

Toelichting

bij **deel 1** van de voorbereiding van de aangifte in de personenbelasting

Waals Gewest

Aanslagjaar 2024
(inkomsten van het jaar 2023)

.be

INHOUDSTAFEL

ALGEMENE INLICHTINGEN	5
VAK I - BANKREKENING EN TELEFOONNUMMER(S)	9
1. Bankrekening	9
2. Telefoonnummer(s)	9
VAK II - PERSOONLIJKE GEGEVENS EN GEZINSLASTEN	10
A. Persoonlijke gegevens	10
B. Gezinslasten	16
VAK III - INKOMSTEN VAN ONROERENDE GOEDEREN	22
A. Inkomsten van Belgische en buitenlandse oorsprong	24
B. Inkomsten van buitenlandse oorsprong	27
VAK IV - WEDDEN, LONEN, WERKLOOSHEIDSUITKERINGEN, WETTELIJKE UITKERINGEN BIJ ZIEKTE OF INVALIDITEIT, VERVANGINGSINKOMSTEN EN WERKLOOSHEIDSUITKERINGEN MET BEDRIJFSTOESLAG	28
A. Gewone bezoldigingen	28
B. Werkloosheidsuitkeringen	38
C. Wettelijke uitkeringen bij ziekte of invaliditeit	38
D. Vervangingsinkomsten	39
E. Werkloosheidsuitkeringen met bedrijfstoeslag (voorheen brugpensioenen)	42
F. Inhoudingen voor aanvullend pensioen	43
G. Overuren die recht geven op een overwerktoeslag	43
H. Bedrijfsvoorheffing	44
I. Inhoudingen voor de bijzondere bijdrage voor de sociale zekerheid	44
J. Overheidspersoneel zonder arbeidsovereenkomst	44
K. Werkbonus	44
L. Werkhervattingsloon	44
M. Roerende voorheffing op in A, 1 of A, 4 vermelde inkomsten uit auteursrechten, naburige rechten en wettelijke en verplichte licenties	44
N. Helpende gezinsleden van zelfstandigen	45
O. Inkomsten van buitenlandse oorsprong (en de bijhorende kosten)	45
VAK V - PENSIOENEN	46
A. Pensioenen	46
B. Bedrijfsvoorheffing	51
C. Pensioenen van buitenlandse oorsprong (en de bijhorende kosten)	51
VAK VI - ONTVANGEN ONDERHOUDSUITKERINGEN	52
VAK VII - INKOMSTEN VAN KAPITALEN EN ROERENDE GOEDEREN	54
A. Inkomsten van kapitalen vóór aftrek van de innings- en bewaringskosten	54
B. Netto-inkomen van verhuring, verpachting, gebruik of concessie van roerende goederen	58

C. Inkomsten begrepen in lijfrenten of tijdelijke renten	58
D. Inkomsten uit auteursrechten, naburige rechten en wettelijke en verplichte licenties	59
E. Innings- en bewaringskosten betreffende aangegeven inkomsten	64
F. Inkomsten waarop een bijzonder aanslagstelsel van toepassing is	64
VAK VIII - AFTREKBARE VORIGE VERLIEZEN EN BESTEDINGEN	65
1. Nog aftrekbare beroepsverliezen van vorige belastbare tijdperken	65
2. Onderhoudsuitkeringen	65
3. Bijzondere bijdragen voor de sociale zekerheid van de jaren 1982 tot 1988 die u in 2023 aan de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening hebt betaald	66
VAK IX - INTERESTEN EN KAPITAALAFLOSSINGEN VAN LENINGEN EN SCHULDEN, PREMIES VAN INDIVIDUELE LEVENSVZERKERINGEN EN ERFPACHT- EN OPSTALVERGOEDINGEN OF GELIJKAARDIGE VERGOEDINGEN, DIE RECHT GEVEN OP EEN BELASTINGVOORDEEL	67
I. GEWESTELIJK: NIET IN II, A VERMELDE UITGAVEN VOOR UW 'EIGEN WONING'	67
II. FEDERAAL	88
A. Interesten van leningen gesloten van 2009 tot 2011 om energiebesparende uitgaven te financieren	88
B. Niet in II, A vermelde uitgaven die niet slaan op uw 'eigen woning'	89
VAK X - (UITGAVEN DIE RECHT GEVEN OP) BELASTINGVERMINDERINGEN	103
I. GEWESTELIJK	103
A. Niet door subsidies gedekt gedeelte van de uitgaven voor onderhoud en restauratie van eigendommen beschermd volgens de wetgeving op het behoud van Monumenten en Landschappen	103
B. Betalingen voor prestaties in het kader van plaatselijke werkgelegenheidsagentschappen (PWA-cheques)	104
C. Aantal dienstencheques	104
D. Belastingvermindering voor uitgaven voor dakisolatie in een woning die op 31 december van het jaar van het begin van de werken ten minste 5 jaar in gebruik genomen was	105
E. Belastingvermindering voor uitgaven gedaan vanaf 2015 voor de vernieuwing van een woning verhuurd via een sociaal verhuurkantoor	106
II. FEDERAAL	107
A. Giften	107
B. Voor belastingvermindering in aanmerking komend bedrag van de uitgaven voor kinderoppas	108
C. Bezoldigingen van een huisbediende	109
D. Bijdragen en premies voor een aanvullend pensioen voor zelfstandigen	110
E. Betalingen voor pensioensparen	111
F. Betalingen voor het verwerven van nieuwe kapitaal aandelen van een in de Europese Economische Ruimte gevestigde vennootschap waarin u werknemer bent of waarvan uw vennootschap-werkgeefster een	

(klein)dochteronderneming is	111
G. Betalingen die recht geven op de belastingvermindering voor het verwerven van nieuwe aandelen van startende ondernemingen	112
H. Betalingen die recht geven op de belastingvermindering voor het verwerven van nieuwe aandelen van groeibedrijven	115
I. Overgedragen belastingverminderingen voor in 2020 en 2021 gedane betalingen voor het verwerven van nieuwe aandelen van ondernemingen die hun omzet sterk hebben zien dalen door de covid-19 pandemie	117
J. Premies van een rechtsbijstandsverzekering	118
K. Uitgaven voor de plaatsing van een vast laadstation voor elektrische wagens in of bij de woning	119
L. Minderwaarden op aandelen geleden naar aanleiding van de gehele verdeling van het maatschappelijk vermogen van private privaks	120
M. Belastingvermindering voor lage energiewoningen, passiefwoningen en nulenergiewoningen	121
N. Belastingvermindering voor het verwerven van aandelen van erkende ontwikkelingsfondsen	122
O. Belastingvermindering voor uitgaven voor het verwerven van een nieuwe elektrische motorfiets, driewieler of vierwieler	122
P. Belastingvermindering voor uitgaven in het kader van een adoptieprocedure	123
VAK XI - BEDRAGEN DIE IN AANMERKING KOMEN VOOR HET GEWESTELIJK BELASTINGKREDIET VOOR 'COUP DE POUCE'-LENINGEN	125
VAK XII - VOORAFBETALINGEN VOOR HET AANSLAGJAAR 2024	127
VAK XIII - REKENINGEN EN INDIVIDUELE LEVENSVZERKEUNGEN IN HET BUITENLAND, JURIDISCHE CONSTRUCTIES, LENINGEN AAN STARTENDE KLEINE VENNOOTSCHAPPEN EN ALS WERKELIJKE BEROEPSKOSTEN AFGETROKKEN VERGOEDINGEN VOOR DE HUUR VAN ONROERENDE GOEDEREN OF VOOR DE VESTIGING OF OVERDRACHT VAN EEN ZAKELIJK GEBRUIKSRECHT OP ONROERENDE GOEDEREN	128
A. Rekeningen in het buitenland	128
B. Individuele levensverzekeringen in het buitenland	128
C. Juridische constructies	129
D. Leningen aan startende kleine vennootschappen	129
E. Als werkelijke beroepskosten afgetrokken vergoedingen voor de huur van onroerende goederen of voor de vestiging of overdracht van een zakelijk gebruiksrecht op onroerende goederen	129

ALGEMENE INLICHTINGEN

De aangifte en de voorbereiding van de aangifte

De **aangifte in de personenbelasting** bestaat uit 2 delen. In de papieren versie van de aangifte zijn die twee delen echter samengebracht in één formulier.

Bij uw aangifte vindt u ook een voorbereiding. Voor u de aangifte invult, vult u best eerst die voorbereiding in.

Daarna kunt u de op uw voorbereiding ingevulde bedragen en andere gegevens, samen met de bijhorende codes van 6 cijfers (bv. 1250-11) op uw aangifte invullen. U mag daarvoor alleen een zwarte of donkerblauwe balpen gebruiken.

▲ Opgelet!

- Als u in een bepaalde rubriek van uw aangifte **te weinig plaats** hebt om alle gevraagde inlichtingen in te vullen, moet u:
 - het **totaal** van de aan te geven bedragen (inkomsten, uitgaven, enz.) invullen in uw aangifte
 - de nodige details opnemen in een afzonderlijke nota, die u ter beschikking houdt van uw belastingdienst of als bijlage bij uw aangifte voegt (zie ook de uitleg over de bijlagen in de opmerking hierna).
- Om uw aangifte rechtsgeldig in te dienen is het niet verplicht, maar ook niet verboden om **bijlagen** bij uw aangifte te voegen.

In de meeste gevallen volstaat het om de stukken waarmee u gegevens van uw aangifte wil bewijzen of verduidelijken, **ter beschikking te houden van uw belastingdienst** en ze voor te leggen als die dienst erom vraagt.

Voor een vlotte verwerking van uw aangifte voegt u bepaalde stukken echter best spontaan bij uw aangifte. In deze toelichting wordt bij elke rubriek verduidelijkt voor welke stukken het volstaat dat u ze ter beschikking houdt en welke stukken u best spontaan bij uw aangifte voegt.

In de volgende gevallen moet u bepaalde stukken echter **daadwerkelijk bij uw aangifte voegen**, namelijk:

- als u in vak X, rubriek II, K van de voorbereiding van de aangifte aanspraak maakt op de **belastingvermindering voor uitgaven voor de plaatsing van een laadstation voor elektrische wagens**, zijn er twee bewijsstukken die u daadwerkelijk bij uw aangifte moet voegen, nl. de **factuur van de plaatsing van het laadstation en het attest van de goedkeuring van de installatie** (zie ook de [uitleg bij die rubriek](#))
- als u in vak XIII, rubriek C van de voorbereiding van de aangifte het vakje naast code 1077-87 hebt aangekruist (omdat u, uw echtgenoot of wettelijk samenwonende partner of één van uw niet ontvoogde minderjarige kinderen, oprichter is van een **juridische constructie bedoeld in artikel 2, § 1, 14°, van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992**, of een dividend of enig ander voordeel van zo'n constructie heeft verkregen), moet u de **bijlage 276 CJC daadwerkelijk bij uw aangifte voegen** (zie ook de [uitleg bij die rubriek](#))
- als u in vak XIII, rubriek E van de voorbereiding van de aangifte het vakje naast code 1072-92 of naast code 2072-62 hebt aangekruist (omdat u **werkelijke beroepskosten** hebt aangegeven **waarin vergoedingen voor de huur van onroerende goederen of voor de vestiging of overdracht van een zakelijk gebruiksrecht op onroerende goederen zijn begrepen**, en u daarvoor **niet over een geldige factuur of een document in de plaats ervan beschikt**), moet u de **bijlage 270 MLH daadwerkelijk bij uw aangifte voegen** (zie ook de [uitleg bij die rubriek](#)).

Voor die stukken volstaat het ter beschikking houden van de belastingdienst dus niet.

Als u originele stukken toevoegt, moet u die waarmerken, dateren en ondertekenen, tenzij ze uitgaan van derden. Als u afschriften toevoegt, moet u die eensluidend verklaren met de originelen.

Zorg ervoor dat u uw naam en voornaam op elke bijlage vermeldt.

De **voorbereiding van de aangifte** bestaat uit twee delen.

Deel 1 is bestemd voor alle belastingplichtigen.

Deel 2 daarentegen is alleen bestemd voor:

- bedrijfsleiders (bestuurders, zaakvoerders, enz.)
- zelfstandigen
- personen die volgende inkomsten hebben verkregen die voor aanslagjaar 2024 belastbaar zijn als diverse inkomsten:
 - inkomsten uit de onderverhuring of de overdracht van huur van onroerende goederen
 - inkomsten uit de concessie van het recht om onroerende plaatsen te gebruiken voor het plaatsen van affiches of andere reclaimedragers
 - loten van effecten van leningen
 - inkomsten uit de verhuring van jacht-, vis- en vogelvangstrechten
 - vergoedingen voor ontbrekende coupon of ontbrekend lot bij financiële instrumenten die het voorwerp zijn van een zakelijke-zekerheidsovereenkomst of een lening afgesloten vanaf 1.2.2005
 - winst of baten uit diensten verleend in het kader van de deeleconomie (niet beroepsmatige diensten verleend aan particulieren via een erkend elektronisch platform) en beloningen voor verenigingsactiviteiten
 - winst of baten uit toevallige of occasionele prestaties, verrichtingen, speculaties of diensten buiten de deeleconomie en de verenigingsactiviteiten
 - prijzen, subsidies, renten of pensioenen verkregen als geleerde, schrijver of kunstenaar
 - persoonlijke vergoedingen uit de exploitatie van uitvindingen betaald of toegekend aan onderzoekers door universiteiten, hogescholen, het 'Federaal Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek – *Fonds fédéral de la Recherche scientifique – FFWO/FFRS*', het 'Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek-Vlaanderen – FWO', het '*Fonds de la Recherche scientifique – FNRS – FRS-FNRS*' of andere erkende wetenschappelijke instellingen
 - meerwaarden verwezenlijkt bij de overdracht (binnen de acht jaar na de aankoop) van in België gelegen gronden of zakelijke rechten op gronden
 - meerwaarden verwezenlijkt bij de overdracht (binnen de vijf jaar na de aankoop) van in België gelegen gebouwen of zakelijke rechten op gebouwen (bij nieuw opgerichte gebouwen is de meerwaarde maar belastbaar als de bouwwerken zijn aangevat binnen de vijf jaar na de aankoop van de grond, en de nieuwbouw is overgedragen binnen de vijf jaar na de eerste ingebruikneming of verhuring)
 - meerwaarden op aandelen verwezenlijkt buiten het normale beheer van een privévermogen
 - meerwaarden op aandelen verwezenlijkt bij de gehele of gedeeltelijke overdracht van belangrijke deelnemingen in binnenlandse vennootschappen, aan rechtspersonen gevestigd buiten de Europese Economische Ruimte.

Hebt u **deel 2** van de voorbereiding nodig, maar hebt u dat deel **niet ontvangen**, dan kunt u het aanvragen bij uw belastingkantoor.

De toelichting

De toelichting maakt geen integrerend deel uit van de aangifte. Zij dient alleen om u te helpen bij het invullen van de voorbereiding van uw aangifte. Zij maakt geen aanspraak op volledigheid.

De toelichting volgt dezelfde indeling als de voorbereiding van de aangifte zodat u de uitleg bij de rubrieken van de voorbereiding gemakkelijk kunt terugvinden.

De voornaamste **wijzigingen ten opzichte van vorig aanslagjaar** kunt u herkennen aan de rode verticale stippellijn in de linkermarge.

De toelichting bestaat uit twee delen.

Deze toelichting gaat alleen over **deel 1** van de voorbereiding.

De verduidelijkingen bij deel 2 staan in een afzonderlijke toelichting.

Gehuwd en wettelijk samenwonenden

In de personenbelasting worden wettelijk samenwonenden gelijkgesteld met gehuwden en wordt een wettelijk samenwonende gelijkgesteld met een echtgenoot.

Wettelijk samenwonenden zijn twee personen die bij de ambtenaar van de burgerlijke stand van hun gemeenschappelijke woonplaats een verklaring van wettelijke samenwoning hebben afgelegd in de zin van artikel 1476 van het Burgerlijk Wetboek.

Gehuwd en wettelijk samenwonenden moeten **in de regel** maar **één aangifteformulier** invullen.

▲ **Opgelet:** niet gehuwde personen die **feitelijk samenwonen**, maar die geen verklaring van wettelijke samenwoning bij de ambtenaar van de burgerlijke stand hebben afgelegd, zijn geen wettelijk samenwonenden. Zij moeten **elk een eigen aangifte** indienen.

In bepaalde gevallen moeten ook gehuwden en wettelijk samenwonenden **elk een eigen aangifte** indienen, namelijk:

- a) voor het jaar van huwelijk, tenzij de echtgenoten al van vóór dat jaar wettelijk samenwoonden
 - b) voor het jaar van de verklaring van wettelijke samenwoning
 - c) voor het jaar van overlijden van één van de echtgenoten of wettelijk samenwonenden
 - d) voor het jaar van de echtscheiding of van de beëindiging van de wettelijke samenwoning
 - e) vanaf het jaar na het jaar van de feitelijke scheiding (en voor zover die scheiding niet ongedaan is gemaakt)
 - f) vanaf het jaar van de scheiding van tafel en bed
 - g) als één van de echtgenoten of wettelijk samenwonenden, als ambtenaar, ander personeelslid, gepensioneerde of rechthebbende op een overlevingspensioen van een internationale organisatie, tijdens het inkomstenjaar beroepsinkomsten heeft verkregen die:
 - bij overeenkomst vrijgesteld zijn en
 - niet in aanmerking kunnen komen voor de berekening van de belasting op zijn andere inkomsten en
- ⋮ - een bepaald bedrag overtreffen (voor het jaar 2023 is dat 12.550 euro (1)).

(1) Als u in vak II, rubriek A, 6 moet invullen (omdat u tijdens het inkomstenjaar minder dan 12 maanden aan de personenbelasting onderworpen rijksinwoner was), moet u dit bedrag vermenigvuldigen met het aantal maanden dat u in die rubriek moet invullen, en delen door 12. Rond het resultaat af naar het hogere of lagere veelvoud van 10 euro naargelang de eenheid 5 euro bereikt of niet.

Welke van de twee kolommen van de voorbereiding invullen?

In de voorbereiding van de aangifte bevatten veel rubrieken twee kolommen. De tabel hierna geeft aan in welke kolom u uw gegevens dan moet invullen.

U bent	Vermeld dan	
	in de linkerkolom	in de rechterkolom
niet gehuwd, noch wettelijk samenwonend	uw gegevens	
gehuwd of wettelijk samenwonend en dient één gemeenschappelijke aangifte in	de gegevens van de oudste ▲ Opgelet: deze regel geldt ook voor echtgenoten en wettelijk samenwonenden van een verschillend geslacht.	de gegevens van de jongste
gehuwd of wettelijk samenwonend, maar dient elk een eigen aangifte in	uw gegevens	

Inkomsten van de kinderen

Ouders die het **wettelijk genot** hebben van goederen van hun (niet ontvoogde minderjarige) kinderen, moeten de belastbare **inkomsten van die (roerende en onroerende) goederen** in hun eigen aangifte vermelden zolang zij dat wettelijk genot hebben.

Als u dat wettelijk genot hebt samen met de andere ouder, moet elke ouder de helft van die belastbare inkomsten aangeven.

Als u dat wettelijk genot alleen hebt (bv. als de andere ouder overleden is), moet u die belastbare inkomsten volledig aangeven.

▲ Opgelet: **inkomsten uit arbeid** van kinderen en **onderhoudsuitkeringen** voor kinderen moeten in aangiften op naam van de kinderen zelf worden vermeld. Als zij geen aangifte-formulieren op hun naam hebben ontvangen kunt u of kunnen uw kinderen er aanvragen bij het bevoegde belastingkantoor.

Munteenheid

U moet de aangifte altijd invullen in **euro**.

Vermeld de bedragen altijd tot twee cijfers na de komma, d.w.z. **tot de cent** (250 euro moet u dus invullen als: 250,00).

Vak I - BANKREKENING EN TELEFOONNUMMER(S)

1. BANKREKENING

In vak I van uw aangifte zijn uw bankrekeningnummer (IBAN) en de bijhorende identificatiecode van uw bank (BIC) afgedrukt die de belastingdienst momenteel kent en waarop die dienst uw eventuele teruggaven van inkomstenbelastingen, voorheffingen en voorafbetalingen kan overschrijven.

Als u dat rekeningnummer verder wil laten gebruiken, mag u in vak I, rubriek 1 niets invullen.

Als er in vak I geen rekeningnummer afgedrukt is, als het afgedrukte rekeningnummer niet (meer) correct is of als u een andere rekening wil laten gebruiken, vermeld dan in vak I, rubriek 1 het IBAN-rekeningnummer en, als het een rekening in het buitenland is, de BIC-code van de rekening waarop de belastingdienst die teruggaven voortaan mag overschrijven. U vindt het IBAN-rekeningnummer en de BIC-code doorgaans op uw rekeninguittreksels. Als dat niet het geval is, kunt u ze ook navragen bij uw bank.

- ▲ **Opgelet:** u mag alleen een rekening op uw eigen naam vermelden. Als u gehuwd of wettelijk samenwonend bent en een gezamenlijke aangifte indient, mag u een rekening vermelden op naam van uzelf, op naam van uw echtgenoot of wettelijk samenwonende partner of op naam van beiden. **Vermeld echter nooit een rekening op naam van een derde!**

Eventuele **latere wijzigingen** van uw bankrekening deelt u best zo spoedig mogelijk mee (ofwel online via MyMinfin.be of via het beveiligd algemeen contactformulier van de FOD Financiën, ofwel per post naar Infocenter FOD Financiën, Gaston Crommenlaan 6, bus 111, 9050 Ledeberg (zie ook de [website van de FOD Financiën](#)).

Door uw teruggaven op een bankrekening te laten overschrijven vermijdt u dat ze met een postassignatie gebeuren. Een postassignatie is alleen uitbetaalbaar in contanten aan het loket van een postkantoor. U kunt ze niet overdragen aan uw bank en het bedrag op uw bankrekening laten zetten. Als u gehuwd of wettelijk samenwonend bent, wordt ze opgesteld op naam van beide echtgenoten of partners, waardoor u zich in principe beiden aan het loket van het postkantoor moet aanbieden.

- ▲ **Opgelet:** in een aantal bijzondere gevallen zoals overlijden, successie, onverdeeldheid, volmacht, afstand, langdurig verblijf in het buitenland, onbekwaamverklaring, enz. kan de uitbetaling van een teruggave vaak niet tijdig worden uitgevoerd. U kunt dat echter vermijden door binnen de 8 dagen na de ontvangst van uw aanslagbiljet contact op te nemen met het team inning dat op dat aanslagbiljet is vermeld. Die dienst zal u dan meedelen welke documenten u moet voorleggen om de uitbetaling geen vertraging te laten oplopen. Voor meer inlichtingen kunt u ook terecht op de [website van de FOD Financiën](#).

2. TELEFOONNUMMER(S)

Hier kunt u het (de) telefoonnummer(s) vermelden waarop het belastingkantoor u en/of uw echtgenoot of wettelijk samenwonende partner tijdens de kantooruren kan bereiken.

Vak II - PERSOONLIJKE GEGEVENS EN GEZINSLASTEN

A. PERSOONLIJKE GEGEVENS

1. U was op 1.1.2024:

• ongehuwd en niet wettelijk samenwonend

Kruis dit vakje aan als u op 1.1.2024 nog ongehuwd en niet wettelijk samenwonend was en voorheen ook nooit gehuwd of wettelijk samenwonend geweest bent.

• uit de echt gescheiden of daarmee gelijkgesteld

Kruis dit vakje aan als u op 1.1.2024 uit de echt gescheiden was of daarmee gelijkgesteld (door de beëindiging van de wettelijke samenwoning) en niet hertrouwd was, noch een nieuwe verklaring van wettelijke samenwoning had afgelegd.

De in aanmerking te nemen datum van echtscheiding is de datum van overschrijving van de echtscheiding in de registers van de burgerlijke stand.

▲ Opgelet: voor het jaar van de echtscheiding of de beëindiging van de wettelijke samenwoning (en ook voor de daaropvolgende jaren) moeten u en uw gewezen echtgenoot of wettelijk samenwonende partner elk afzonderlijk een aangifte indienen.

• van tafel en bed gescheiden

Kruis dit vakje aan als u op 1.1.2024 van tafel en bed gescheiden was.

De in aanmerking te nemen datum van scheiding van tafel en bed is de datum van overschrijving van de scheiding van tafel en bed in de registers van de burgerlijke stand.

▲ Opgelet: voor het jaar van de scheiding van tafel en bed (en ook voor de daaropvolgende jaren) moeten u en uw echtgenoot elk afzonderlijk een aangifte indienen. Vanaf het jaar van de verzoening moet u echter opnieuw een gezamenlijke aangifte indienen.

• gehuwd of wettelijk samenwonend

Kruis dit vakje aan als u op 1.1.2024 gehuwd en niet van tafel en bed gescheiden was.

▲ Opgelet: als u op 1.1.2024 **feitelijk gescheiden, maar nog niet uit de echt gescheiden** was, moet u **zowel** het vakje naast **code 1002-65** (gehuwd of wettelijk samenwonend) **als** het vakje naast **code 1018-49** (feitelijk gescheiden) aankruisen.

▶ ... en u bent in 2023 gehuwd en woonde sinds 2022 of vroeger, tot uw huwelijk, nog niet wettelijk samen met uw echtgenoot

Kruis dit vakje aan als u in de loop van 2023 bent gehuwd en, sinds 2022 of vroeger, tot uw huwelijk, **niet** wettelijk samenwoonde met uw echtgenoot.

▶ Als het **netto**bedrag van de bestaansmiddelen van uw echtgenoot in 2023 niet meer dan 3.820 euro (1) bedroeg, moet u ook het vakje daaronder aankruisen. Voor het begrip 'bestaansmiddelen' en de vaststelling van het nettobedrag ervan: zie de [uitleg bij rubriek B, 'Voorafgaande opmerkingen'](#), ['Voorwaarden om als ten laste te kunnen worden beschouwd'](#).

(1) Als u in vak II, rubriek A, 6 moet invullen (omdat u tijdens het inkomstenjaar minder dan 12 maanden aan de personenbelasting onderworpen rijksinwoner was), moet u dit bedrag vermenigvuldigen met het aantal maanden dat u in die rubriek moet invullen, en delen door 12. Rond het resultaat af naar het hogere of lagere veelvoud van 10 euro naargelang de eenheid 5 euro bereikt of niet.

- ▲ **Opgelet:** als u in 2023 gehuwd bent en, sinds 2022 of vroeger, tot uw huwelijk, niet wettelijk samenwoonde met uw echtgenoot:
 - moeten u en uw echtgenoot **elk afzonderlijk een aangifte indienen**
 - mag **maar één van u beiden de kinderen of andere personen ten laste in zijn aangifte vermelden** (zie de [uitleg bij rubriek B](#) hierna).

U moet het vakje 'gehuwd of wettelijk samenwonend' ook aankruisen als u op 1.1.2024 [wettelijk samenwoonde](#), zelfs als u en uw wettelijk samenwonende partner op 1.1.2024 feitelijk gescheiden leefden.

▲ **Opgelet!**

- Personen die **feitelijk samenwonen**, maar geen verklaring van wettelijke samenwoning hebben afgelegd bij de ambtenaar van de burgerlijke stand van hun gemeenschappelijke woonplaats, zijn geen wettelijk samenwonenden en mogen dit vakje dus **niet** aankruisen.
- Als u op 1.1.2024 **feitelijk gescheiden** was, **maar uw wettelijke samenwoning nog niet beëindigd** was, moet u **zowel** het vakje naast **code 1002-65** (gehuwd of wettelijk samenwonend) **als** het vakje naast **code 1018-49** (feitelijk gescheiden) aankruisen.

↳ **... en u hebt in 2023 een verklaring van wettelijke samenwoning afgelegd**

Kruis dit vakje aan als u in de loop van **2023** een verklaring van wettelijke samenwoning hebt afgelegd.

↳ Als het **netto**bedrag van de bestaansmiddelen van uw partner in 2023 niet meer dan 3.820 euro (1) bedroeg, moet u ook het vakje daaronder aankruisen. Voor het begrip 'bestaansmiddelen' en de vaststelling van het nettobedrag ervan: zie de [uitleg bij rubriek B](#), '[Voorafgaande opmerkingen](#)', '[Voorwaarden om als ten laste te kunnen worden beschouwd](#)'.

- ▲ **Opgelet:** als u in 2023 een verklaring van wettelijke samenwoning hebt afgelegd:
 - moeten u en uw partner **elk afzonderlijk een aangifte indienen**
 - mag **maar één van u beiden de kinderen of andere personen ten laste in zijn aangifte vermelden** (zie de [uitleg bij rubriek B](#) hierna).

↳ **... maar op 1.1.2024 leefden u en uw echtgenoot of wettelijk samenwonende partner feitelijk gescheiden**

Kruis dit vakje aan als u op 1.1.2024 feitelijk gescheiden was.

De in aanmerking te nemen datum van feitelijke scheiding is de datum vanaf welke echtgenoten of wettelijk samenwonenden werkelijk en permanent een verschillende woonplaats hebben. In de regel wordt de datum waarop één van hen op een ander adres in het bevolkingsregister wordt ingeschreven als datum van feitelijke scheiding in aanmerking genomen, tenzij het bewijs wordt geleverd dat de feitelijke scheiding op een andere datum plaatsvond.

▲ **Opgelet!**

- Vanaf het jaar na het jaar van de feitelijke scheiding moeten u en uw echtgenoot of wettelijk samenwonende partner elk afzonderlijk een aangifte indienen en vestigt de belastingdienst twee afzonderlijke aanslagen.

(1) Als u in vak II, rubriek A, 6 moet invullen (omdat u tijdens het inkomstenjaar minder dan 12 maanden aan de personenbelasting onderworpen rijksinwoner was), moet u dit bedrag vermenigvuldigen met het aantal maanden dat u in die rubriek moet invullen, en delen door 12. Rond het resultaat af naar het hogere of lagere veelvoud van 10 euro naargelang de eenheid 5 euro bereikt of niet.

- In geval van verzoening moeten u en uw echtgenoot of wettelijk samenwonende partner echter opnieuw een gezamenlijke aangifte indienen vanaf het jaar van de verzoening.

► Uw feitelijke scheiding vond plaats in 2023

Kruis dit vakje aan als u in de loop van 2023 feitelijk gescheiden bent.

- ▲ Opgelet: voor het jaar van de feitelijke scheiding moeten u en uw echtgenoot of wettelijk samenwonende partner in principe nog een gezamenlijke aangifte indienen (behalve als u eerder in datzelfde jaar bent gehuwd (en daarvoor nog niet wettelijk samenwoonde met uw echtgenoot) of een verklaring van wettelijke samenwoning hebt afgelegd). De belastingdienst aanvaardt echter afzonderlijke aangiften. In dat geval zal die dienst de gegevens van die aangiften zelf samenbrengen en één gemeenschappelijke aanslag vestigen.

• weduwnaar, weduwe of daarmee gelijkgesteld

Kruis dit vakje aan als u op 1.1.2024 weduwnaar of weduwe was of daarmee gelijkgesteld door het overlijden van uw wettelijk samenwonende partner.

► Uw echtgenoot of wettelijk samenwonende partner is overleden in 2023

Kruis dit vakje aan als u in de loop van 2023 weduwnaar, weduwe of daarmee gelijkgesteld (door het overlijden van uw wettelijk samenwonende partner) geworden bent. Kruis in dat geval daaronder ook het passende vakje aan naargelang u kiest voor:

- ofwel **één gemeenschappelijke aanslag** op naam van uzelf en de nalatenschap van uw overleden echtgenoot of wettelijk samenwonende partner. In dat geval worden u en uw overleden echtgenoot of wettelijk samenwonende partner voor de berekening van de belasting op uw inkomsten van 2023 als **echtgenoten of daarmee gelijkgestelden** beschouwd.
- ofwel **twee afzonderlijke aanslagen**: één op uw naam en één op naam van de nalatenschap van uw overleden echtgenoot of wettelijk samenwonende partner. In dat geval worden u en uw overleden echtgenoot of wettelijk samenwonende partner voor de berekening van de belasting op uw inkomsten van 2023 als **alleenstaanden** beschouwd.

Om te weten **wat voor u de meest voordelige keuze is**, kunt u gebruik maken van het [berekeningsprogramma op de website van de FOD Financiën](#).

Als u geen van beide vakjes hebt aangekruist, zal de belastingdienst twee afzonderlijke aanslagen vestigen.

▲ Opgelet!

- U mag **niet** voor één gemeenschappelijke aanslag kiezen als u en uw overleden echtgenoot of wettelijk samenwonende partner voor de berekening van de belasting als alleenstaanden moeten worden beschouwd (en er dus twee afzonderlijke aanslagen moeten worden gevestigd) **om een andere reden dan het overlijden van uw echtgenoot of wettelijk samenwonende partner** (zie de letters a, b en d tot g onder de titel '[Gehuwden en wettelijk samenwonenden](#)' in de 'Algemene inlichtingen' vooraan in deze toelichting). In dat geval moet u altijd het tweede vakje (twee afzonderlijke aanslagen) aankruisen.

- Als u in 2023 weduwnaar, weduwe of daarmee gelijkgesteld (door het overlijden van uw wettelijk samenwonende partner) bent geworden, mag u geen gezamenlijke aangifte indienen, maar moeten er twee afzonderlijke aangiften worden ingediend: één op uw naam en één op naam van de nalatenschap van uw overleden echtgenoot of wettelijk samenwonende partner. Dat u voor één gemeenschappelijke aanslag kiest, doet daaraan geen afbreuk. In dat geval zal de belastingdienst de gegevens van de twee afzonderlijke aangiften samenbrengen en één enkele (gemeenschappelijke) aanslag vestigen.
- Als u kinderen of andere personen ten laste hebt (zie de [uitleg bij rubriek B](#) hierna), mogen die slechts in één van beide aangiften worden vermeld.

2. Deze aangifte gaat over een belastingplichtige die in 2023 overleden is

Kruis dit vakje aan als u de aangifte invult van een persoon die in de loop van 2023 overleden is. Kruis ook aan of die persoon bij zijn of haar overlijden gehuwd of wettelijk samenwonend was of dat niet meer was doordat hij of zij eerder in 2023 weduwnaar, weduwe of daarmee gelijkgesteld (door het overlijden van zijn of haar wettelijk samenwonende partner) geworden was.

In dat laatste geval moet u ook aankruisen of u kiest voor:

- ofwel **één gemeenschappelijke aanslag** op naam van de nalatenschappen van beide overleden echtgenoten of wettelijk samenwonenden. In dat geval worden zij voor de berekening van de belasting op hun inkomsten van 2023 als **echtgenoten of daarmee gelijkgestelden** beschouwd
- ofwel twee **afzonderlijke aanslagen**, namelijk één op naam van de nalatenschap van elke overleden echtgenoot of wettelijk samenwonende partner. In dat geval worden zij voor de berekening van de belasting op hun inkomsten van 2023 als **alleenstaanden** beschouwd.

Om te weten **wat voor u de meest voordelige keuze is**, kunt u gebruik maken van het [berekeningsprogramma op de website van de FOD Financiën](#).

Als u geen van beide vakjes hebt aangekruist, zal de belastingdienst twee afzonderlijke aanslagen vestigen.

Zie ook de [opmerkingen bij de onderafdeling 'Uw echtgenoot of wettelijk samenwonende partner is overleden in 2023'](#) van de [rubriek 'weduwnaar, weduwe of daarmee gelijkgesteld'](#) hiervoor.

3. a) **Hebt u, als ambtenaar, ander personeelslid, gepensioneerde of rechthebbende op een overlevingspensioen van een internationale organisatie, in 2023 beroepsinkomsten verkregen die bij overeenkomst zijn vrijgesteld en niet in aanmerking kunnen komen voor de berekening van de belasting op uw andere inkomsten?**

Als het antwoord op die vraag 'Ja' is, kruis dan het passende vakje naast die eerste vraag aan.

⋮ Als die in 2023 verkregen vrijgestelde beroepsinkomsten meer dan 12.550 euro (1) bedroegen, kruis dan ook het vakje naast de tweede vraag aan.

(1) Als u in vak II, rubriek A, 6 moet invullen (omdat u tijdens het inkomstenjaar minder dan 12 maanden aan de personenbelasting onderworpen rijksinwoner was), moet u dit bedrag vermenigvuldigen met het aantal maanden dat u in die rubriek moet invullen, en delen door 12. Rond het resultaat af naar het hogere of lagere veelvoud van 10 euro naargelang de eenheid 5 euro bereikt of niet.

- ▲ Opgelet: naast die tweede vraag staat geen vakje in de rechterkolom omdat echtgenoten of wettelijk samenwonenden voor wie het antwoord op die vraag 'Ja' is, geen gezamenlijke aangifte mogen indienen.

Hebt u toch een aangifte op naam van beide echtgenoten of beide wettelijk samenwonende partners ontvangen, verwittig dan uw belastingkantoor en vraag een afzonderlijke aangifte aan op naam van diegene(n) die in 2023 inkomsten heeft (hebben) ontvangen die in België aan de inkomstenbelastingen zijn onderworpen.

Als u gemeenschappelijke kinderen hebt die voldoen aan de voorwaarden om als ten laste te kunnen worden beschouwd (zie de [uitleg bij rubriek B](#) hierna), mag maar één van beiden die ten laste nemen, namelijk diegene die in feite aan het hoofd van het gezin staat.

b) Was u op 1.1.2024 gehuwd of wettelijk samenwonend met een in a bedoelde ambtenaar, enz. van een internationale organisatie, die in 2023 meer dan 12.550 euro (1) beroepsinkomsten heeft verkregen die bij overeenkomst zijn vrijgesteld en niet in aanmerking kunnen komen voor de berekening van de belasting op zijn andere inkomsten?

Kruis dit vakje aan als het antwoord 'Ja' is.

- ▲ Opgelet: als u dit vakje moet aankruisen, mogen u en uw echtgenoot of wettelijk samenwonende partner geen gezamenlijke aangifte indienen (zie ook de [opmerking bij rubriek 3, a](#) hiervoor).

4. Hebt u een zware handicap?

Kruis het passende vakje aan als er is vastgesteld (ongeacht uw leeftijd bij de vaststelling) dat door feiten die u zijn overkomen en die zijn vastgesteld voor uw 65ste:

- ofwel uw lichamelijke of geestelijke toestand uw verdienvermogen heeft verminderd tot één derde of minder van wat een valide persoon door één of ander beroep op de algemene arbeidsmarkt kan verdienen
- ofwel uw gezondheidstoestand een volledig gebrek aan of een vermindering van zelfredzaamheid van ten minste 9 punten tot gevolg heeft, gemeten volgens de handleiding en de medisch-sociale schaal van toepassing in het kader van de wetgeving over de tegemoetkomingen aan gehandicapten
- ofwel, na de periode van primaire ongeschiktheid bepaald in artikel 87 van de op 14.7.1994 gecoördineerde wet betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen, uw verdienvermogen is verminderd tot één derde of minder, zoals bepaald in artikel 100 van dezelfde wet
- ofwel u, door een administratieve of gerechtelijke beslissing, voor ten minste 66 % blijvend lichamelijk of geestelijk gehandicapt of arbeidsongeschikt bent verklaard.

U mag het passende vakje ook aankruisen als er vóór 1989 erkend is dat u voor ten minste 66 % getroffen bent door ontoereikendheid of vermindering van lichamelijke of geestelijke geschiktheid door één of meer aandoeningen.

(1) Als u in vak II, rubriek A, 6 moet invullen (omdat u tijdens het inkomstenjaar minder dan 12 maanden aan de personenbelasting onderworpen rijksinwoner was), moet u dit bedrag vermenigvuldigen met het aantal maanden dat u in die rubriek moet invullen, en delen door 12. Rond het resultaat af naar het hogere of lagere veelvoud van 10 euro naargelang de eenheid 5 euro bereikt of niet.

Houd het bewijs van de invaliditeit ter beschikking van de belastingdienst. Dit bewijs is geldig zolang de erop aangeduide periode van ongeschiktheid niet is verstreken.

5. Als u alleen wordt belast en in B, 1 tot B, 3 hierna één of meer kinderen ten laste vermeldt, beantwoord dan ook de volgende vraag: maakte er op 1.1.2024 een andere persoon dan uw kinderen, pleegkinderen, kleinkinderen, achterkleinkinderen, ouders, pleegouders, grootouders, overgrootouders, broers en zussen, deel uit van uw gezin?

Kruis het vakje naast het antwoord 'Neen' aan als u aan de volgende drie voorwaarden voldoet:

- u wordt alleen belast (d.w.z. dat u in rubriek A, 1 één van de volgende codes aankruist:
 - code 1001-66
 - code 1003-64
 - code 1010-57, op voorwaarde dat u code 1012-55 niet aankruist
 - code 1018-49, op voorwaarde dat u code 1019-48 niet aankruist)
- in rubriek B, 1 tot B, 3 vermeldt u één of meer kinderen ten laste (d.w.z. dat u één of meer van de codes 1030-37, 1034-33 en 1036-31 invult)
- op 1.1.2024 maakte er geen enkele andere persoon dan uw kinderen, pleegkinderen, kleinkinderen en achterkleinkinderen, ouders, pleegouders, grootouders, overgrootouders, broers en zussen, deel uit van uw gezin.

6. Als u tijdens het inkomstenjaar minder dan 12 maanden aan de personenbelasting onderworpen rijksinwoner was, vermeld dan hier hoeveel maanden u aan die belasting onderworpen was

Als u op 15.1.2023 nog geen rijksinwoner, onderworpen aan de personenbelasting was, maar dat in de periode van 16.1.2023 tot 31.12.2023 wel geworden bent, moet u hier vermelden hoeveel maanden er nog waren (van 0 tot 11) vanaf de eerste dag dat u aan de personenbelasting onderworpen was tot 31.12.2023. Als die eerste dag vóór de 16de van de maand viel, mag u die maand meetellen, anders niet (bv. als u aan de personenbelasting onderworpen bent sedert 15.3.2023, dan moet u 10 maanden vermelden, maar bent u dat pas sedert 16.3.2023, dan mag u maar 9 maanden vermelden).

▲ **Opgelet!**

- Deze rubriek is bestemd voor personen die niet het volledige inkomstenjaar aan de personenbelasting onderworpen waren, zoals degenen die, vóór ze rijksinwoner onderworpen aan de personenbelasting geworden zijn, onderworpen waren aan de belasting van niet-inwoners (met inbegrip van de niet-rijksinwoners die geen in België belastbare inkomsten hadden).

Ze is daarentegen **niet bestemd voor personen die op 15.1.2023 al rijksinwoner, onderworpen aan de personenbelasting waren, maar pas later in 2023 belastbare inkomsten hebben verkregen** (zoals **jobstudenten, schoolverlaters, enz.**). Zij moeten deze rubriek dan ook niet invullen.

- Voor **personen die tijdens het inkomstenjaar overleden zijn**, mogen de maanden dat zij de 15de van de maand niet meer aan de personenbelasting onderworpen waren **als gevolg van hun overlijden**, wel nog worden **meegeteld**.

B. GEZINSLASTEN

Voorafgaande opmerkingen

Algemeen

Vul in de rubrieken 1 tot 5 het aantal personen in die te uwen laste zijn (rubrieken 1, 2, 4 en 5) of voor wie de helft van het belastingvoordeel aan u moet worden toegekend (rubriek 3).

Vermeld in de **rubrieken 1 tot 3 en 5**, per rubriek, het totale aantal van de beoogde personen in **a**, en herhaal het daarin begrepen aantal personen met een zware handicap in **b** (zie de [uitleg onder de titel 'Zware handicap'](#) hierna).

In de rubrieken 1 tot 3 moet u:

- in **c** ook het in **a** begrepen aantal kinderen herhalen die op 1.1.2024 nog geen 3 jaar waren en voor wie u (in vak X, II, B) geen belastingvermindering voor kinderoppas vraagt
- in **d** ten slotte het in **c** begrepen aantal kinderen met een zware handicap (zie de [uitleg onder de titel 'Zware handicap'](#) hierna) herhalen.

In **rubriek 4** moet u:

- in **a** het aantal ouders, (over)grootouders, broers en zussen van 65 jaar of ouder vermelden die op 1.1.2024 'zorgbehoevend' waren (d.w.z. bij wie een verminderde zelfredzaamheid van ten minste 9 punten is vastgesteld – zie ook de [uitleg onder de titel 'a\) en bij wie een verminderde zelfredzaamheid van tenminste 9 punten is vastgesteld'](#)) hierna
- in **b** het in **a** begrepen aantal personen herhalen die in **aanslagjaar 2021** al fiscaal te uwen laste waren in de hoedanigheid van ouder, (over)grootouder, broer of zus van 65 jaar of ouder en die een zware handicap hebben (zie de [uitleg onder de titel 'Zware handicap'](#) hierna)
- in **c** het aantal ouders, (over)grootouders, broers en zussen van 65 jaar of ouder vermelden die op 1.1.2024 niet 'zorgbehoevend' waren (d.w.z. bij wie geen verminderde zelfredzaamheid van ten minste 9 punten is vastgesteld), maar die in **aanslagjaar 2021** wel al fiscaal te uwen laste waren in de hoedanigheid van ouder, (over)grootouder, broer of zus van 65 jaar of ouder
- in **d** het in **c** begrepen aantal personen met een zware handicap (zie de [uitleg onder de titel 'Zware handicap'](#) hierna) herhalen.

Voorwaarden om als ten laste te kunnen worden beschouwd

Uw gezinsleden kunnen maar als ten laste worden beschouwd als zij:

- op 1.1.2024 deel uitmaakten van uw gezin (met inbegrip van:
 - de in 2023 overleden gezinsleden die al voor aanslagjaar 2023 te uwen laste waren
 - de kinderen die in 2023 geboren en overleden zijn
 - de kinderen die in 2023 doodgeboren zijn of verloren zijn bij een miskraam na ten minste 180 dagen zwangerschap
 - de in 2023 vermiste of ontvoerde kinderen die al voor aanslagjaar 2023 te uwen laste waren en op 1.1.2024 nog geen 18 jaar waren, of die in 2023 geboren zijn, op voorwaarde dat u de verdwijning of ontvoering ten laatste op 31.12.2023 hebt aangegeven bij de politie of ter zake een klacht hebt ingediend bij het parket of bij de Belgische overheden die bevoegd zijn voor ontvoeringen van kinderen (houd het bewijs van de aangifte of de klacht ter beschikking van de belastingdienst))
- niet door u werden bezoldigd

- in 2023 als student-zelfstandige geen bezoldigingen van bedrijfsleiders hebben verkregen:
 - die beroepskosten vormen voor een vennootschap waarvan u, rechtstreeks of onrechtstreeks, bedrijfsleider bent en waarover u controle uitoefent in de zin van artikel 1:14 van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen, **en**
 - die, bruto, meer dan 2.000 euro (1) bedragen en meer dan de helft vormen van hun belastbare inkomsten, onderhoudsuitkeringen uitgezonderd
- in 2023 persoonlijk geen bestaansmiddelen hebben gehad die meer dan 7.010 euro (1) netto bedragen.

Bestaansmiddelen zijn alle belastbare en niet belastbare inkomsten behalve:

- de wettelijke kinderbijslagen, kraamgelden en adoptiepremies
- de studiebeurzen
- de premies voor het voorhuwelijks sparen
- de inkomsten verkregen door personen met een handicap die in beginsel recht hebben op de tegemoetkomingen bedoeld in de wet van 27.2.1987 betreffende de tegemoetkomingen aan personen met een handicap, tot het maximumbedrag waarop zij volgens die wet recht kunnen hebben. Bij die inkomsten wordt geen onderscheid gemaakt tussen de in de wet van 27.2.1987 bedoelde tegemoetkomingen zelf, en om het even welke andere inkomsten die in de plaats komen van die tegemoetkomingen
- de eerste schijf van 30.800 euro (1) van het brutobedrag van de in artikel 34 van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 bedoelde pensioenen, renten en als zodanig geldende toelagen die zijn verkregen door uw ouders, grootouders, overgrootouders, broers en zussen die op 1.1.2024, 65 jaar of ouder en:
 - 'zorgbehoevend' waren, of
 - niet 'zorgbehoevend' waren, maar **in aanslagjaar 2021 al te uwen laste waren in de hoedanigheid van ouder, (over)grootouder, broer of zus van 65 jaar of ouder**
 - ▲ **Opgelet:** als 'zorgbehoevend' wordt beschouwd: de persoon bij wie een verminderde zelfredzaamheid van ten minste 9 punten is vastgesteld (zie ook de [uitleg onder de titel 'a\) en bij wie een verminderde zelfredzaamheid van tenminste 9 punten is vastgesteld'](#) hierna).
- de bezoldigingen verkregen door zwaar gehandicapte personen ingevolge hun tewerkstelling in een erkende beschutte werkplaats
- de onderhoudsuitkeringen die door een gerechtelijke beslissing met terugwerkende kracht zijn toegekend (zie ook de [uitleg bij vak VI, 2\)](#)
- overlevingspensioenen van wezen in de publieke sector en wezenrenten die door toedoen van de overheid of door een geschil maar zijn betaald of toegekend na het belastbaar tijdperk waarop ze betrekking hebben
- de eerste schijf van 3.820 euro (1) van het totaal van de volgende uitkeringen die zijn toegekend aan **kinderen**:
 - andere dan de hierboven vermelde onderhoudsuitkeringen
 - andere dan de hierboven vermelde overlevingspensioenen toegekend aan wezen in de publieke sector
 - andere dan de hierboven vermelde wezenrenten

(1) Als u in vak II, rubriek A, 6 moet invullen (omdat u tijdens het inkomstenjaar minder dan 12 maanden aan de personenbelasting onderworpen rijksinwoner was), moet u dit bedrag vermenigvuldigen met het aantal maanden dat u in die rubriek moet invullen, en delen door 12. Rond het resultaat af naar het hogere of lagere veelvoud van 10 euro naargelang de eenheid 5 euro bereikt of niet.

- de bezoldigingen verkregen door studenten in uitvoering van een overeenkomst voor tewerkstelling van studenten, voor de uren die de werkgever reglementair bij de RSZ heeft aangegeven en die de student heeft gepresteerd:
 - van 1 april tot 30 juni 2020 en van 1 juli tot 30 september 2021 (ongeacht in welke sector)
 - van 1 oktober 2020 tot 30 juni 2021 en van 1 januari tot 30 juni 2022 in het onderwijs
 - van 1 oktober 2020 tot 30 juni 2021 en van 1 januari tot 31 december 2022 in de zorgsector
 - van 1 januari tot 31 maart 2022 in andere sectoren dan het onderwijs en de zorgsector, maar **slechts voor 45 gepresteerde uren**
 - van 1 januari tot 31 maart 2023 in de zorgsector
- de eerste schijf van 3.190 euro (1) van het totaal van de brutobedragen van:
 - de door studenten in uitvoering van een overeenkomst voor tewerkstelling van studenten verkregen bezoldigingen (andere dan de hierboven vermelde) en beloningen voor verenigingsactiviteiten (bedoeld in artikel 90, eerste lid, 1^oter, van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992)
 - de bezoldigingen verkregen door leerlingen in een alternerende opleiding
 - de winst, baten en bezoldigingen van bedrijfsleiders behaald of verkregen door studenten-zelfstandigen.
- de tegemoetkomingen van het Schadeloosstellingsfonds voor de vrijwilligers COVID-19-slachtoffers

Om het nettobedrag te bepalen vermindert u het brutobedrag met de werkelijke kosten of met een forfaitaire aftrek van 20 % (met een minimum van 530 euro (1) voor bezoldigingen van werknemers en baten van beoefenaars van vrije beroepen).

Pleegkinderen zijn te uwen laste als u ze **volledig** of **hoofdzakelijk** ten laste hebt. Om te bepalen of dat het geval is, moet u geen rekening houden met bijdragen in de onderhoudskosten betaald door de overheid (Federale Overheidsdienst Justitie, OCMW, enz.).

Zware handicap

Naast de **kinderen** die voor ten minste 66 % getroffen zijn door ontoereikende of verminderde lichamelijke of geestelijke geschiktheid door één of meer aandoeningen (wat overeenstemt met ten minste 4 punten in de eerste pijler - ongeacht het totale aantal punten in de drie pijlers samen - van de medisch-sociale schaal van toepassing in het kader van het nieuwe stelsel van de verhoogde kinderbijlagen voor gehandicapte kinderen), wordt onder zwaar gehandicapten ook verstaan, de **personen** die voldoen aan de criteria uiteengezet in rubriek A, 4 onder de titel '[Hebt u een zware handicap?](#)'.

Houd het bewijs van de invaliditeit ter beschikking van de belastingdienst. Dat bewijs is geldig zolang de erop aangeduide periode van ongeschiktheid niet is verstreken.

1. a) Aantal kinderen die fiscaal volledig te uwen laste zijn

Om welke kinderen gaat het?

Het gaat om uw afstammelingen (kinderen, kleinkinderen) en pleegkinderen die voldoen aan de voorwaarden vermeld onder de titel '[Voorwaarden om als ten laste te kunnen worden beschouwd](#)' hiervoor.

(1) Als u in vak II, rubriek A, 6 moet invullen (omdat u tijdens het inkomstenjaar minder dan 12 maanden aan de personenbelasting onderworpen rijksinwoner was), moet u dit bedrag vermenigvuldigen met het aantal maanden dat u in die rubriek moet invullen, en delen door 12. Rond het resultaat af naar het hogere of lagere veelvoud van 10 euro naargelang de eenheid 5 euro bereikt of niet.

▲ Opgelet!

- Gemeenschappelijke kinderen van samenwonende ouders die alleen worden belast, kunnen, als zij voldoen aan de voorwaarden om als ten laste te worden beschouwd, maar door één van die ouders ten laste worden genomen, namelijk door diegene die in feite aan het hoofd van het gezin staat.
- Kinderen die voldoen aan de voorwaarden om als te uwen laste te worden beschouwd, maar voor wie de helft van het belastingvoordeel moet worden toegekend aan de andere ouder door de gelijkmatig verdeelde huisvesting van de kinderen, mag u niet vermelden in deze rubriek, maar wel in rubriek 2.

2. a) Aantal kinderen die fiscaal te uwen laste zijn, maar voor wie de helft van het belastingvoordeel moet worden toegekend aan de andere ouder door de gelijkmatig verdeelde huisvesting van de kinderen

Deze rubriek mag u alleen invullen als de volgende voorwaarden tegelijk zijn vervuld:

- u en de andere ouder voldoen aan de onderhoudsplicht van uw gemeenschappelijke kinderen
- u maakt geen deel uit van het gezin van die andere ouder
- de kinderen hebben hun fiscale woonplaats bij u en voldoen aan de voorwaarden om fiscaal te uwen laste te zijn (zie de titel '[Voorwaarden om als ten laste te kunnen worden beschouwd](#)' hiervoor)
- de huisvesting van de kinderen is gelijkmatig verdeeld over u en de andere ouder op basis van:
 - ofwel een **ten laatste op 1.1.2024** geregistreerde of door een rechter gehomologeerde overeenkomst waarin uitdrukkelijk is vermeld dat:
 - 1) de huisvesting van de kinderen gelijkmatig is verdeeld over u en de andere ouder
 - 2) u en die andere ouder bereid zijn om de toeslagen op de belastingvrije som voor de kinderen te verdelen
 - ofwel een **ten laatste op 1.1.2024** genomen rechterlijke beslissing waarin uitdrukkelijk is vermeld dat de huisvesting van de kinderen gelijkmatig is verdeeld over u en de andere ouder
- noch u, noch de andere ouder trekt voor die kinderen onderhoudsuitkeringen af als bedoeld in [vak VI, rubriek 1](#) en [rubriek 3](#), tenzij die onderhoudsuitkeringen uitsluitend betrekking hebben op de periode voor de gelijkmatig verdeelde huisvesting van de kinderen.

Als u deze rubriek invult, houd dan een afschrift van de overeenkomst of de rechterlijke beslissing ter beschikking van de belastingdienst.

3. a) Aantal kinderen die fiscaal ten laste zijn van de andere ouder, maar voor wie de helft van het belastingvoordeel aan u moet worden toegekend door de gelijkmatig verdeelde huisvesting van de kinderen

Deze rubriek mag u alleen invullen als de volgende voorwaarden tegelijk zijn vervuld:

- u en de andere ouder voldoen aan de onderhoudsplicht van uw gemeenschappelijke kinderen
- u maakt geen deel uit van het gezin van die andere ouder

- de kinderen hebben hun fiscale woonplaats bij de andere ouder en zij voldoen aan de voorwaarden om fiscaal ten laste te zijn van die andere ouder (zie de titel '[Voorwaarden om als ten laste te kunnen worden beschouwd](#)' hiervoor)
- de huisvesting van de kinderen is gelijkmatig verdeeld over u en de andere ouder op basis van:
 - ofwel een **ten laatste op 1.1.2024** geregistreerde of door een rechter gehomologeerde overeenkomst waarin uitdrukkelijk is vermeld dat:
 - 1) de huisvesting van de kinderen gelijkmatig is verdeeld over u en de andere ouder
 - 2) u en die andere ouder bereid zijn om de toeslagen op de belastingvrije som voor de kinderen te verdelen
 - ofwel een **ten laatste op 1.1.2024** genomen rechterlijke beslissing waarin uitdrukkelijk is vermeld dat de huisvesting van de kinderen gelijkmatig is verdeeld over u en de andere ouder
- noch u, noch de andere ouder trekt voor die kinderen onderhoudsuitkeringen af als bedoeld in [vak VI, rubriek 1](#) en [rubriek 3](#), tenzij die onderhoudsuitkeringen uitsluitend betrekking hebben op de periode voor de gelijkmatig verdeelde huisvesting van de kinderen.

Als u deze rubriek invult, houd dan een afschrift van de overeenkomst of de rechterlijke beslissing ter beschikking van de belastingdienst.

4. **Aantal ouders, grootouders, overgrootouders, broers en zussen van 65 jaar of ouder die fiscaal te uwen laste zijn**

Om welke personen gaat het?

Het gaat om uw ouders, grootouders, overgrootouders, broers en zussen die voldoen aan de voorwaarden vermeld onder de titel '[Voorwaarden om als ten laste te kunnen worden beschouwd](#)' hiervoor, en **die op 1.1.2024, 65 jaar of ouder waren**.

▲ Opgelet!

- U mag uw ouders, grootouders, enz. maar als te uwen laste vermelden als u op 1.1.2024 werkelijk aan het hoofd stond van het gezin.
- Uw ouders, grootouders, enz. **die op 1.1.2024 nog geen 65 jaar waren**, mag u **niet in rubriek 4** invullen (zie echter ook de [uitleg bij rubriek 5, a](#)).

a) en bij wie een verminderde zelfredzaamheid van tenminste 9 punten is vastgesteld

Hier gaat het om uw in rubriek 4 bedoelde ouders, grootouders, enz. die op 1.1.2024 '**zorgbehoevend**' waren, d.w.z. bij wie een verminderde zelfredzaamheid van ten minste 9 punten is vastgesteld krachtens het ministerieel besluit van 30.7.1987 tot vaststelling van de categorieën en van de handleiding voor de evaluatie van de graad van zelfredzaamheid met het oog op het onderzoek naar het recht op de integratietegemoetkoming. Die verminderde zelfredzaamheid moet zijn vastgesteld door de Directie-generaal Personen met een handicap van de FOD Sociale Zekerheid, door Medex, door de adviserend geneesheer bij het ziekenfonds of door een gelijkwaardige instelling of persoon uit een andere lidstaat van de Europese Economische Ruimte.

Houd het bewijs van de verminderde zelfredzaamheid ter beschikking van de belastingdienst.

c) en bij wie geen verminderde zelfredzaamheid van ten minste 9 punten is vastgesteld, maar die in aanslagjaar 2021 al fiscaal te uwen laste waren in de hoedanigheid van ouder, (over)grootouder, broer of zus van 65 jaar of ouder

Hier gaat het om uw in rubriek 4 bedoelde ouders, grootouders, enz. die op 1.1.2024 **niet 'zorgbehoevend'** waren (zie de uitleg bij rubriek 4, a hierboven), maar die in **aanslagjaar 2021** al te uwen laste waren in de hoedanigheid van ouder, (over)grootouder, broer of zus van 65 jaar of ouder.

- ▲ Opgelet: uw ouders, grootouders, enz. die op 1.1.2024 niet 'zorgbehoevend' waren en die in aanslagjaar 2021 niet in de hoedanigheid van ouder, (over)grootouder, broer of zus van 65 jaar of ouder te uwen laste waren, mag u niet in rubriek 4 invullen (zie echter ook de [uitleg bij rubriek 5, a](#)).

5. a) Aantal andere personen die fiscaal te uwen laste zijn

Om welke andere personen gaat het?

Het gaat om de hierna vermelde personen als ze voldoen aan de voorwaarden vermeld onder de titel '[Voorwaarden om als ten laste te kunnen worden beschouwd](#)' hiervoor:

- uw ouders, grootouders, overgrootouders, broers en zussen die **op 1.1.2024 nog geen 65 jaar waren**
- uw ouders, grootouders, overgrootouders, broers en zussen **van 65 jaar of ouder** bij wie **op 1.1.2024 geen verminderde zelfredzaamheid van ten minste 9 punten** was vastgesteld en die in **aanslagjaar 2021 niet ten uwen laste waren in de hoedanigheid van ouder, (over)grootouder, broer of zus van 65 jaar of ouder**
- uw pleegouders.
- ▲ Opgelet!
 - U mag die andere personen maar als te uwen laste vermelden als u op 1.1.2024 werkelijk aan het hoofd stond van het gezin.
 - Uw echtgenoot, wettelijk samenwonende partner of feitelijk samenwonende partner kunnen fiscaal nooit te uwen laste zijn. U mag hen dan ook in geen geval in rubriek B vermelden.

Vak III - INKOMSTEN VAN ONROERENDE GOEDEREN

Voorafgaande opmerkingen

- **Echtgenoten en wettelijk samenwonenden die samen worden belast**, moeten hun inkomsten van onroerende goederen als volgt aangeven:
 - inkomsten die volgens het vermogensrecht tot het **eigen** vermogen van een echtgenoot of partner behoren, moet u volledig op naam van die echtgenoot of partner aangeven
 - alle **andere** inkomsten moet u voor de helft op naam van elk van de echtgenoten of partners aangeven.
- ▲ **Opgelet:** de **inkomsten** van eigen goederen van echtgenoten die gehuwd zijn volgens het wettelijk huwelijksvermogensstelsel, zijn volgens het burgerlijk recht **gemeenschap-pelijk**. Ook die inkomsten moet u dus voor de helft op naam van elk van de echtgenoten aangeven.
- Bepaalde inkomsten van onroerende goederen zijn **vrijgesteld** en moet u niet in vak III vermelden, nl.:
 - het inkomen van de **'eigen woning'**
onder 'eigen woning' moet daarbij worden verstaan: de woning die u in 2023 als eigenaar, bezitter, erfpachter, opstalhouder of vruchtgebruiker zelf hebt betrokken of niet zelf hebt betrokken om één van de volgende redenen:
 - * beroepsredenen
 - * redenen van sociale aard
 - * wettelijke of contractuele belemmeringen waardoor u de woning onmogelijk zelf kon betrekken
 - * de stand van de bouw- of verbouwingswerkzaamheden waardoor u de woning niet zelf kon betrekken.
 - ▲ **Opgelet!**
 - Als u uw woning maar gedeeltelijk zelf hebt betrokken, geldt de vrijstelling voor de 'eigen woning' **niet voor het gedeelte van de woning betrokken door personen die geen deel uitmaken van uw gezin**.
 - De vrijstelling voor de 'eigen woning' geldt **evenmin voor het gedeelte van de woning dat u gebruikt voor uw beroep of dat één van uw gezinsleden gebruikt voor zijn of haar beroep**.
 - De vrijstelling voor de 'eigen woning' geldt **maar voor één woning** (tegelijk).
Als u meer dan één woning zelf betreft, wordt de woning waar uw fiscale woonplaats is gevestigd als uw 'eigen woning' beschouwd.
Als u zowel een woning bezit die u zelf betreft als één of meer woningen die u niet zelf betreft om de hierboven opgesomde redenen, wordt de woning die u zelf betreft als uw 'eigen woning' beschouwd.
Als u meer dan één woning bezit, maar geen enkele daarvan zelf betreft om de hierboven opgesomde redenen, mag u zelf kiezen welke van die woningen u als uw 'eigen woning' beschouwt. Die keuze is echter onherroepelijk totdat u één van uw woningen zelf betreft of totdat u de gekozen woning niet meer bezit.
 - Als een woning **maar voor een gedeelte van 2023** als uw 'eigen woning' kan worden beschouwd, is de vrijstelling beperkt tot het **aantal dagen** (op 365) dat ze als uw 'eigen woning' kan worden beschouwd.

- Bij samen belaste echtgenoten en wettelijk samenwonenden, gelden alle voormelde bepalingen over de 'eigen woning', voor beiden samen.
- inkomsten van **onroerende goederen bestemd voor bepaalde weldadigheidsdoeleinden**

het gaat om de inkomsten van in een lidstaat van de Europese Economische Ruimte (EER) gelegen onroerende goederen (of gedeelten ervan) die de eigenaar, bezitter, erfpachter, opstalhouder of vruchtgebruiker, of een bewoner, **zonder winsttoegmerk** heeft bestemd voor het openbaar uitoefenen van een eredienst of van de vrijzinnige morele dienstverlening, voor onderwijs, voor het vestigen van hospitalen, klinieken, dispensaria, rusthuizen, vakantiehuizen voor kinderen of gepensioneerden, of van andere soortgelijke weldadigheidsinstellingen.

- inkomsten van in een lidstaat van de EER gelegen onroerende goederen die u verhuurt:
 - * bij **loopbaanpacht** (of een gelijkaardige pachtovereenkomst in een andere lidstaat van de EER)
 - * bij **pachtovereenkomst van gronden die voorziet in een eerste gebruiksperiode van minimaal 18 jaar** (of een gelijkaardige pachtovereenkomst in een andere lidstaat van de EER)
- bedragen verkregen bij de **overdracht** (en dus **niet** bij de **vestiging**) van:
 - * een recht van **erfpacht**
 - * een recht van **opstal**
 - * een **gelijkaardig onroerend recht**

op:

- * een **grond waarop een gebouw is opgericht**
- * een **bebouwd onroerend goed**
- * een **gebouw**

in elk van de volgende gevallen:

- * als het recht overgedragen is ten vroegste 5 jaar na de datum van de authentieke akte van vestiging of verkrijging ervan
- * als het gaat om de overdracht van een woning die vóór de maand van de overdracht ten minste 12 maanden ononderbroken uw **'eigen woning'** geweest is
 - ▲ Opgelet: tussen die periode van ten minste 12 maanden en de maand van de overdracht mag nog een periode van maximum 6 maanden liggen waarin de woning niet in gebruik genomen was.
- * als het recht overgedragen is door:
 - een minderjarige, en een gerechtelijke instantie daar machtiging voor gegeven heeft
 - een persoon aan wie een bewindvoerder toegevoegd is, na een bijzondere machtiging door de vrederechter
- * als het gaat om een onteigening of een overdracht in der minne van onroerende goederen ten algemene nutte en die overdracht kosteloos aan de registratieformaliteit onderworpen is in toepassing van artikel 161 van het Wetboek der registratie-, hypotheek- en griffierechten.

A. INKOMSTEN VAN BELGISCHE EN BUITENLANDSE OORSPRONG

Voorafgaande opmerkingen

Algemeen

Vermeld in rubriek A de inkomsten van al uw onroerende goederen gelegen in België **en in het buitenland**, behalve de vrijgestelde inkomsten vermeld in de [tweede voorafgaande opmerking bij vak III](#).

In de aangifte te vermelden kadastraal inkomen (KI):

- van onroerende goederen gelegen in België

Het in de aangifte te vermelden kadastraal inkomen van in België gelegen onroerende goederen kunt u doorgaans vinden op uw aanslagbiljet van de onroerende voorheffing **van het aanslagjaar 2023**.

Het KI van onroerende goederen die in de personenbelasting belastbaar zijn, maar die door decreten of ordonnances van de gewesten van **onroerende voorheffing** vrijgesteld zijn, moet u ook aangeven.

- van onroerende goederen gelegen in het buitenland

Het in de aangifte te vermelden KI van onroerende goederen gelegen in het buitenland wordt vastgesteld en betekend door de Administratie Opmetingen en Waarderingen (het vroegere kadaster). U kunt dat KI in principe ook terugvinden op de website www.myminform.be (> Mijn woning > Mijn onroerende gegevens raadplegen > Actuele situatie).

Als er voor uw in het buitenland gelegen onroerend goed geen KI is betekend en u dat onroerend goed niet op de website www.myminform.be (> Mijn woning > Mijn onroerende gegevens raadplegen > Actuele situatie) terugvindt, moet u dat onroerend goed zo snel mogelijk aangeven bij de Administratie Opmetingen en Waarderingen (Cel buitenlands KI). Dat kan online op de website www.myminform.be (> Mijn woning > Mijn onroerende gegevens raadplegen > Een goed in het buitenland aangeven) of door het formulier voor de aangifte van een goed in het buitenland te downloaden, in te vullen en op te sturen naar de Cel buitenlands KI. U vindt dat formulier en het adres op de [website van de FOD Financiën](#).

▲ Opgelet: vermeld, zowel voor in België als voor in het buitenland gelegen onroerende goederen, altijd het **niet geïndexeerde KI**. Bij de vestiging van de aanslag zal de belastingdienst de indexering automatisch toepassen.

Aankoop of verkoop

Als u in 2023 een onroerend goed hebt verkregen of overgedragen, moet u het deel van het KI aangeven dat slaat op de periode waarin u dat onroerend goed in 2023 in eigendom, bezit, erfpacht, opstal of vruchtgebruik had, uitgedrukt in dagen (dus te bepalen in 365sten van het KI).

Nieuwbouw

Voor een nieuwgebouwd onroerend goed moet u het deel van het KI aangeven dat slaat op de periode (uitgedrukt in dagen) vanaf de dag van de ingebruikneming of verhuring (als de verhuring de ingebruikneming voorafgaat).

Verbouwing

Als het KI in de loop van 2023 is gewijzigd, moet u het totaal aan te geven KI bepalen in verhouding tot het aantal dagen waarop elk KI (het oorspronkelijke KI en het gewijzigde KI) slaat.

Onproductiviteit

Als een (niet gemeubileerd) gebouw in 2023 ten minste 90 dagen volstrekt niet in gebruik is genomen en volstrekt geen inkomsten heeft opgebracht, mag u het KI verminderen volgens de duur van de onproductiviteit.

In geval van volledige of gedeeltelijke (minimaal 25 %) vernieling van een onroerend goed, mag u het KI verminderen volgens de duur en de omvang van de onproductiviteit.

Als de vermindering van het KI door onproductiviteit niet heeft geleid tot een vermindering van de onroerende voorheffing (door decreten of ordonnanties van de gewesten) houd dan de bewijsstukken en de berekening van die onproductiviteit ter beschikking van de belastingdienst.

Onverdeeldheid

Als u het genot van een onroerend goed hebt in onverdeeldheid met één of meer andere personen, moet u het gedeelte van het KI aangeven dat met uw aandeel overeenstemt.

Bestemming

Als een onroerend goed voor verschillende doeleinden wordt gebruikt (bv. gedeeltelijk als woning en gedeeltelijk voor uw beroep, of gedeeltelijk door uzelf bewoond en gedeeltelijk verhuurd), moet u het KI van dit goed in de juiste verhouding opsplitsen en elk deel dat niet is vrijgesteld afzonderlijk in de juiste rubriek vermelden (zie echter ook het [bijzonder geval vermeld in rubriek 5](#)).

1. Onroerende goederen die u voor uw beroep gebruikt

Vermeld hier het KI van uw onroerende goederen of gedeelten ervan die u zelf voor het uitoefenen van uw beroep gebruikt.

▲ Opgelet: echtgenoten en wettelijk samenwonenden die samen worden belast, moeten ([in afwijking van het algemene principe uiteengezet in de eerste voorafgaande opmerking bij vak III](#)) het KI van onroerende goederen (of gedeelten ervan) die één van hen voor het uitoefenen van zijn of haar beroep gebruikt, in principe volledig op naam van die echtgenoot of partner aangeven.

2. Gebouwen die u niet verhuurt, die u verhuurt aan natuurlijke personen die ze niet voor hun beroep gebruiken, of die u verhuurt aan rechtspersonen die geen vennootschap zijn, aan gewestelijke huisvestingsmaatschappijen of aan erkende maatschappijen voor sociale huisvesting, om ze ter beschikking te laten stellen van natuurlijke personen die ze uitsluitend als woning gebruiken

Vermeld hier het (niet vrijgestelde) KI van gebouwen of gedeelten ervan die:

- u niet verhuurt en ook niet voor uw beroep gebruikt (bv. de woning die u gebruikt als tweede verblijfplaats)
- u verhuurt aan natuurlijke personen die ze niet voor hun beroep gebruiken (bv. het gebouw dat u verhuurt aan een bediende, arbeider of ambtenaar die het als woning gebruikt)
- u verhuurt aan rechtspersonen die geen vennootschap zijn, aan gewestelijke huisvestingsmaatschappijen of aan (door die huisvestingsmaatschappijen of door de bevoegde overheid inzake sociaal huisvestingsbeleid) erkende maatschappijen voor sociale huisvesting, om ze ter beschikking te laten stellen van (één of meer) natuurlijke personen die ze uitsluitend als woning gebruiken.

3. Gronden, materieel en outillering die u niet verhuurt of die u verhuurt aan natuurlijke personen die ze niet voor hun beroep gebruiken

Vermeld hier het KI van gronden (of gedeelten ervan), materieel en outillering die:

- u niet verhuurt en niet voor uw beroep gebruikt
- u verhuurt aan natuurlijke personen die ze niet voor hun beroep gebruiken.

4. Onroerende goederen die u volgens de pachtwetgeving (of een vergelijkbaar buitenlands recht dat de pachtprizen beperkt) verhuurt voor land- of tuinbouwdoeleinden

Vermeld hier het KI van de onroerende goederen die de huurder gebruikt voor land- of tuinbouwdoeleinden en die u verhuurt **volgens de pachtwetgeving** (of een vergelijkbaar buitenlands recht dat de pachtprizen beperkt), tenzij het gaat over onroerende goederen gelegen in een lidstaat van de Europese Economische Ruimte (EER) die u verhuurt **bij loopbaanpacht** (of een gelijkaardige pachtovereenkomst in een andere lidstaat van de EER) of **bij pachtovereenkomst van gronden** (of een gelijkaardige overeenkomst in een andere lidstaat van de EER) die in een **eerste gebruiksperiode van minimaal 18 jaar** voorziet (in die gevallen is het KI vrijgesteld – zie ook de [tweede voorafgaande opmerking bij vak III](#)).

Als u de onroerende goederen niet volgens de pachtwetgeving (of een vergelijkbaar buitenlands recht) verhuurt (bv. doordat u de beperking van de pachtprizen niet naleeft), moet u de inkomsten uit onroerende goederen die u aan land- en tuinbouwers verhuurt, aangeven in vak III, A, 5. In dat geval moet u niet alleen het KI, maar ook de ontvangen brutohuur vermelden.

5. Onroerende goederen die u verhuurt in andere omstandigheden dan in de nrs. 2 tot 4 hierboven

• Om welke onroerende goederen gaat het?

Met uitzondering van de vrijgestelde inkomsten en de in vak III, A, 4 te vermelden inkomsten uit onroerende goederen die u volgens de pachtwetgeving (of een vergelijkbaar buitenlands recht dat de pachtprizen beperkt) verhuurt voor land- of tuinbouwdoeleinden, moet u in vak III, A, 5 de inkomsten vermelden van onroerende goederen die u verhuurt aan:

- een natuurlijke persoon die ze voor zijn beroep gebruikt (zie ook het [bijzonder geval](#) hierna)
- een rechtspersoon naar Belgisch of buitenlands publiek- of privaatrecht (staat, gewesten, provincies, gemeenten, overheidsinstellingen, ambassades, consulaten, verenigingen zonder winst oogmerk, handelsvennootschappen, enz.), tenzij de verhuring plaatsvindt in de omstandigheden vermeld in de [uitleg onder 2, c](#)
- een vennootschap, vereniging of groepering zonder rechtspersoonlijkheid, ongeacht of zij winst nastreeft of niet (handelsverenigingen, feitelijke verenigingen, sportverenigingen, vakbonden, godsdienstige gemeenschappen, enz.).

Vermeld per rubriek het totale bedrag van, enerzijds, de kadastrale inkomens en, anderzijds, de brutohuren.

• Brutohuur

Onder brutohuur wordt verstaan: de huurprijs en de huurvoordelen van 2023.

Huurvoordelen zijn voordelen die de eigenaar verkrijgt doordat de huurder allerlei lasten draagt in de plaats van de eigenaar (zoals belastingen, grote herstellingen, verzekeringspremie).

Als een huurvoordeel bestaat in een eenmalige uitgave van de huurder, verdeel dan het bedrag over de volledige duur van het huurcontract.

- ▲ **Opgelet:** als u een gebouw verhuurt aan de vennootschap waarin u een opdracht als bestuurder, zaakvoerder, vereffenaar, enz., uitoefent en u een gedeelte van de huurprijs en de huurvoordelen als bezoldigingen van bedrijfsleiders moet aangeven (zie deel 2, vak XVI, 2), moet u dat gedeelte niet vermelden in vak III, A, 5, a. Als brutohuur moet u hier alleen het verschil vermelden tussen de totale brutohuur en het gedeelte ervan dat u als bezoldigingen van bedrijfsleiders moet aangeven

(dat gedeelte vindt u terug op uw individuele fiche 281.20 naast code 401 en moet u vermelden in deel 2, vak XVI, 2).

Bijzonder geval: u verhuurt een gebouw aan een natuurlijke persoon die het gedeeltelijk als woning betreft en gedeeltelijk voor zijn beroep gebruikt

Als er in dat geval tussen u en de huurder een **geregistreerde** huurovereenkomst bestaat die de huurprijs en de huurvoordelen van ieder gedeelte **afzonderlijk** bepaalt, vermeld dan in rubriek A, 2 het KI van het als woning gebruikte gedeelte. Het KI en de brutohuur van het gedeelte dat de huurder voor zijn beroep gebruikt, moet u dan vermelden in rubriek A, 5, a. In dat geval moet u de gegevens van de registratie van de huurovereenkomst (datum, referte en kantoor van de registratie) en het detail van de aangegeven inkomsten ter beschikking houden van de belastingdienst.

Als de huurovereenkomst niet is geregistreerd of als de geregistreerde huurovereenkomst alleen de totale huurprijs bepaalt, moet u het **volledige KI** en de **totale brutohuur** vermelden in rubriek A, 5, a.

6. Bedragen verkregen bij de vestiging of overdracht van een recht van erfpacht of opstal, of van een gelijkaardig onroerend recht

De inkomsten die u moet aangeven, omvatten de eigenlijke erfpacht- of opstalvergoeding, maar ook alle andere voordelen die u hebt verkregen voor de vestiging of de overdracht van een recht van erfpacht of opstal of van een gelijkaardig onroerend recht, tenzij het gaat om een vrijgestelde overdracht (zie [tweede voorafgaande opmerking bij vak III](#)).

De waarde van de voordelen is gelijk aan die welke daaraan wordt toegekend voor de heffing van het registratierecht op de contracten van erfpacht of opstal of van gelijkaardige onroerende rechten waarin ze zijn bedongen.

Vermeld alle bedragen (zonder enige aftrek) die u in 2023 zijn toegekend, ongeacht of ze slaan op de volledige duur van het recht van erfpacht of opstal of van een gelijkaardig onroerend recht, of op een deel daarvan.

- ▲ Opgelet: de opbrengsten van 'onroerende leasing' (art. 10, § 2, van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992) moet u niet hier, maar in vak VII, rubriek A, 2, b, 1, vermelden.

B. INKOMSTEN VAN BUITENLANDSE OORSPRONG

Als u in rubriek A inkomsten van onroerende goederen gelegen in het buitenland hebt vermeld, herhaal dan:

- in rubriek B, 1: de inkomsten waarvoor u aanspraak maakt op **vrijstelling met progressievoorbehoud** (inkomsten die volgens internationale overeenkomsten ter voorkoming van dubbele belasting zijn vrijgesteld van de personenbelasting, maar in aanmerking worden genomen voor de berekening van die belasting op uw andere inkomsten)
- in rubriek B, 2: de inkomsten waarvoor u aanspraak maakt op **vermindering van de belasting tot de helft** (inkomsten van onroerende goederen gelegen in landen waarmee België geen overeenkomst ter voorkoming van dubbele belasting heeft gesloten en inkomsten die volgens internationale overeenkomsten ter voorkoming van dubbele belasting niet van de personenbelasting zijn vrijgesteld).
- ▲ Opgelet: als u een papieren aangifte indient, moet u de in rubriek B gevraagde gegevens op **blz. 3** van die aangifte vermelden.

Vak IV - WEDDEN, LONEN, WERKLOOSHEIDSUITKERINGEN, WETTELIJKE UITKERINGEN BIJ ZIEKTE OF INVALIDITEIT, VERVANGINGSINKOMSTEN EN WERKLOOSHEIDSUITKERINGEN MET BEDRIJFSTOESLAG

Voorafgaande opmerking

De meeste van de in dit vak te vermelden beroepsinkomsten vindt u op **individuele fiches** die u hebt ontvangen voor het invullen van uw aangifte.

Op die fiches is elk bedrag dat u moet aangeven gemerkt met een **code van 3 cijfers** (bv. 250). Op de **voorbereiding van de aangifte** vindt u **dezelfde codes** terug **in het rood**. Het volstaat om de bedragen die op de fiches met bepaalde codes zijn gemerkt op de voorbereiding van de aangifte naast dezelfde codes over te schrijven. Laat u daarbij niet afschrikken door het feit dat bepaalde in het rood afgedrukte codes op de voorbereiding van de aangifte tussen haakjes staan of worden voorafgegaan door een cijfer (1 of 2) en worden gevolgd door een streepje en een controlegetal (van 2 cijfers) die in het zwart zijn afgedrukt (bv. 1254-07). Met die zwarte cijfers moet u pas rekening houden als u de gegevens van de voorbereiding van de aangifte overbrengt naar uw papieren aangifte, waar u de volledige codes (van 6 cijfers) met donkerblauwe of zwarte balpen moet invullen (bv. 1254-07).

In de rubrieken A tot E van vak IV moet u ook de inkomsten van buitenlandse oorsprong vermelden evenals de belastbare en de met progressievoorbehoud vrijgestelde inkomsten van internationale organisaties en van buitenlandse en internationale gerechtelijke instanties. **Bepaalde** inkomsten van buitenlandse oorsprong en de met progressievoorbehoud vrijgestelde inkomsten van internationale organisaties en van buitenlandse en internationale gerechtelijke instanties moet u nog verder detailleren in vak IV, O (zie ook de [uitleg bij die rubriek](#)).

▲ **Opgelet:** de bedragen die voorkomen op een attest nr. 281.25 moet u niet in uw aangifte vermelden.

A. GEWONE BEZOLDIGINGEN

1. Wedden, lonen, enz. (andere dan bedoeld in 14, a en 15, a)

a) volgens fiches 281.10

Vermeld hier het totale bedrag dat u op uw loonfiche 281.10 vindt naast code 250.

b) die niet op een fiche 281.10 zijn vermeld

In deze rubriek moet u onder meer het **vakantiegeld** vermelden (met inbegrip van de vergoeding ter compensatie van de vermindering van het vakantiegeld in het bouwbedrijf) dat niet via uw werkgever werd uitbetaald en op geen enkele loonfiche 281.10 voorkomt.

Het aan te geven bedrag is het netto ontvangen vakantiegeld verhoogd met de ingehouden bedrijfsvoorheffing. Die bedrijfsvoorheffing is doorgaans terug te vinden op het rekeninguittreksel van de verlofkas en bedraagt:

- 23,22 % van het brutovakantiegeld als dat meer dan 1.580 euro bedraagt
- 17,16 % van het brutovakantiegeld als dat 1.580 euro of minder bedraagt.

Hier moet u ook de waarde vermelden van de **voordelen van alle aard**, d.w.z. voordelen in geld, in natura of anders (zoals gratis huisvesting, verwarming, verlichting, gebruik van een auto, goederen die gratis of beneden de kostprijs zijn verkregen,

terugbetaling van uw persoonlijke kosten door uw werkgever, enz.), die u als werknemer hebt verkregen en waarvan het bedrag niet op uw loonfiche is vermeld.

Verder moet u hier alle **andere** belastbare wedden, lonen, enz. vermelden die niet op een fiche 281.10 zijn vermeld.

Daartoe behoren ook de belastbare vergoedingen die sociale fondsen, fondsen voor bestaanszekerheid of vakbonden u hebben uitbetaald en die **niet** de aard hebben van inkomsten als bedoeld in de rubrieken B tot E, zoals de vakbondspremie, eindejaarspremie, enz.

Ook de niet op een fiche 281.10 vermelde **fooiën** moet u hier vermelden. Als u geheel of gedeeltelijk met fooiën bezoldigd wordt, vermeld dan uw werkelijk ontvangen bezoldigingen en verkregen voordelen van alle aard, met dien verstande dat het totaal van de te vermelden fooiën, dienstpercenten en door uw werkgever toegekende bezoldigingen en voordelen (vakantiegeld en exceptionele vergoedingen uitgesloten) nooit lager mag zijn dan het bedrag van uw bezoldigingen dat als minimum heeft gediend voor de berekening van de bedrijfsvoorheffing.

Hier moet u ook de als bezoldigingen van werknemers aan te merken **forfaitaire onkostenvergoedingen** vermelden die u hebt verkregen voor het leveren van **artistieke** prestaties en/of het produceren van artistieke werken voor een opdrachtgever en die niet kunnen worden vrijgesteld (zie onderstaande vrijstellingsregeling) en ook niet op een fiche 281.10 zijn vermeld. Onder 'het leveren van artistieke prestaties en/of het produceren van artistieke werken' moet worden verstaan: de creatie en/of uitvoering of interpretatie van artistieke werken in de audiovisuele of beeldende kunsten, de muziek, de literatuur, het spektakel, het theater en de choreografie.

De forfaitaire onkostenvergoedingen die u in 2023 hebt verkregen voor het leveren van artistieke prestaties en/of het produceren van artistieke werken voor een opdrachtgever zijn vrijgesteld voor een maximumbedrag van 2.953,37 euro op voorwaarde dat:

- de forfaitaire onkostenvergoeding per opdrachtgever niet meer bedraagt dan 147,67 euro per dag. Als een opdrachtgever een hoger bedrag heeft betaald, vervalt de vrijstelling voor de **volledige** onkostenvergoeding die hij heeft betaald
- u op het ogenblik van het leveren van de artistieke prestaties en/of het produceren van de artistieke werken **niet door een arbeidsovereenkomst, een aanneemingsovereenkomst of een statutaire aanstelling met de opdrachtgever verbonden** was, tenzij u en die opdrachtgever bewijzen dat uw bovenbedoelde artistieke prestaties van een verschillende aard zijn dan uw overige prestaties voor diezelfde opdrachtgever.
- ▲ **Opgelet:** als u naast de bovenbedoelde, als bezoldigingen van werknemers aan te merken vergoedingen, ook vrijstelbare forfaitaire onkostenvergoedingen voor artistieke prestaties of werken hebt verkregen die als diverse inkomsten (zie vak XV, B, 2, b) of als baten van vrije beroepen (zie vak XVIII) te beschouwen zijn, hebt u **maar één maal** recht op de vrijstelling van maximaal 2.953,37 euro. U mag die vrijstelling vrij over die verschillende categorieën van inkomsten verdelen.

Als u, als werknemer, **aandelenopties** hebt verkregen waarvan (een deel van) het voordeel in 2023 belastbaar is geworden, maar niet op uw loonfiche is opgenomen, moet u het belastbare bedrag van dat voordeel hier vermelden. Het gaat o.a. om:

- aandelenopties die u hebt **verkregen in 2023** en waarvoor er in vak 6, d, 1° van uw loonfiche een bedrag is opgenomen van **9, 9,5, 10, 10,5, 11, 11,5** of **12 %**

van de waarde van de onderliggende aandelen op het ogenblik van het aanbod, maar die u in datzelfde jaar weer hebt **overgedragen**. In dat geval moet u het bedrag dat voor die overgedragen opties al in vak 6, d, 1° van uw loonfiche is opgenomen, hier **nogmaals** vermelden.

U moet dat bijkomende bedrag echter **niet** vermelden als de overdracht van de opties voortvloeit uit het **overlijden** van de belastingplichtige.

- aandelenopties die u hebt **verkregen van 1999 tot 2022**, maar waarvan een deel van het voordeel in 2023 belastbaar is geworden:
 - omdat niet meer is voldaan aan de in de wet (van 26.3.1999 betreffende het Belgisch actieplan voor de werkgelegenheid 1998 en houdende diverse bepalingen, o.a. in artikel 43, § 6) gestelde voorwaarden, of
 - omdat u in 2023, door in die opties opgenomen bedingen, een zeker voordeel hebt verkregen dat meer bedraagt dan het belastbare voordeel dat bij de toekenning van die opties forfaitair is vastgesteld (artikel 43, § 8 van diezelfde wet).

In de regel vindt u het in 2023 belastbaar geworden voordeel in vak 6, d, 2° van uw loonfiche van 2023.

Dat is echter **niet** noodzakelijk het geval als u in 2023 aandelenopties hebt **overgedragen** waarvoor er in vak 10 van uw loonfiches van de jaren **1999 tot 2016**, in vak 9, d, 1° van uw loonfiches van de jaren **2017 tot 2020** of in vak 6, d, 1° van uw loonfiches van de jaren **2021 en 2022** een bedrag was opgenomen van **7,5, 8, 8,5, 9, 9,5, 10, 10,5, 11, 11,5** of **12** % van de waarde van de onderliggende aandelen op het ogenblik van het aanbod. In dat geval moet u hier een bedrag vermelden dat gelijk is aan het bedrag dat op uw loonfiches van de jaren 1999 tot 2022 voor die overgedragen opties naast de letters Ta (jaren 1999 tot 2003), naast code 249 (jaren 2004 tot 2016) of naast code 250 (jaren 2017 tot 2022) was opgenomen.

U moet dat bedrag echter **niet** vermelden als de overdracht van de opties voortvloeit uit het **overlijden** van de belastingplichtige.

3. Vervroegd vakantiegeld (ander dan bedoeld in 14, b en 15, b)

Onder 'vervroegd vakantiegeld' moet worden verstaan: het gedeelte van het vakantiegeld dat **tijdens het jaar dat een werknemer zijn werkgever verlaat, is opgebouwd** en aan hem wordt betaald (m.a.w. het gedeelte dat pas in 2024 zou zijn betaald als de werknemer zijn werkgever in 2023 niet had verlaten).

Het vervroegd vakantiegeld vindt u op uw loonfiche naast code 251.

4. Achterstallen (andere dan bedoeld in 8, b; 14, c en 15, c)

Vermeld hier de **afzonderlijk belastbare** achterstallen van 'gewone bezoldigingen'. Op uw loonfiche vindt u ze naast code 252.

5. Opzeggingsvergoedingen (andere dan bedoeld in 14, d en 15, d) en inschakelingsvergoedingen

Opzeggingsvergoedingen zijn vergoedingen die al dan niet contractueel worden betaald als gevolg van stopzetting van arbeid of beëindiging van een arbeidsovereenkomst.

Inschakelingsvergoedingen zijn vergoedingen die na een collectief ontslag bij een werkgever in herstructurering worden betaald aan ontslagen werknemers die ten minste één jaar ononderbroken dienstanciënniteit bij die werkgever hebben en bij een tewerkstellingscel zijn ingeschreven.

Op uw loonfiche vindt u die opzeggings- en inschakelingsvergoedingen naast code 308.

6. Bezoldigingen van december 2023 (overheid)

Vermeld in deze rubriek de bezoldigingen van de maand december die een overheid in 2023 voor de eerste maal tijdens diezelfde maand december heeft betaald door een beslissing van die overheid om de bezoldigingen van december voortaan in december te betalen in plaats van in januari van het volgende jaar.

Op uw loonfiche vindt u die bezoldigingen naast code 247.

7. Bijdragen in de verplaatsingskosten

Vul deze rubriek in als u van uw werkgever een tussenkomst in de reiskosten van uw woonplaats naar uw plaats van tewerkstelling hebt verkregen.

a) totaal bedrag

Vermeld hier het bedrag dat u op uw loonfiche vindt naast code 254.

b) vrijstelling

- ▲ Opgelet: als u uw werkelijke beroepskosten bewijst (zie de [uitleg bij rubriek 19](#)), hebt u geen recht op deze vrijstelling en mag u deze rubriek niet invullen!

Als uw beroepskosten forfaitair worden bepaald (zie de [uitleg bij rubriek 19](#)), vermeld dan in deze rubriek het vrijgestelde bedrag van de verkregen vergoedingen (in voorkomend geval het totaal van de per categorie van vervoermiddelen vrijgestelde bedragen – houd in dat geval uw berekening van dat totaal ter beschikking van de belastingdienst).

Om het vrijgestelde bedrag te bepalen moet u de volgende regels toepassen.

- 1) Het in **vak 14, rubriek a van uw loonfiche vermelde bedrag** van de vergoedingen die uw werkgever heeft toegekend als betaling of terugbetaling van de kosten van uw woon-werkverplaatsingen met het **openbaar gemeenschappelijk vervoer** (trein, tram, bus, metro) is in principe **volledig vrijgesteld** (als u een mobiliteitsbudget hebt verkregen, zie echter ook de '[Belangrijke opmerking voor de personen die een mobiliteitsbudget hebben verkregen](#)' hierna).
- 2) Ook het in **vak 14, rubriek b van uw loonfiche vermelde bedrag** van de vergoedingen die uw werkgever heeft toegekend als betaling of terugbetaling van de kosten van uw woon-werkverplaatsingen met een **door die werkgever of door een groep van werkgevers georganiseerd gemeenschappelijk vervoer van personeelsleden**, is in principe **volledig vrijgesteld** (als u een mobiliteitsbudget hebt verkregen, zie echter ook de '[Belangrijke opmerking voor de personen die een mobiliteitsbudget hebben verkregen](#)' hierna).
- 3) De in **vak 14, rubriek c van uw loonfiche vermelde bedragen** van de vergoedingen die uw werkgever heeft toegekend als betaling of terugbetaling van de kosten van uw woon-werkverplaatsingen met een **ander vervoermiddel** zijn **vrijgesteld tot** een maximum van **470 euro** (1).

- ▲ Opgelet: als het in vak 14, rubriek c van uw loonfiche vermelde bedrag ook vergoedingen bevat die slaan op uw woon-werkverplaatsingen met het **openbaar gemeenschappelijk vervoer** en/of met een **door uw werkgever of een groep van werkgevers georganiseerd gemeenschappelijk vervoer** (maar die uw werkgever niet in vak 14, rubriek a en/of b van uw loonfiche heeft vermeld omdat hij niet heeft kunnen vaststellen dat de toegekende vergoedingen slaan op woon-werkverplaatsingen met het openbaar gemeenschappelijk

(1) Als u in vak II, rubriek A, 6 moet invullen (omdat u tijdens het inkomstenjaar minder dan 12 maanden aan de personenbelasting onderworpen rijksinwoner was), moet u dit bedrag vermenigvuldigen met het aantal maanden dat u in die rubriek moet invullen, en delen door 12. Rond het resultaat af naar het hogere of lagere veelvoud van 10 euro naargelang de eenheid 5 euro bereikt of niet.

vervoer of het georganiseerd gemeenschappelijk vervoer), kunt u naast de hierboven vermelde vrijstelling van maximum 470 euro (1), in principe aanspraak maken op de volgende **bijkomende vrijstellingen** (als u een mobiliteitsbudget hebt verkregen, zie echter ook de '[Belangrijke opmerking voor de personen die een mobiliteitsbudget hebben verkregen](#)' hierna):

- voor de vergoedingen als betaling of terugbetaling van kosten voor uw woon-werkverplaatsingen met het **openbaar gemeenschappelijk vervoer**: het **volledige bedrag** van die vergoedingen
- voor de vergoedingen als betaling of terugbetaling van kosten voor uw woon-werkverplaatsingen met een **door uw werkgever of door een groep van werkgevers georganiseerd gemeenschappelijk vervoer**: tot de **prijs van een treinabonnement eerste klasse voor de met dat georganiseerd vervoer afgelegde afstand**.

Om het bedrag van die vrijstelling te berekenen moet u de prijs op 1.2.2023 van een maandabonnement eerste klasse voor de met dat georganiseerd vervoer afgelegde afstand (enkel) vermenigvuldigen met het aantal dagen dat u dat vervoer in 2023 hebt gebruikt en delen door 20.

De prijs van een maandabonnement eerste klasse op 1.2.2023 kunt u navragen bij uw belastingkantoor of bij de NMBS.

Als u op één van deze bijkomende vrijstellingen aanspraak maakt, moet u de volgende stukken ter beschikking houden van de belastingdienst:

- een nota waarin u de gebruikte vervoermiddelen vermeldt en een berekening van de vrijstelling(en) waarop u aanspraak maakt
- de bewijsstukken van uw verplaatsingen:
 - met het openbaar gemeenschappelijk vervoer: een attest van de openbare vervoermaatschappij, abonnementen, rittenkaarten, losse tickets, enz.
 - met een georganiseerd gemeenschappelijk vervoer: een attest van uw werkgever of van de vervoermaatschappij, betalingsbewijzen, enz.

Belangrijke opmerking voor de personen die een mobiliteitsbudget hebben verkregen

Als u een mobiliteitsbudget (zie vak 25, rubriek g van uw loonfiche) hebt verkregen, dan hebt u **geen recht meer op de vrijstelling** van:

- de **vergoedingen** die uw werkgever **tegelijktijd** heeft toegekend als betaling of terugbetaling van de kosten van uw woon-werkverplaatsingen met het **openbaar gemeenschappelijk vervoer**
- de **vergoedingen** die uw werkgever **tegelijktijd** heeft toegekend als betaling of terugbetaling van de kosten van uw woon-werkverplaatsingen met een door die werkgever of door een groep van werkgevers **georganiseerd gemeenschappelijk vervoer van personeelsleden**

behalve in de volgende 2 gevallen:

- als u voorheen:
 - het voordeel van een **bedrijfswagen** genoot of aanspraak kon maken op een bedrijfswagen, **en**
 - **tegelijktijd**, gedurende ten minste 3 maanden vóór de aanvraag van het mobiliteitsbudget **één van de bovenvermelde vergoedingen** voor uw woon-werkverplaatsingen verkreeg

- als de bovenvermelde vergoedingen voor uw woon-werkverplaatsingen zijn toegekend door een **andere werkgever** dan de werkgever van wie u een mobiliteitsbudget hebt verkregen.

8. Niet-recurrente resultaatgebonden voordelen

a) gewone

Vermeld hier het totale bedrag van de niet-recurrente resultaatgebonden voordelen die u op uw loonfiche(s) vindt naast code 242.

b) achterstallen

Vermeld hier de achterstallen van de onder 8, a bedoelde voordelen. Op uw loonfiche(s) vindt u ze naast code 243.

9. Werkgeverstussenkomsten in een privé-pc

a) totale bedrag van de tussenkomsten

Vermeld hier het totale bedrag van de tussenkomsten die u in 2023 van uw werkgever(s) hebt verkregen in de door u betaalde aankoopprijs van een nieuwe privé-pc en eventueel randapparatuur, een internetaansluiting en een internetabonnement.

Op uw loonfiche(s) vindt u die tussenkomsten naast code 240.

b) vrijstelling

De onder 9, a hierboven vermelde tussenkomsten kunnen volledig of gedeeltelijk worden vrijgesteld **op voorwaarde dat**:

- uw werkgever op geen enkel ogenblik zelf eigenaar van de pc, enz. is geweest en
- het in rubriek 2 vermelde totaal van uw bezoldigingen (code 1250-11 of 2250-78) **niet meer bedraagt dan 40.440 euro** (1).

Als beide voorwaarden zijn vervuld, mag u hier het bedrag van de vrijgestelde tussenkomsten vermelden. De vrijstelling is gelijk aan het in rubriek 9, a vermelde bedrag, begrensd tot 1.030 euro (1).

▲ **Opgelet:** voor de aankoop van een **pc en randapparatuur**, hebt u maar **één maal per drie jaar recht op vrijstelling**. Als u voor één van die elementen vrijstelling hebt verkregen voor aanslagjaar 2022 of aanslagjaar 2023, mag u in uw aangifte van aanslagjaar 2024 voor die elementen dus geen vrijstelling meer vragen.

10. Voor vrijstelling in aanmerking komende bezoldigingen voor overuren in de horeca

a) bij werkgevers zonder een geregistreerd kassasysteem

1) gewone bezoldigingen

Vermeld hier uw gewone bezoldigingen voor overuren gepresteerd in de horecasector bij werkgevers die geen gebruik maken van een geregistreerd kassasysteem. Op uw loonfiche zijn die bezoldigingen gemerkt met code 335.

Vermeld daaronder ook het aantal overuren dat u voor die bezoldigingen hebt gepresteerd. Op uw loonfiche is dat aantal gemerkt met code 336.

(1) Als u in vak II, rubriek A, 6 moet invullen (omdat u tijdens het inkomstenjaar minder dan 12 maanden aan de personenbelasting onderworpen rijksinwoner was), moet u dit bedrag vermenigvuldigen met het aantal maanden dat u in die rubriek moet invullen, en delen door 12. Rond het resultaat af naar het hogere of lagere veelvoud van 10 euro naargelang de eenheid 5 euro bereikt of niet.

2) achterstallen

Vermeld hier uw afzonderlijk belastbare achterstallen voor overuren gepresteerd in de horecasector bij werkgevers die geen gebruik maken van een geregistreerd kassasysteem. Op uw loonfiche zijn die achterstallen gemerkt met code 337.

Vermeld daaronder ook het aantal overuren dat u voor die achterstallen hebt gepresteerd. Op uw loonfiche is dat aantal gemerkt met code 338.

b) bij werkgevers met een geregistreerd kassasysteem**1) gewone bezoldigingen**

Vermeld hier uw gewone bezoldigingen voor overuren gepresteerd in de horecasector bij werkgevers die in elke plaats van uitbating gebruik maken van een geregistreerd kassasysteem. Op uw loonfiche zijn die bezoldigingen gemerkt met code 395.

Vermeld daaronder ook het aantal overuren dat u voor die bezoldigingen hebt gepresteerd. Op uw loonfiche is dat aantal gemerkt met code 396.

2) achterstallen

Vermeld hier uw afzonderlijk belastbare achterstallen voor overuren gepresteerd in de horecasector bij werkgevers die in elke plaats van uitbating gebruik maken van een geregistreerd kassasysteem. Op uw loonfiche zijn die achterstallen gemerkt met code 397.

Vermeld daaronder ook het aantal overuren dat u voor die achterstallen hebt gepresteerd. Op uw loonfiche is dat aantal gemerkt met code 398.

11. Voor vrijstelling in aanmerking komende bezoldigingen voor vrijwillige overuren en/of voor netto overuren in de openbare sector**a) gepresteerd van 1.7 tot 31.12.2023 in het kader van de relance****1) bezoldigingen**

Vermeld hier de in 2023 betaalde of toegekende bezoldigingen voor uw in a bedoelde vrijwillige overuren.

Op uw loonfiche zijn die bezoldigingen gemerkt met code 381.

2) overuren

Vermeld hier het aantal overuren dat u voor die bezoldigingen hebt gepresteerd.

Op uw loonfiche is dat aantal gemerkt met code 382.

b) gepresteerd in 2022 in het kader van de relance**1) bezoldigingen**

Vermeld hier de in 2023 betaalde of toegekende bezoldigingen voor uw in b bedoelde vrijwillige overuren.

Op uw loonfiche zijn die bezoldigingen gemerkt met code 378.

2) overuren

Vermeld hier het aantal overuren dat u voor die bezoldigingen hebt gepresteerd.

Op uw loonfiche is dat aantal gemerkt met code 379.

c) gepresteerd van 1.1 tot en met 30.6.2021 bij werkgevers in cruciale sectoren in de strijd tegen de COVID-19-pandemie en/of in de openbare sector, en/of van 1.7 tot en met 31.12.2021 in het kader van de relance

1) bezoldigingen

Vermeld hier de in 2023 betaalde of toegekende bezoldigingen voor uw in c bedoelde vrijwillige overuren.

Op uw loonfiche zijn die bezoldigingen gemerkt met code 310.

2) overuren

Vermeld hier het aantal overuren dat u voor die bezoldigingen hebt gepresteerd.

Op uw loonfiche is dat aantal gemerkt met code 311.

12. Voor vrijstelling in aanmerking komende koopkrachtpremie

Vermeld hier het totale bedrag van de voor vrijstelling in aanmerking komende koopkrachtpremies.

Op uw loonfiche(s) vindt u die premies naast code 386.

13. Tegen 33 % belastbare bezoldigingen van gelegenhedswerknemers in de horeca en van gepensioneerden in de zorgsector

Vermeld hier de bezoldigingen:

- voor uw prestaties als gelegenhedswerknemer in de horecasector
- ingevolge uw tewerkstelling als gepensioneerde in de zorgsector

en het daarop betrekking hebbende vakantiegeld, die u in 2023 zijn betaald of toegekend en die afzonderlijk belastbaar zijn tegen 33 %.

Op uw loonfiche vindt u die bezoldigingen naast code 263.

14. Door sportbeoefenaars voor hun sportieve activiteiten verkregen:

Vermeld in rubriek 14 de volgende bezoldigingen die u als **sportbeoefenaar** hebt verkregen voor uw **sportieve activiteiten**:

a) wedden, lonen, enz.

Het gaat hier over de wedden, lonen, enz. van dezelfde aard als die bedoeld in rubriek 1 (zie ook de [uitleg bij die rubriek](#)).

Op uw loonfiche vindt u de hier te vermelden wedden, lonen, enz. naast code 273.

b) vervroegd vakantiegeld

Het gaat hier over het vervroegd vakantiegeld van dezelfde aard als dat bedoeld in rubriek 3 (zie ook de [uitleg bij die rubriek](#)).

Op uw loonfiche vindt u het hier te vermelden vakantiegeld naast code 274.

c) achterstallen

Het gaat hier over de achterstallen van dezelfde aard als die bedoeld in rubriek 4 (zie ook de [uitleg bij die rubriek](#)).

Op uw loonfiche vindt u de hier te vermelden achterstallen naast code 275.

d) opzeggingsvergoedingen

Het gaat hier over de opzeggingsvergoedingen van dezelfde aard als die bedoeld in rubriek 5 (zie ook de [uitleg bij die rubriek](#)).

Op uw loonfiche vindt u de hier te vermelden opzeggingsvergoedingen naast code 276.

15. Door scheidsrechters voor hun activiteiten als scheidsrechter tijdens sportwedstrijden, en door opleiders, trainers en begeleiders voor hun activiteiten voor sportbeoefenaars verkregen:

Vermeld in rubriek 15 de volgende bezoldigingen die u hebt verkregen als:

- **scheidsrechter** voor uw **activiteiten als scheidsrechter tijdens sportwedstrijden**
- **opleider, trainer of begeleider** voor uw **opleidende, omkaderende of ondersteunende activiteiten voor sportbeoefenaars**.

a) **wedden, lonen, enz.**

Het gaat hier over de wedden, lonen, enz. van dezelfde aard als die bedoeld in rubriek 1 (zie ook de [uitleg bij die rubriek](#)).

Op uw loonfiche vindt u de hier te vermelden wedden, lonen, enz. naast code 277.

b) **vervroegd vakantiegeld**

Het gaat hier over het vervroegd vakantiegeld van dezelfde aard als dat bedoeld in rubriek 3 (zie ook de [uitleg bij die rubriek](#)).

Op uw loonfiche vindt u het hier te vermelden vakantiegeld naast code 278.

c) **achterstallen**

Het gaat hier over de achterstallen van dezelfde aard als die bedoeld in rubriek 4 (zie ook de [uitleg bij die rubriek](#)).

Op uw loonfiche vindt u de hier te vermelden achterstallen naast code 279.

d) **opzeggingsvergoedingen**

Het gaat hier over de opzeggingsvergoedingen van dezelfde aard als die bedoeld in rubriek 5 (zie ook de [uitleg bij die rubriek](#)).

Op uw loonfiche vindt u de hier te vermelden opzeggingsvergoedingen naast code 280.

16. Premie van het Impulsfonds voor de huisartsengeneeskunde verkregen door een erkend huisarts om zich te vestigen in een 'prioritaire' zone

Vermeld hier de in artikel 4 van het koninklijk besluit van 23.3.2012 tot oprichting van een Impulsfonds voor de huisartsengeneeskunde en tot vaststelling van de werkingsregels ervan bedoelde premie die u in 2023 als erkend huisarts **tewerkgesteld als werknemer** hebt verkregen om u te vestigen in een 'prioritaire' zone, d.w.z. een zone waar nood is aan extra huisartsen.

Op uw loonfiche vindt u die premie naast code 267.

17. Afstand (enkel) tussen uw woonplaats en uw plaats van tewerkstelling op 1.1.2024

Als uw plaats van tewerkstelling op 1.1.2024 ten minste 75 km van uw woonplaats lag en u **rubriek 19 (andere beroepskosten)** **niet invult**, vermeld dan in deze rubriek het aantal volle km van de enkele afstand tussen uw woonplaats en uw plaats van tewerkstelling op 1.1.2024.

18. Niet ingehouden persoonlijke sociale bijdragen

Deze rubriek mag u alleen invullen als u persoonlijke bijdragen ter uitvoering van de sociale wetgeving hebt betaald **die niet op uw bezoldigingen zijn ingehouden**.

Dat is o.a. het geval als u helpend gezinslid van een zelfstandige bent (zie ook de [uitleg bij rubriek N](#)) of als u bij gebrek aan (voldoende) inkomsten, aan uw ziekenfonds bijdragen hebt gestort voor de zogenaamde voortgezette ziekteverzekering.

Hier mag u ook het bedrag vermelden dat u (als werknemer) in 2023 werkelijk aan uw ziekenfonds hebt gestort als bijdrage in het kader van de financiële verantwoordelijkheid van de ziekenfondsen.

Ook de regularisatiebijdragen die u in 2023 hebt betaald om studieperioden te laten meetellen voor de berekening van uw wettelijk pensioen, mag u hier vermelden.

- ▲ **Opgelet:** u mag daarentegen **niet** vermelden:
 - bijdragen die op uw bezoldigingen zijn **ingehouden**
 - aan uw ziekenfonds gestorte bijdragen voor **aanvullende of vrije verzekering** (voor specifieke diensten zoals ziekenvervoer, openluchtturen, gezinshulp, enz.)
 - aan uw ziekenfonds (of aan een verzekeringsmaatschappij) betaalde bijdragen of premies voor zogenaamde **hospitalisatieverzekeringen**.

19. Andere beroepskosten

Vul deze rubriek alleen in als u **geen toepassing** wenst van het wettelijk forfait, maar kiest voor de toepassing van uw **werkelijke beroepskosten die u kunt bewijzen**.

Het wettelijk forfait bedraagt 30 % van het brutobedrag van uw in rubriek A vermelde inkomsten die belastbaar zijn, verminderd met uw persoonlijke sociale bijdragen.

Het kan echter nooit meer bedragen dan 5.520 euro (1).

Dat forfait wordt nog verhoogd met het bijkomend forfait voor verre verplaatsingen als de afstand tussen uw woonplaats en uw plaats van tewerkstelling op 1.1.2024 ten minste 75 km bedroeg (zie de tabel hierna).

Afstand tussen uw woonplaats en uw plaats van tewerkstelling op 1.1.2024 (in km)	Bijkomend forfait (in euro)
van 75 tot 100	75 (1)
van 101 tot 125	125 (1)
meer dan 125	175 (1)

Om te weten of uw werkelijke kosten voor u voordeliger zijn dan het wettelijk forfait, kunt u gebruikmaken van het berekeningsprogramma op de [website van de FOD Financiën](#).

- ▲ **Opgelet!**
 - Als u rubriek 19 invult, is het aangewezen om het detail van uw werkelijke beroepskosten op te nemen in een bijlage bij uw aangifte.
 - Als:
 - uw werkelijke beroepskosten **vergoedingen** bevatten **voor de huur van één of meer onroerende goederen** of **voor de vestiging of overdracht van een zakelijk gebruiksrecht** (erfpacht, opstal, vruchtgebruik, erfdiensbaaerheid, enz.) **op één of meer onroerende goederen, en**
 - u voor één of meer van die vergoedingen **niet beschikt over een** volgens de toepasselijke btw-reglementering opgesteld(e) **factuur of document in de plaats ervan** voor de levering van met die vergoedingen verbonden goederen of diensten door een belastingplichtige gevestigd op het grondgebied van de Gemeenschap in de zin van art. 1, § 2, 2°, van het Wetboek van de btw, in Noorwegen, IJsland of Liechtenstein,

(1) Als u in vak II, rubriek A, 6 moet invullen (omdat u tijdens het inkomstenjaar minder dan 12 maanden aan de personenbelasting onderworpen rijksinwoner was), moet u dit bedrag vermenigvuldigen met het aantal maanden dat u in die rubriek moet invullen, en delen door 12. Rond het resultaat af naar het hogere of lagere veelvoud van 10 euro naargelang de eenheid 5 euro bereikt of niet.

dan moet u:

- ook **vak XIII, rubriek E** van de voorbereiding van de aangifte **invullen**
- voor elk onroerend goed waarvoor u niet over een bovenbedoeld(e) **factuur of document beschikt, een bijlage 270 MLH met aanvullende inlichtingen bij uw aangifte voegen, zonet zijn die vergoedingen niet als beroepskosten aftrekbaar.**

B. WERKLOOSHEIDSUITKERINGEN

1. Uitkeringen zonder anciënniteitstoelage

a) gewone uitkeringen (wettelijke en aanvullende)

Vermeld hier de werkloosheidsuitkeringen die u op uw fiche 281.13 vindt naast code 260, maar ook alle vergoedingen die sociale fondsen, fondsen voor bestaanszekerheid, vakbonden, werkgevers, officiële instellingen (ook buitenlandse), enz. hebben uitbetaald en die de aard hebben van werkloosheidsuitkeringen, maar niet op een fiche 281.13 voorkomen.

b) aanvullende uitkeringen van december 2023 (overheid)

Vermeld hier de aanvullende werkloosheidsuitkeringen van de maand december die een overheid **in 2023 voor de eerste maal** tijdens diezelfde maand heeft betaald door een beslissing van die overheid om de uitkeringen van december voortaan in december te betalen in plaats van in januari van het volgende jaar.

Op uw fiche 281.13 vindt u die uitkeringen naast code 304.

c) achterstallen

Vermeld onder c de **afzonderlijk belastbare** achterstallen. Op uw fiche 281.13 vindt u die achterstallen naast code 261.

2. Uitkeringen met anciënniteitstoelage

a) gewone uitkeringen (wettelijke)

Vermeld onder a de werkloosheidsuitkeringen die u in 2023 als oudere werkloze (50 jaar of ouder) hebt ontvangen en waarin een anciënniteitstoelage is begrepen.

Op uw fiche 281.13 vindt u die uitkeringen naast code 264.

b) achterstallen

Vermeld onder b de **afzonderlijk belastbare** achterstallen die u op uw fiche 281.13 vindt naast code 265.

C. WETTELIJKE UITKERINGEN BIJ ZIEKTE OF INVALIDITEIT

1. Gewone uitkeringen

Vermeld hier de andere dan de in 2 en 3 hierna bedoelde uitkeringen die u hebt ontvangen **krachtens de** (Belgische of buitenlandse) **wetgeving** van de verzekering tegen ziekte of invaliditeit (de krachtens de Belgische wetgeving betaalde uitkeringen vindt u op een fiche 281.12 naast code 266).

2. Uitkeringen van december 2023 (overheid)

Vermeld hier de wettelijke ziekte- en invaliditeitsuitkeringen van de maand december die een overheid **in 2023 voor de eerste maal** tijdens diezelfde maand heeft betaald door een beslissing van die overheid om de uitkeringen van december voortaan in december te betalen in plaats van in januari van het volgende jaar.

Op uw fiche 281.12 vindt u die uitkeringen naast code 303.

3. Achterstallen

De **afzonderlijk belastbare** achterstallen van de onder 1 bedoelde Belgische uitkeringen vindt u op uw fiche 281.12 naast code 268.

D. VERVANGINGSINKOMSTEN

Ongeacht of u ze verkregen hebt als werknemer, als bedrijfsleider of als zelfstandige, moet u in vak IV, rubriek D, alle uitkeringen en vergoedingen vermelden die een tijdelijk verlies van bezoldigingen, winst of baten herstellen, behalve de werkloosheidsuitkeringen (rubriek B), de wettelijke uitkeringen bij ziekte of invaliditeit (rubriek C) en de werkloosheidsuitkeringen met bedrijfstoeslag (rubriek E).

1. Aanvullende vergoedingen betaald door een gewezen werkgever krachtens een CAO of een individuele overeenkomst

Het gaat hier over de aanvullende vergoedingen die een gewezen werkgever krachtens een collectieve arbeidsovereenkomst (CAO) of een individuele overeenkomst heeft betaald aan een gewezen werknemer van 50 jaar of ouder:

- bovenop werkloosheidsuitkeringen met bedrijfstoeslag (zie [a, 1](#) en [b](#) hierna)
- die werkloosheidsuitkeringen als volledig werkloze verkrijgt of zou kunnen verkrijgen als hij het werk niet had hervat, voor zover die vergoedingen niet zijn betaald ter uitvoering van een sectorale overeenkomst die vóór 30.9.2005 is afgesloten of die zo'n overeenkomst zonder onderbreking verlengt (zie [a, 2](#) en [b](#) hierna).

a) met een clause van doorbetaling bij werkherhvatting

Het gaat hier over de bovenvermelde aanvullende vergoedingen die betaald zijn krachtens een CAO of een individuele overeenkomst die bepaalt dat de gewezen werkgever die vergoedingen ook **na de werkherhvatting moet doorbetalen**.

1) verkregen bovenop werkloosheidsuitkeringen met bedrijfstoeslag (voorheen brugpensioenen)

Vermeld de in 1, a bedoelde aanvullende vergoedingen die u hebt verkregen bovenop werkloosheidsuitkeringen met bedrijfstoeslag in subrubriek:

- a, 1: als het gaat over andere dan de in subrubrieken b en c bedoelde vergoedingen die slaan op periodes tot 31.12.2015. Op het fiche 281.18 van uw gewezen werkgever vindt u die vergoedingen naast code 319.
- a, 2: als het gaat over andere dan de in subrubrieken b en c bedoelde vergoedingen die slaan op periodes vanaf 1.1.2016 **zonder werkherhvatting**. Op het fiche 281.18 van uw gewezen werkgever vindt u die vergoedingen naast code 321.
- b: als het gaat over vergoedingen voor periodes **zonder werkherhvatting** van de maand december die een overheid **in 2023 voor de eerste maal** tijdens diezelfde maand heeft betaald door een beslissing van die overheid om de vergoedingen van december voortaan in december te betalen in plaats van in januari van het volgende jaar. Op het fiche 281.18 van uw gewezen werkgever vindt u die vergoedingen naast code 322.
- c, 1: als het gaat over **afzonderlijk belastbare** achterstallen die slaan op periodes tot 31.12.2015. Op het fiche 281.18 van uw gewezen werkgever vindt u die vergoedingen naast code 324.
- c, 2: als het gaat over **afzonderlijk belastbare** achterstallen die slaan op periodes vanaf 1.1.2016 **zonder werkherhvatting**. Op het fiche 281.18 van uw gewezen werkgever vindt u die vergoedingen naast code 339.

▲ **Belangrijke opmerking!**

Als u subrubriek a, 1 of c, 1 hebt ingevuld en u na uw ontslag bij uw gewezen werkgever, **het werk hebt hervat bij een nieuwe werkgever of als zelfstandige**, vergeet dan niet om in het vak van de voorbereiding waarin u uw inkomsten uit die nieuwe werkzaamheid moet vermelden, ook de **specifieke rubriek** in te vullen waar u gevraagd wordt om uw **werkhervattingsloon** of uw **inkomen uit uw nieuwe zelfstandige activiteit** afzonderlijk te vermelden (bv. vak IV, L als u het werk hebt hervat bij een nieuwe werkgever, vak XVI, 17 als u het werk hebt hervat als bedrijfsleider, vak XVIII, 17 als u het werk hebt hervat als beoefenaar van een vrij beroep, enz.).

2) verkregen bovenop werkloosheidsuitkeringen die u als volledig werkloze hebt verkregen of had kunnen verkrijgen als u het werk niet had hervat

Vermeld de in 1, a bedoelde aanvullende vergoedingen die u hebt verkregen bovenop werkloosheidsuitkeringen die u als volledig werkloze hebt verkregen of had kunnen verkrijgen als u het werk niet had hervat, in subrubriek:

- a: als het gaat over andere dan de in subrubrieken b en c bedoelde vergoedingen. Op het fiche 281.18 van uw gewezen werkgever vindt u die vergoedingen naast code 292.
- b: als het gaat over vergoedingen van de maand december die een overheid **in 2023 voor de eerste maal** tijdens diezelfde maand heeft betaald door een beslissing van die overheid om de vergoedingen van december voortaan in december te betalen in plaats van in januari van het volgende jaar. Op het fiche 281.18 van uw gewezen werkgever vindt u die vergoedingen naast code 300.
- c: als het gaat over **afzonderlijk belastbare** achterstallen. Op het fiche 281.18 van uw gewezen werkgever vindt u die vergoedingen naast code 293.

▲ **Belangrijke opmerking!**

Als u rubriek 2 (subrubriek a, b of c) hebt ingevuld en u na uw ontslag bij uw gewezen werkgever **het werk hebt hervat bij een nieuwe werkgever of als zelfstandige**, vergeet dan niet om in het vak van de voorbereiding waarin u uw inkomsten uit die nieuwe werkzaamheid moet vermelden, ook de **specifieke rubriek** in te vullen waar u gevraagd wordt om uw **werkhervattingsloon** of uw **inkomen uit uw nieuwe zelfstandige activiteit** afzonderlijk te vermelden (bv. vak IV, L als u het werk hebt hervat bij een nieuwe werkgever, vak XVI, 17 als u het werk hebt hervat als bedrijfsleider, vak XVIII, 17 als u het werk hebt hervat als beoefenaar van een vrij beroep, enz.).

b) zonder clause van doorbetaling bij werkhervatting

Het gaat hier om de in de inleidende uitleg onder D, 1 bedoelde aanvullende vergoedingen die betaald zijn krachtens een CAO of een individuele overeenkomst waarin **niet** bepaald is dat de gewezen werkgever die vergoedingen **na de werkhervatting moet doorbetalen**.

Vermeld in:

- 1: de andere dan de in 2 en 3 bedoelde vergoedingen. Op het fiche 281.18 van uw gewezen werkgever vindt u die vergoedingen naast code 294.
- 2: de vergoedingen van de maand december die een overheid **in 2023 voor de eerste maal** tijdens diezelfde maand heeft betaald door een beslissing van die overheid om de vergoedingen van december voortaan in december te betalen in plaats van in januari van het volgende jaar. Op het fiche 281.18 van uw gewezen werkgever vindt u die vergoedingen naast code 301.

- 3: de **afzonderlijk belastbare** achterstallen. Op het fiche 281.18 van uw gewezen werkgever vindt u die vergoedingen naast code 295.

Als u rubriek b (1, 2 of 3) hebt ingevuld, vergeet dan niet om daaronder ook te antwoorden (door het passende vakje aan te kruisen) op de vraag of u na uw ontslag bij die gewezen werkgever, maar vóór 1.1.2024 het werk hebt hervat bij een andere werkgever of als zelfstandige.

2. Aanvullende ziekte- of invaliditeitsuitkeringen

Vermeld hier de uitkeringen die u bij een **tijdelijke** arbeidsongeschiktheid door ziekte of invaliditeit hebt ontvangen **bovenop** de in rubriek C, 1 te vermelden wettelijke uitkeringen.

Op uw fiches 281.14 en 281.18 vindt u die aanvullende uitkeringen naast code 269.

3. Uitkeringen bij beroepsziekte of arbeidsongeval (wettelijke en aanvullende)

Vermeld hier zowel de wettelijke als de aanvullende uitkeringen die u hebt ontvangen bij een **tijdelijke** arbeidsongeschiktheid door een beroepsziekte of een arbeidsongeval.

Op uw fiches 281.14 en 281.18 vindt u die uitkeringen naast code 270.

4. Eenmalige premie voor bepaalde begunstigen van een COVID-19-overbruggingsrecht

Vermeld hier de eenmalige premie van 598,81 euro die u als zelfstandige, helper of meewerkende echtgenoot in 2023 hebt ontvangen omdat u in de periode van 1.10.2020 tot 30.4.2021 minstens 6 maandelijkse financiële uitkeringen rechtmatig hebt verkregen in toepassing van bepaalde tijdelijke crisismaatregelen overbruggingsrecht in het kader van de COVID-19-crisis.

Op uw fiche 281.18 vindt u die premie naast code 309.

5. Andere

Vermeld hier alle belastbare vergoedingen die een **tijdelijk verlies** van bezoldigingen, winst of baten herstellen en die **geen**:

- werkloosheidsuitkeringen (zie de [uitleg bij rubriek B](#))
- werkloosheidsuitkeringen met bedrijfstoeslag (zie de [uitleg bij rubriek E](#))
- aanvullende vergoedingen van de gewezen werkgever (zie de [uitleg bij rubriek D, 1](#))
- uitkeringen bij ziekte of invaliditeit (zie de [uitleg bij rubriek C](#) en [bij rubriek D, 2](#))
- uitkeringen bij beroepsziekte of arbeidsongeval (zie de [uitleg bij rubriek D, 3](#))
- eenmalige premie voor bepaalde begunstigen van een COVID-19-overbruggingsrecht (zie de [uitleg bij rubriek D, 4](#))

zijn en die ook **niet afzonderlijk belastbaar** zijn als:

- vergoedingen van december die een overheid **in 2023 voor de eerste maal** tijdens diezelfde maand heeft betaald door een beslissing van die overheid om de vergoedingen van december voortaan in december te betalen in plaats van in januari van het volgende jaar (zie de [uitleg bij rubriek D, 6](#))
- achterstallen (zie de [uitleg bij rubriek D, 7](#)).

Op uw fiches 281.10 en 281.18 vindt u die vergoedingen naast code 271.

Vermeld ook de hierboven bedoelde vergoedingen die niet op een individueel fiche zijn vermeld, zoals die welke u hebt ontvangen:

- van of namens een aansprakelijke derde bij een verkeersongeval waarvan u slachtoffer was
- van een sociaal fonds, een fonds voor bestaanszekerheid of een vakbond.

6. Onder 2, 3 en 5 bedoelde uitkeringen van december 2023 (overheid)

Vermeld hier:

- de aanvullende ziekte- en invaliditeitsuitkeringen bedoeld in rubriek D, 2
- de uitkeringen bij beroepsziekte of arbeidsongeval bedoeld in rubriek D, 3
- de andere vergoedingen bedoeld in rubriek D, 5

die slaan op de maand december en die een overheid in 2023 voor de eerste maal tijdens diezelfde maand heeft betaald door een beslissing van die overheid om de uitkeringen of vergoedingen van december voortaan in december te betalen in plaats van in januari van het volgende jaar.

Op uw fiches 281.14 en 281.18 vindt u die uitkeringen en vergoedingen naast code 302.

7. Achterstallen van onder 2, 3 en 5 bedoelde uitkeringen

Vermeld hier de **afzonderlijk belastbare** achterstallen van de uitkeringen bedoeld in de rubrieken D, 2, D, 3 en D, 5. Op uw fiches 281.14 en 281.18 vindt u die achterstallen naast code 272.

E. WERKLOOSHEIDSUITKERINGEN MET BEDRIJFSTOESLAG (voorheen brugpensioenen)

1. Wettelijke werkloosheidsuitkeringen

Hier moet u de wettelijke werkloosheidsuitkeringen vermelden die u in 2023 zijn betaald of toegekend in een stelsel van werkloosheid met bedrijfstoelage.

Vermeld de gewone uitkeringen in a en de **afzonderlijk belastbare** achterstallen in b. Op uw fiche 281.17 vindt u ze respectievelijk naast code 281 en naast code 282.

2. Bedrijfstoelage

Hier moet u de bedrijfstoelage vermelden die u in 2023 hebt verkregen krachtens een collectieve arbeidsovereenkomst in een stelsel van werkloosheid met bedrijfstoelage (voorheen brugpensioenen).

Vermeld in:

- a, 1: de andere dan de in b bedoelde bedrijfstoelage die slaat op periodes tot 31.12.2015. Op uw fiche 281.17 vindt u die bedrijfstoelage naast code 235.
- a, 2: de andere dan de in b bedoelde bedrijfstoelage die slaat op periodes vanaf 1.1.2016 **zonder werkhervatting**. Op uw fiche 281.17 vindt u die bedrijfstoelage naast code 327.
- b, 1: de **afzonderlijke belastbare** achterstallen die slaan op periodes tot 31.12.2015. Op uw fiche 281.17 vindt u die bedrijfstoelage naast code 236.
- b, 2: de **afzonderlijke belastbare** achterstallen die slaan op periodes vanaf 1.1.2016 **zonder werkhervatting**. Op uw fiche 281.17 vindt u die bedrijfstoelage naast code 340.

▲ Belangrijke opmerking!

Als u rubriek a, 1 of b, 1 hebt ingevuld en u na uw ontslag bij uw gewezen werkgever **het werk hebt hervat bij een nieuwe werkgever of als zelfstandige**, vergeet dan niet om in het vak van de voorbereiding waarin u uw inkomsten uit die nieuwe werkzaamheid moet vermelden, ook de **specifieke rubriek** in te vullen waar u gevraagd wordt om uw **werkhervattingsloon** of uw **inkomen uit uw nieuwe zelfstandige activiteit** afzonderlijk te vermelden (bv. vak IV, L als u het werk hebt hervat bij een nieuwe werkgever, vak XVI, 17 als u het werk hebt hervat als bedrijfsleider, vak XVIII, 17 als u het werk hebt hervat als beoefenaar van een vrij beroep, enz.).

F. INHOUDINGEN VOOR AANVULLEND PENSOEN

1. Gewone bijdragen en premies

Vermeld hier de op uw bezoldigingen ingehouden en door uw werkgever betaalde:

- persoonlijke bijdragen van aanvullende verzekering tegen ouderdom en vroegtijdige dood voor het vormen van een rente of een kapitaal bij leven of bij overlijden
- persoonlijke bijdragen en premies voor het vormen van een aanvullend pensioen als bedoeld in de wet van 28.4.2003 betreffende de aanvullende pensioenen en het belastingstelsel van die pensioenen en van sommige aanvullende voordelen inzake sociale zekerheid.

Die bijdragen en premies vindt u op uw individuele fiches naast code 285.

2. Bijdragen en premies voor individuele voortzetting

Vermeld hier de op uw bezoldigingen ingehouden en door uw werkgever betaalde persoonlijke bijdragen en premies voor de individuele voortzetting van een pensioentoezegging als bedoeld in artikel 33 van de wet vermeld in de uitleg bij rubriek 1 (sedert 27.3.2019 kunnen geen zulke overeenkomsten van individuele voortzetting meer worden afgesloten).

Die bijdragen en premies mogen niet meer bedragen dan 2.810 euro. Als u niet het hele jaar 2023 bij een pensioenstelsel als bedoeld in bovenvermelde wet was aangesloten, moet u dat maximumbedrag echter verlagen in verhouding tot het aantal dagen dat u in 2023 bij zo'n pensioenstelsel was aangesloten.

Op uw individuele fiches vindt u die bijdragen en premies naast code 283.

3. Bijdragen en premies voor een vrij aanvullend pensioen voor werknemers

Vermeld hier de op uw bezoldigingen ingehouden en door uw werkgever betaalde persoonlijke bijdragen en premies voor een vrij aanvullend pensioen voor werknemers, bedoeld in titel 2 van de wet van 6.12.2018 tot instelling van een vrij aanvullend pensioen voor de werknemers en houdende diverse bepalingen inzake aanvullende pensioenen.

Op uw individuele fiches, vindt u die bijdragen en premies naast code 387.

G. OVERUREN DIE RECHT GEVEN OP EEN OVERWERKTOESLAG

1. Totale aantal werkelijk gepresteerde overuren

a) die in aanmerking komen voor de begrenzing tot 180 uren

Vermeld hier het totale aantal werkelijk gepresteerde overuren dat u op uw loonfiche vindt naast code 305

b) die in aanmerking komen voor de begrenzing tot 360 uren

Vermeld hier het totale aantal werkelijk gepresteerde overuren dat u op uw loonfiche vindt naast code 317.

2. Berekeningsgrondslag van de overwerktoeslag voor overuren die recht geven op een belastingvermindering

a) van 66,81 %

Vermeld hier de berekeningsgrondslag van de overwerktoeslag voor de in rubriek 1 vermelde overuren die in aanmerking komen voor een belastingvermindering van 66,81 %. Op uw loonfiche vindt u die berekeningsgrondslag naast code 233.

b) van 57,75 %

Vermeld hier de berekeningsgrondslag van de overwerktoeslag voor de in rubriek 1 vermelde overuren die in aanmerking komen voor een belastingvermindering van 57,75 %. Op uw loonfiche vindt u die berekeningsgrondslag naast code 234.

H. BEDRIJFSVOORHEFFING

Vermeld hier de verrekenbare bedrijfsvoorheffing op de beroepsinkomsten die u in de rubrieken A tot E hebt vermeld. Zij is in principe op uw individuele fiches naast code 286 terug te vinden behalve wat het in rubriek A, 1, b te vermelden vakantiegeld betreft.

▲ Opgelet: **buitenlandse belasting** mag u hier **nooit** vermelden.

I. INHOUDINGEN VOOR DE BIJZONDERE BIJDRAGE VOOR DE SOCIALE ZEKERHEID

Vermeld hier de **bijzondere** bijdrage voor de sociale zekerheid die op uw bezoldigingen is ingehouden. Die bijdrage vindt u op uw individuele fiches naast code 287.

J. OVERHEIDSPERSONEEL ZONDER ARBEIDSOVEREENKOMST

Deze rubriek is alleen bestemd voor personeelsleden van de overheidssector die **niet** in dienst zijn genomen **met een arbeidsovereenkomst**.

Als het vakje naast code 290 van uw loonfiche is aangekruist, moet u het vakje hier ook aankruisen.

K. WERKBONUS

Vermeld hier het bedrag van de werkbonus dat u op uw loonfiche vindt naast code 284.

L. WERKHERVATTINGSLOON

Als u in rubriek D, 1, a, 1, a, 1; D, 1, a, 1, c, 1 of D, 1, a, 2 (a, b of c) aanvullende vergoedingen of in rubriek E, 2, a, 1 of E, 2, b, 1 een bedrijfstoelage hebt ingevuld, en u na uw ontslag bij uw gewezen werkgever het werk hebt hervat bij een nieuwe werkgever (of bij verscheidene nieuwe werkgevers), moet u hier ook het totale bedrag vermelden van het door die nieuwe werkgever(s) betaalde loon dat u hebt vermeld in de rubrieken A, 1; A, 7, a en A, 9, a vermindert met de in rubrieken A, 7, b en A, 9, b gevraagde vrijstellingen die slaan op bedragen die die nieuwe werkgever(s) heeft (hebben) betaald.

M. ROERENDE VOORHEFFING OP IN A, 1 OF A, 4 VERMELDE INKOMSTEN UIT AUTEURSRECHTEN, NABURIGE RECHTEN EN WETTELIJKE EN VERPLICHTE LICENTIES

Hier mag u het verrekenbare bedrag vermelden van de roerende voorheffing die (tegen de aanslagvoet van 15 of 30 %) is ingehouden op de inkomsten die u hebt verkregen uit auteursrechten, naburige rechten en wettelijke en verplichte licenties, bedoeld in:

- artikel 17, § 1, 5°, van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 (WIB 92) (zie ook de [uitleg bij vak VII, rubriek D, 1](#))
- artikel 551, § 2, WIB 92 (zie ook de [uitleg bij vak VII, rubriek D, 2](#))

en **die als bezoldigingen van werknemers zijn te beschouwen** en die u voor hun brutobedrag (dus met inbegrip van de roerende voorheffing) in de rubrieken A, 1 en/of A, 4 hebt vermeld.

▲ Opgelet!

- Onder bepaalde **voorwaarden** en binnen bepaalde **grenzen** zijn inkomsten uit bovenbedoelde rechten **niet als bezoldigingen van werknemers**, maar **als inkomsten van roerende goederen te beschouwen** (zie de [uitleg bij vak VII, rubriek D, 1](#) en [rubriek D, 2](#)). De roerende voorheffing ingehouden op inkomsten die als inkomsten van roerende goederen zijn te beschouwen, mag u hier **niet vermelden**.
- Houd het bewijs van de inhouding van de roerende voorheffing ter beschikking van de belastingdienst.

N. HELPENDE GEZINSLEDEN VAN ZELFSTANDIGEN

Deze rubriek is bestemd voor de helpende gezinsleden van een zelfstandige, die inkomsten aangeven die niet onderworpen zijn aan een wettelijk of reglementair stelsel van pensioenen van werklieden, bedienden of personeelsleden van openbare administraties of instellingen.

- ▲ Opgelet: als u een papieren aangifte indient, moet u de gevraagde gegevens op blz. 3 van die aangifte vermelden.

O. INKOMSTEN VAN BUITENLANDSE OORSPRONG (EN DE BIJHORENDE KOSTEN)

U mag in rubriek O niet alle in de rubrieken A tot E vermelde inkomsten van buitenlandse oorsprong (en de bijhorende kosten) herhalen, maar **alleen die welke in de rubrieken O, 1 en O, 2 worden gevraagd**, nl.:

- in rubriek O, 1: de inkomsten die u hebt verkregen in Frankrijk of Nederland en die daar aan een sociale wetgeving voor werknemers of daarmee gelijkgesteld zijn onderworpen en **in België niet van belasting zijn vrijgesteld**. Die inkomsten zijn niet onderworpen aan de Belgische bijzondere bijdrage voor de sociale zekerheid.
- in rubriek O, 2: de inkomsten waarvoor u aanspraak maakt op **belastingvermindering voor inkomsten van buitenlandse oorsprong** of op de **afzonderlijke belasting tegen de aanslagvoet van 0 %**, d.w.z.:
 - de inkomsten die zijn **vrijgesteld met progressievoorbehoud**. Dat zijn gezamenlijk belastbare inkomsten die zijn vrijgesteld van de personenbelasting, maar in aanmerking worden genomen voor de berekening van die belasting op uw andere inkomsten zoals:
 - * de gezamenlijk belastbare inkomsten die zijn vrijgesteld door internationale overeenkomsten om dubbele belasting te voorkomen
 - * de gezamenlijk belastbare inkomsten van internationale organisaties die door internationale verdragen of akkoorden zijn vrijgesteld met progressievoorbehoud (voor die inkomsten moet u in de rubriek 'Land' de internationale organisatie vermelden die de inkomsten heeft toegekend)
 - * de gezamenlijk belastbare bezoldigingen van buitenlandse of internationale gerechtelijke instanties bedoeld in de wet van 29.3.2004 betreffende de samenwerking met het Internationaal Strafgerechtshof en de internationale straftribunalen (voor die bezoldigingen moet u in de rubriek 'Land' de buitenlandse of internationale gerechtelijke instantie vermelden die de bezoldigingen heeft betaald).
 - de inkomsten waarvoor de **belasting tot de helft wordt verminderd**. Dat zijn inkomsten die zijn verkregen en **belast** in een land waarmee België geen overeenkomst heeft gesloten om dubbele belasting te voorkomen.
 - de inkomsten die **afzonderlijk belastbaar zijn tegen de aanslagvoet van 0 %**. Dat zijn afzonderlijk belastbare inkomsten die van de personenbelasting zijn vrijgesteld (door internationale overeenkomsten ter voorkoming van dubbele belasting, enz. – zie het eerste streepje hiervoor).

▲ Opgelet!

- Als u de rubrieken O, 1 en/of O, 2 hebt ingevuld en dus aanspraak denkt te maken op vrijstelling van de bijzondere bijdrage voor de sociale zekerheid, op belastingvermindering voor inkomsten van buitenlandse oorsprong of op de afzonderlijke belasting tegen de aanslagvoet van 0 %, is het aangewezen om het bewijs dat de voorwaarden zijn vervuld, bij uw aangifte te voegen.
- Als u een papieren aangifte indient, moet u de in rubriek O gevraagde gegevens op blz. 3 van die aangifte vermelden.

Vak V - PENSIOENEN

Voorafgaande opmerking

De meeste van de in dit vak te vermelden bedragen vindt u op **individuele fiches** die u hebt ontvangen voor het invullen van uw aangifte.

Op die fiches is elk bedrag dat u moet aangeven gemerkt met een **code van 3 cijfers** (bv. 211). Op de **voorbereiding van de aangifte** vindt u **dezelfde codes** terug in het rood. Behalve voor de op het fiche 281.16 vermelde wettelijke vergoedingen wegens blijvende ongeschiktheid door arbeidsongeval of beroepsziekte (zie de opmerkingen daarover bij [rubriek A, 2](#) hierna), volstaat het om de bedragen die op de fiches met bepaalde codes zijn gemerkt op de voorbereiding van de aangifte naast dezelfde codes over te schrijven. Laat u daarbij niet afschrikken door het feit dat bepaalde in het rood afgedrukte codes op de voorbereiding van de aangifte tussen haakjes staan of worden voorafgegaan door een cijfer (1 of 2) en worden gevolgd door een streepje en een controlegetal (van twee cijfers) die in het zwart zijn afgedrukt (bv. 1212-49). Met die zwarte cijfers moet u pas rekening houden als u de gegevens van de voorbereiding van de aangifte overbrengt naar uw papieren aangifte, waar u de volledige codes (van zes cijfers) met een donkerblauwe of zwarte balpen moet invullen (bv. 1212-49).

In vak V, A moet u ook de pensioenen van buitenlandse oorsprong vermelden evenals de aan de Europese gemeenschapsbelasting onderworpen pensioenen van voormalige leden van het Europees Parlement of hun rechthebbenden. **Bepaalde** van die pensioenen moet u nog verder detailleren in vak V, C (zie ook de [uitleg bij die rubriek](#)).

A. PENSIOENEN

Rubriek A is bestemd voor alle (in de personenbelasting) **belastbare** pensioenen, renten, enz. van huidige of gewezen werknemers, bedrijfsleiders en zelfstandigen of die zijn toegekend in het kader van een wettelijke sociale beschermingsregeling.

Ook alle **belastbare** beroepsinkomsten uit pensioensparen moet u hier vermelden (in rubriek A, 3).

Spaartegoeden, kapitalen en afkoopwaarden, die al aan de taks op het lange termijnsparen onderworpen zijn geweest, moet u niet aangeven (die inkomsten zijn dan ook niet op een individueel fiche vermeld).

1. Andere dan de onder 2 en 3 bedoelde pensioenen

Rubriek 1 is bestemd voor alle belastbare pensioenen, renten en als zodanig geldende kapitalen, afkoopwaarden, enz., **behalve** de **wettelijke** vergoedingen wegens **blijvende ongeschiktheid door arbeidsongeval of beroepsziekte** (zie de [uitleg bij rubriek 2](#)) en de inkomsten uit **pensioensparen** (zie de [uitleg bij rubriek 3](#)).

a) **Wettelijke pensioenen verkregen vanaf de wettelijke pensioenleeftijd**

1) **gewone**

Vermeld hier de gewone wettelijke pensioenen, **behalve overlevingspensioenen**, die u in 2023 vanaf de wettelijke pensioenleeftijd hebt verkregen.

Op uw pensioenfiche (281.11) vindt u die pensioenen naast code 228.

2) **pensioenen van december 2023 (overheid)**

Vermeld hier de in rubriek a bedoelde wettelijke pensioenen van de maand december die een overheid **in 2023 voor de eerste maal** tijdens diezelfde maand december heeft betaald door een beslissing van die overheid om de pensioenen van december voortaan in december te betalen in plaats van in januari van het volgende jaar.

Op uw pensioenfiche vindt u die pensioenen naast code 314.

3) achterstallen

Vermeld hier de in 2023 verkregen **afzonderlijk belastbare** achterstallen van de in rubriek a, 1 bedoelde wettelijke pensioenen.

Op uw pensioenfiche vindt u die achterstallen naast code 230.

b) Overlevingspensioenen en overgangsuitkeringen**1) gewone**

Vermeld hier de gewone overlevingspensioenen en overgangsuitkeringen die u in 2023 zijn betaald of toegekend.

Op uw pensioenfiche vindt u ze naast code 229.

2) pensioenen van december 2023 (overheid)

Vermeld hier de in rubriek b bedoelde pensioenen van de maand december die een overheid **in 2023 voor de eerste maal** tijdens diezelfde maand december heeft betaald door een beslissing van die overheid om de pensioenen van december voortaan in december te betalen in plaats van in januari van het volgende jaar.

Op uw pensioenfiche vindt u die pensioenen naast code 315.

3) achterstallen

Vermeld hier de in 2023 verkregen **afzonderlijk belastbare** achterstallen van overlevingspensioenen en overgangsuitkeringen.

Op uw pensioenfiche vindt u die achterstallen naast code 231.

c) Andere pensioenen, renten (behalve omzettingsrenten) en als zodanig geldende kapitalen en afkoopwaarden, enz., die gezamenlijk belastbaar zijn**1) gewone**

Vermeld hier de niet in de rubrieken a, 1; b, 1 en e bedoelde gewone pensioenen, renten, enz. (zoals wettelijke rustpensioenen die vóór de wettelijke pensioenleeftijd zijn verkregen en niet in rubriek 2 bedoelde renten en vergoedingen tot herstel van een bestendige derving van beroepsinkomsten), en de kapitalen en afkoopwaarden van individuele levensverzekeringen, groepsverzekeringen, enz., die gezamenlijk en in éénmaal belastbaar zijn.

Die inkomsten vindt u op uw individuele fiches (281.11 en 281.14) naast code 211.

2) pensioenen van december 2023 (overheid)

Vermeld hier de in rubriek c bedoelde pensioenen van de maand december die een overheid **in 2023 voor de eerste maal** tijdens diezelfde maand december heeft betaald door een beslissing van die overheid om de pensioenen van december voortaan in december te betalen in plaats van in januari van het volgende jaar.

Op uw pensioenfiche vindt u die pensioenen naast code 316.

3) achterstallen

Vermeld hier de in 2023 verkregen **afzonderlijk belastbare** achterstallen van de onder c, 1 bedoelde pensioenen, renten, enz.

Op uw individuele fiches (281.11 en 281.14) vindt u ze naast code 212.

d) Kapitalen en afkoopwaarden die afzonderlijk belastbaar zijn

1) tegen 33 %

Vermeld hier de als renten of pensioenen geldende kapitalen en afkoopwaarden die u in 2023 zijn betaald of toegekend en die u op uw pensioenfiche vindt naast code 213.

2) tegen 20 %

Vermeld hier de als renten of pensioenen geldende kapitalen en afkoopwaarden die u in 2023 zijn betaald of toegekend en die u op uw pensioenfiche vindt naast code 245.

3) tegen 18 %

Vermeld hier de als renten of pensioenen geldende kapitalen en afkoopwaarden die u in 2023 zijn betaald of toegekend en die u op uw pensioenfiche vindt naast code 253.

4) tegen 16,5 %

a. gekapitaliseerde waarde van wettelijke pensioenen verkregen vanaf de wettelijke pensioenleeftijd

Vermeld hier de gekapitaliseerde waarde van een deel van het wettelijk **rust**pensioen, die u in 2023 vanaf de wettelijke pensioenleeftijd hebt verkregen en die u op uw pensioenfiche vindt naast code 232.

b. gekapitaliseerde waarde van overlevingspensioenen

Vermeld hier de gekapitaliseerde waarde van een deel van het wettelijk **overlevings**pensioen, die u in 2023 hebt verkregen en die u op uw pensioenfiche vindt naast code 237.

c. andere

Vermeld hier de als renten of pensioenen geldende kapitalen en afkoopwaarden die u in 2023 zijn betaald of toegekend en die u op uw pensioenfiche vindt naast code 214.

5) tegen 10 %

Vermeld hier de als renten of pensioenen geldende kapitalen en afkoopwaarden die u in 2023 zijn betaald of toegekend en die u op uw pensioenfiche vindt naast code 215.

e) Omzettingrenten van kapitalen en afkoopwaarden die zijn betaald of toegekend

Vermeld hier de andere dan de in rubriek 2, c bedoelde omzettingrenten van de als renten of pensioenen geldende kapitalen en afkoopwaarden die niet aan de taks op het lange termijnsparen onderworpen zijn, die in de personenbelasting niet in éénmaal (gezamenlijk of afzonderlijk) belastbaar waren of zijn en die u tijdens de jaren 2011 tot 2023 zijn toegekend als u bij de toekenning jonger was dan 65 jaar, of tijdens de jaren 2014 tot 2023 als u bij de toekenning 65 jaar of ouder was.

1) in 2023

Voor die in 2023 ontvangen kapitalen en afkoopwaarden moet u:

- in rubriek A, 1, e, 1 de omzettingrente vermelden die u op uw individuele fiche (281.11 of 281.14) van het jaar 2023 vindt naast code 216
- in rubriek B, 1 de bedrijfsvoorheffing vermelden die u op datzelfde fiche vindt naast code 225.

2) tijdens de jaren 2011 tot 2022

Voor die tijdens de jaren 2011 (respectievelijk 2014) tot 2022 ontvangen kapitalen en afkoopwaarden, moet u alleen in rubriek A, 1, e, 2 de omzettingssrente vermelden (en mag u in rubriek B geen bedrijfsvoorheffing vermelden).

Die omzettingssrente kunt u terugvinden op uw fiche van het jaar van de betaling van het kapitaal of de afkoopwaarde, naast code 216.

2. Arbeidsongevallen en beroepsziekten (wettelijke vergoedingen wegens blijvende ongeschiktheid)

Vermeld hier het belastbare bedrag van de uitkeringen, toelagen, renten en omzettingssrenten van kapitalen die u wegens **blijvende ongeschiktheid** toegekend zijn volgens de **wetgeving op de arbeidsongevallen of beroepsziekten**.

Extra-wettelijke uitkeringen, toelagen, enz., die u wegens blijvende ongeschiktheid door een arbeidsongeval of beroepsziekte zijn toegekend, moet u in rubriek 1 vermelden.

Belangrijke opmerking

In de regel moet u het bedrag dat op uw fiche 281.16 vermeld is in uw aangifte vermelden. Dat is echter **niet** het geval:

- als u gedurende het volledige jaar 2023 recht had op een rust- of overlevingspensioen of een overgangsuitkering. In dat geval moet u het op uw fiche 281.16 vermelde bedrag **niet** aangeven.
- als u gedurende een gedeelte van het jaar 2023 recht had op een rust- of overlevingspensioen of een overgangsuitkering en het op uw fiche 281.16 vermelde bedrag ook - geheel of gedeeltelijk - op dat jaargedeelte slaat. In dat geval moet u alleen het gedeelte van het op uw fiche vermelde bedrag aangeven dat slaat op **het gedeelte van het jaar 2023** waarin u **geen** recht had op een rust- of overlevingspensioen of een overgangsuitkering.
 - ▲ Opgelet: als in vak 9 van uw fiche 281.16 de datum van pensionering is ingevuld, slaat het op dat fiche vermelde bedrag alleen op het tijdperk vóór die datum. Het op zo'n fiche vermelde bedrag moet u dan ook volledig aangeven (tenzij u kan bewijzen dat uw geleden inkomensverlies lager is - zie het geval hierna).
- als u kan **bewijzen** dat het **werkelijk verlies** aan beroepsinkomsten dat u door het arbeidsongeval of de beroepsziekte hebt geleden, **kleiner** is dan het op uw fiche 281.16 vermelde bedrag. In dat geval moet u alleen het bedrag aangeven dat overeenstemt met dat werkelijk verlies (als u geen inkomensverlies hebt geleden moet u het op uw fiche 281.16 vermelde bedrag dus niet aangeven).

In elk van de bovenvermelde gevallen moet u kunnen verantwoorden waarom u het op uw fiche 281.16 vermelde bedrag niet of slechts gedeeltelijk in uw aangifte hebt vermeld en hoe u het aangegeven bedrag hebt berekend. Houd ook de passende bewijsstukken ter beschikking van de belastingdienst.

a) Uitkeringen, toelagen en renten (behalve omzettingssrenten)

Vermeld hier het belastbare bedrag van de in rubriek 2 bedoelde uitkeringen, toelagen en renten (behalve omzettingssrenten) die **gezamenlijk belastbaar** zijn. Op uw fiche 281.16 vindt u dat bedrag naast code 217 (zie echter ook de [belangrijke opmerking bij rubriek 2](#) hiervoor).

b) Achterstellen van onder a bedoelde uitkeringen, enz.

Vermeld hier het bedrag van de **afzonderlijk belastbare** achterstellen van de onder a bedoelde uitkeringen, toelagen en renten.

Dat bedrag vindt u op uw fiche 281.16 naast code 224 (zie echter ook de [belangrijke opmerking bij rubriek 2](#) hiervoor).

c) Omzettingsrenten van kapitalen die zijn betaald of toegekend

Het gaat hier om de in rubriek 2 bedoelde omzettingsrenten van kapitalen die tijdens de jaren 2011 tot 2023 zijn toegekend aan personen die op het tijdstip van de toekenning jonger waren dan 65 jaar.

1) in 2023

Voor die in 2023 ontvangen kapitalen moet u:

- in rubriek A, 2, c, 1 het belastbare bedrag van de omzettingsrente vermelden. Dat bedrag vindt u op uw fiche 281.16 naast code 226 (zie echter ook de [belangrijke opmerking bij rubriek 2](#) hiervoor)
- in rubriek B, 1 de bedrijfsvoorheffing vermelden die u op datzelfde fiche vindt naast code 225.

2) tijdens de jaren 2011 tot 2022

Voor de tijdens de jaren 2011 tot 2022 volgens de wetgeving op de arbeidsongevallen of beroepsziekten toegekende kapitalen, moet u alleen in rubriek A, 2, c, 2 het belastbare bedrag van de omzettingsrente vermelden (en mag u in rubriek B geen bedrijfsvoorheffing vermelden). Dat bedrag kunt u terugvinden op uw fiche 281.16 van het jaar van de betaling van het kapitaal, naast code 226 (zie echter ook de [belangrijke opmerking bij rubriek 2](#) hiervoor).

3. Pensioensparen

In rubriek 3 moet u alle belastbare sommen vermelden die u in 2023 zijn betaald of toegekend, die afkomstig zijn van een voor het pensioensparen geopende spaarrekening of spaarverzekering waarvoor u een belastingvoordeel hebt verkregen en die niet aan de taks op het lange termijnsparen onderworpen zijn geweest.

a) Pensioenen, renten, spaartegoeden, kapitalen en afkoopwaarden die gezamenlijk belastbaar zijn

Vermeld hier de gezamenlijk belastbare pensioenen, renten, kapitalen en afkoopwaarden van spaarverzekeringen en tegoeden van (individuele of collectieve) spaarrekeningen die u op uw fiche 281.15 vindt naast code 219.

b) Spaartegoeden, kapitalen en afkoopwaarden die afzonderlijk belastbaar zijn

1) tegen 33 %

Vermeld hier de tegoeden van (individuele of collectieve) spaarrekeningen en kapitalen en afkoopwaarden van spaarverzekeringen die u op uw fiche 281.15 vindt naast code 220.

2) tegen 16,5 %

Vermeld hier de tegoeden van (individuele of collectieve) spaarrekeningen en kapitalen en afkoopwaarden van spaarverzekeringen die u op uw fiche 281.15 vindt naast code 221.

3) tegen 8 %

Vermeld hier de tegoeden van (individuele of collectieve) spaarrekeningen en kapitalen en afkoopwaarden van spaarverzekeringen die u op uw fiche 281.15 vindt naast code 222.

4. Niet ingehouden persoonlijke sociale bijdragen

Deze rubriek mag u alleen invullen als u gepensioneerd bent en persoonlijke sociale bijdragen hebt betaald **die niet op uw pensioenen of renten zijn ingehouden**.

Hier mag u ook het bedrag vermelden dat u (als gepensioneerde) in 2023 werkelijk aan uw ziekenfonds hebt gestort als bijdrage in het kader van de financiële verantwoordelijkheid van de ziekenfondsen.

- ▲ **Opgelet:** u mag daarentegen **niet** vermelden:
 - bijdragen die op uw pensioen zijn ingehouden
 - aan uw ziekenfonds gestorte bijdragen voor **aanvullende of vrije verzekering** (voor specifieke diensten zoals ziekenvervoer, openluchtturen, gezinshulp, enz.)
 - aan uw ziekenfonds (of aan een verzekeringsmaatschappij) betaalde bijdragen of premies voor zogenaamde **hospitalisatieverzekeringen**.

B. BEDRIJFSVOORHEFFING

Vermeld hier de ingehouden bedrijfsvoorheffing op de pensioenen die u in rubriek A hebt vermeld en die u op uw individuele fiches van 2023 vindt naast code 225.

- ▲ **Opgelet:** **buitenlandse belasting** mag u **nooit** in rubriek B vermelden.

C. PENSIOENEN VAN BUITENLANDSE OORSPRONG (EN DE BIJHORENDE KOSTEN)

U mag in rubriek C niet alle in rubriek A vermelde pensioenen van buitenlandse oorsprong (en de bijhorende kosten) herhalen, maar **alleen die welke in rubriek C worden gevraagd**, nl. de pensioenen waarvoor u aanspraak maakt op **belastingvermindering voor inkomsten van buitenlandse oorsprong** of op de **afzonderlijke belasting tegen de aanslagvoet van 0 %**, d.w.z.:

- de pensioenen die zijn **vrijgesteld met progressievoorbehoud**. Dat zijn gezamenlijk belastbare pensioenen die zijn vrijgesteld van de personenbelasting, maar in aanmerking worden genomen voor de berekening van die belasting op uw andere inkomsten, zoals:
 - de gezamenlijk belastbare pensioenen die zijn vrijgesteld door internationale overeenkomsten om dubbele belasting te voorkomen
 - de aan de Europese Gemeenschapsbelasting onderworpen gezamenlijk belastbare pensioenen van voormalige leden van het Europees Parlement of hun rechthebbers (voor die pensioenen moet u in de rubriek 'Land', 'Europese Unie' vermelden).
- de pensioenen waarvoor de **belasting tot de helft wordt vermindert**. Dat zijn pensioenen die zijn verkregen en **belast** in een land waarmee België geen overeenkomst heeft gesloten om dubbele belasting te voorkomen.
- de pensioenen die **afzonderlijk belastbaar zijn tegen de aanslagvoet van 0 %**. Dat zijn afzonderlijk belastbare pensioenen die van de personenbelasting zijn vrijgesteld (door internationale overeenkomsten om dubbele belasting te voorkomen, enz. – zie het eerste bolletje hiervoor).

▲ **Opgelet!**

- Als u de rubriek C hebt ingevuld en dus aanspraak denkt te maken op belastingvermindering voor inkomsten van buitenlandse oorsprong of op de afzonderlijke belasting tegen de aanslagvoet van 0 %, is het aangewezen om het bewijs dat de voorwaarden zijn vervuld, bij uw aangifte te voegen.
- Als u een papieren aangifte indient, moet u de in rubriek C gevraagde gegevens op **blz. 3** van die aangifte vermelden.

Vak VI - ONTVANGEN ONDERHOUDSUITKERINGEN

Voorafgaande opmerkingen

- **Onderhoudsuitkeringen voor kinderen** zijn belastbaar op naam van de kinderen zelf. Zij moeten niet worden vermeld in de aangifte van de ouder(s) maar in aangiften op naam van de kinderen zelf. Als uw kinderen geen aangifteformulieren op hun naam hebben ontvangen, kunt u of kunnen zij er aanvragen bij het bevoegde belastingkantoor.
- **Onderhoudsuitkeringen die niet als bestaansmiddelen worden beschouwd** (zie de [uitleg bij vak II, B, 'Voorafgaande opmerkingen', 'Voorwaarden om als ten laste te kunnen worden beschouwd'](#)), moet u wel in vak VI vermelden!
- **Onderhoudsuitkeringen bestemd voor één van beide echtgenoten of wettelijk samenwonenden** die een gezamenlijke aangifte indienen, moet u vermelden in de kolom van de echtgenoot of partner voor wie ze zijn bestemd. Als onderhoudsuitkeringen daarentegen voor beiden samen bestemd zijn, moet elke echtgenoot of partner de helft aangeven.

1. Niet gekapitaliseerde uitkeringen

Het gaat hier over onderhoudsuitkeringen die u regelmatig ontvangt van personen die geen deel uitmaken van uw gezin en die u onderhoud verschuldigd zijn door verplichtingen opgenomen in het Burgerlijk of het Gerechtelijk Wetboek of door gelijkaardige verplichtingen in een buitenlandse wetgeving.

In het Burgerlijk en het Gerechtelijk Wetboek zijn er o.a. onderhoudsverplichtingen opgenomen tussen ouders en kinderen, tussen echtgenoten die gescheiden leven, die gescheiden zijn van tafel en bed of die uit de echt gescheiden zijn en tussen wettelijk samenwonenden die gescheiden leven of van wie de wettelijke samenwoning is beëindigd.

2. Uitkeringen die door een gerechtelijke beslissing met terugwerkende kracht zijn toegekend

Het gaat hier alleen over onderhoudsuitkeringen of aanvullende onderhoudsuitkeringen die slaan op jaren vóór 2023, maar die pas in 2023 zijn betaald na een gerechtelijke beslissing waarin het bedrag met terugwerkende kracht is vastgesteld of verhoogd.

- ▲ Opgelet: houd een afschrift van de gerechtelijke beslissing ter beschikking van de belastingdienst.

3. Gekapitaliseerde uitkeringen

Het gaat hier over onderhoudsuitkeringen (andere dan die bedoeld in rubriek 2) die in éénmaal zijn betaald of toegekend in de vorm van een kapitaal, maar voor het overige voldoen aan de voorwaarden onder 1 hierboven.

- ▲ Opgelet!

- Om het aan te geven bedrag te bepalen moet u het kapitaal vermenigvuldigen met het percent dat in de tabel hierna staat naast de leeftijd van de verkrijger op de datum van de betaling of toekenning van het kapitaal.
- U moet dat bedrag aangeven vanaf het jaar van de betaling of toekenning van het kapitaal tot en met het jaar van overlijden van de verkrijger.

Leeftijd bij de betaling of toekenning	Percent
40 jaar en minder	1
41 tot 45 jaar	1,5
46 tot 50 jaar	2
51 tot 55 jaar	2,5
56 tot 58 jaar	3
59 en 60 jaar	3,5
61 en 62 jaar	4
63 en 64 jaar	4,5
65 jaar en meer	5

4. Schuldenaar(s) van de onder 1 tot 3 bedoelde onderhoudsuitkeringen

Vermeld de naam, de voornaam en het adres van de perso(o)n(en) van wie u de in 1 tot 3 bedoelde onderhoudsuitkeringen hebt ontvangen:

- in rubriek a als die perso(o)n(en) rijksinwoner(s) is (zijn)
 - in rubriek b als die perso(o)n(en) niet-rijksinwoner(s) is (zijn).
- ▲ **Opgelet:** als u een papieren aangifte indient, moet u de in rubriek 4 gevraagde gegevens op **blz. 3** van die aangifte vermelden.

Vak VII - INKOMSTEN VAN KAPITALEN EN ROERENDE GOEDEREN

Voorafgaande opmerkingen

- **Echtgenoten en wettelijk samenwonenden die samen worden belast**, moeten hun inkomsten van kapitalen en roerende goederen als volgt aangeven:
 - inkomsten die volgens het vermogensrecht tot het **eigen** vermogen van een echtgenoot of partner behoren, moet u volledig op naam van die echtgenoot of partner aangeven
 - alle **andere** inkomsten moet u voor de helft op naam van elk van de echtgenoten of partners aangeven.
- ▲ Opgelet: de **inkomsten** van eigen goederen van echtgenoten die gehuwd zijn volgens het wettelijk huwelijksvermogensstelsel, zijn volgens het burgerlijk recht **gemeenschappelijk**. Ook die inkomsten moet u dus voor de helft op naam van elk van de echtgenoten aangeven.
- In 2023 verkregen inkomsten van roerende goederen (**rubrieken B tot D**) zijn altijd **verplicht aan te geven**. Dat geldt ook voor de inkomsten van kapitalen bedoeld in **rubriek A, 2**, maar **niet** voor die bedoeld in **rubriek A, 1** (zie ook de uitleg bij die rubriek).

A. INKOMSTEN VAN KAPITALEN VÓÓR AFTREK VAN DE INNINGS- EN BEWARINGSKOSTEN

- ▲ Opgelet: als u inkomsten van kapitalen aangeeft die niet als beroepsinkomsten te beschouwen zijn, moet u de werkelijk geïnde of verkregen bedragen (na aftrek van de eventuele buitenlandse belasting) vermelden, verhoogd met de innings- en bewaringskosten en andere soortgelijke kosten, maar niet met de ingehouden roerende voorheffing.

1. Niet verplicht aan te geven inkomsten en verrekenbare roerende voorheffing op vrijgestelde inkomsten

a) Niet verplicht aan te geven inkomsten (die niet van de personenbelasting zijn vrijgesteld)

Voorafgaande opmerking

Het betreft hier **niet van de personenbelasting vrijgestelde** inkomsten van kapitalen (zowel van Belgische als van buitenlandse oorsprong) waarop roerende voorheffing is ingehouden of waarvoor een fictieve roerende voorheffing verrekenbaar is. Die inkomsten zijn niet verplicht aan te geven. Als u ze toch aangeeft, zullen ze afzonderlijk worden belast, tenzij de gezamenlijke belasting met uw andere inkomsten voor u voordeliger is. Als u die inkomsten aangeeft, zal de ingehouden roerende voorheffing of de verrekenbare fictieve roerende voorheffing worden verrekend, **tenzij u als ambtenaar, ander personeelslid, gepensioneerde of rechthebbende op een overlevingspensioen van een internationale organisatie, in 2023 beroepsinkomsten hebt verkregen die bij overeenkomst zijn vrijgesteld en niet in aanmerking kunnen komen voor de berekening van de belasting op uw andere inkomsten** (zie ook de eerste vraag in vak II, A, 3, a van de voorbereiding van de aangifte).

Vermeld de inkomsten in de rubrieken 1, 2, 3 of 4, naargelang het percentage van de roerende voorheffing 30, 20, 15, of 5 % bedraagt. Dat percentage kan u doorgaans terugvinden op het inningsborderel of bankuittreksel.

Houd het detail van de aangegeven inkomsten en het bewijs van de inhouding van de roerende voorheffing ter beschikking van de belastingdienst.

b) Verrekenbare roerende voorheffing ingehouden op dividenden die (voor maximaal 800 euro (1)) van de personenbelasting zijn vrijgesteld

Gewone dividenden (bedoeld in artikel 18, eerste lid, 1°, van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992) zijn tot een bedrag van 800 euro (1) per belastingplichtige vrijgesteld van de personenbelasting (maar niet van de roerende voorheffing).

Echtgenoten en wettelijk samenwonenden hebben elk afzonderlijk recht op een vrijstelling van 800 euro (1).

De vrijstelling geldt echter niet voor dividenden:

- uitgekeerd door of verkregen door tussenkomst van juridische constructies
- van instellingen voor collectieve belegging
- verkregen door tussenkomst van gemeenschappelijke beleggingsfondsen.

De vrijgestelde dividenden mag u niet in uw aangifte vermelden.

Als er op die vrijgestelde dividenden roerende voorheffing is ingehouden, vermeld dan hier het bedrag van de voorheffing op de vrijgestelde dividenden.

Als u voor vrijstelling in aanmerking komende dividenden hebt verkregen waarop verschillende percentages van roerende voorheffing zijn toegepast, mag u de vrijstelling van 800 euro (1) bij voorrang toepassen op de dividenden waarop het (de) hoogste percentage(s) van roerende voorheffing is (zijn) toegepast, en mag u dus de tegen dat (die) hoogste percentage(s) toegepaste roerende voorheffing in deze rubriek vermelden.

Als u deze rubriek invult, houd dan ook de documenten ter beschikking van de belastingdienst, afgeleverd door uw financiële instelling, door een andere financiële instelling die bij de uitbetaling van de vrijgestelde dividenden is tussengekomen of door de vennootschap die die dividenden heeft toegekend, waaruit de volgende gegevens blijken:

- de naam van de vennootschap die de vrijgestelde dividenden heeft toegekend
 - het brutobedrag van die dividenden
 - als de dividenden van buitenlandse oorsprong zijn: het land van oorsprong en de eventuele buitenlandse belasting
 - het bedrag en het tarief van de ingehouden roerende voorheffing (in voorkomend geval moet het bedrag van de voorheffing per tarief worden opgesplitst)
 - als de dividenden van Belgische oorsprong zijn: de datum van betaling of toekenning door de vennootschap
 - de datum waarop u de dividenden hebt geïnd.
- ▲ Opgelet: de bovenvermelde vrijstelling van 800 euro (1) geldt ook voor dividenden waarop geen roerende voorheffing is ingehouden (zie ook de [uitleg bij rubriek 2, b](#) hierna). De vrijstelling is echter maar één maal per belastingplichtige van toepassing (voor dividenden met en zonder roerende voorheffing samen). Als u voor vrijstelling in aanmerking komende dividenden met en zonder roerende voorheffing hebt verkregen, mag u zelf kiezen op welke van die dividenden u de vrijstelling toepast zonder echter het maximaal vrijstelbare bedrag van 800 euro (1) te overschrijden.

(1) Als u in vak II, rubriek A, 6 moet invullen (omdat u tijdens het inkomstenjaar minder dan 12 maanden aan de personenbelasting onderworpen rijksinwoner was), moet u dit bedrag vermenigvuldigen met het aantal maanden dat u in die rubriek moet invullen, en delen door 12. Rond het resultaat af naar de hogere of lagere euro naargelang de centiemmen 50 bereiken of niet.

2. Verplicht aan te geven inkomsten

Het gaat hier over niet van de personenbelasting vrijgestelde inkomsten van kapitalen (zowel van Belgische als van buitenlandse oorsprong) waarop geen roerende voorheffing is ingehouden en waarvoor geen fictieve roerende voorheffing verrekenbaar is.

a) Inkomsten uit gereguleerde spaardepoties bij kredietinstellingen in de Europese Economische Ruimte, waarop geen roerende voorheffing is ingehouden

Vermeld hier de inkomsten uit gereguleerde spaardepoties bij Belgische kredietinstellingen of kredietinstellingen in andere lidstaten van de Europese Economische Ruimte, in de mate dat die inkomsten, per belastingplichtige, meer bedragen dan 980 euro (1) en er geen roerende voorheffing op is ingehouden.

- ▲ Opgelet: echtgenoten en wettelijk samenwonenden hebben elk afzonderlijk recht op een vrijstelling van 980 euro (1).

De te vermelden inkomsten zijn die van 2023. Ze zijn belastbaar tegen 15 %.

b) Andere inkomsten zonder roerende voorheffing

Vermeld hier alle andere belastbare inkomsten van kapitalen (zowel van Belgische als van buitenlandse oorsprong) waarop geen roerende voorheffing is ingehouden en waarvoor geen fictieve roerende voorheffing verrekenbaar is, zoals inkomsten uit hypothecaire schuldvorderingen (behalve obligaties) op onroerende goederen gelegen in België of op schepen en boten ingeschreven in het kantoor van de hypotheekbewaring te Antwerpen, inkomsten uit onroerende leasing, dividenden en interesten van buitenlandse oorsprong die in het buitenland zijn geïnd of verkregen zonder tussenkomst van een in België gevestigde tussenpersoon, enz.

De **interesten** zijn in principe belastbaar tegen 30 %.

Ook de **dividenden** zijn in de regel belastbaar tegen 30 %.

Bepaalde dividenden zijn echter belastbaar tegen:

- 20 %: dividenden bedoeld in:
 - artikel 269, § 2, van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 (WIB 92) die zijn verleend of toegekend uit de winstverdeling van het tweede boekjaar na dat van de inbreng voor aandelen die vanaf 1.7.2013 zijn uitgegeven bij de oprichting van de vennootschap of bij een kapitaalverhoging
 - artikel 171, 3^osexies, WIB 92, uitgekeerd door private privaks in de mate dat ze voortkomen uit dividenden bedoeld in het vorige streepje
 - art. 171, 3^osepties, WIB 92 in de mate dat ze voortkomen uit de aantasting van liquidatiereserves aangelegd vanaf aanslagjaar 2018 en dat het aangestaste gedeelte minder dan 5 jaar behouden gebleven is.
- 15 %: dividenden bedoeld in:
 - artikel 269, § 2, WIB 92 die zijn verleend of toegekend uit de winstverdeling vanaf het derde boekjaar na dat van de inbreng voor aandelen die vanaf 1.7.2013 zijn uitgegeven bij de oprichting van de vennootschap of bij een kapitaalverhoging
 - art. 171, 3^osexies, WIB 92, uitgekeerd door private privaks in de mate dat ze voortkomen uit dividenden bedoeld in het vorige streepje
 - art. 171, 3^oquater, WIB 92

(1) Als u in vak II, rubriek A, 6 moet invullen (omdat u tijdens het inkomstenjaar minder dan 12 maanden aan de personenbelasting onderworpen rijksinwoner was), moet u dit bedrag vermenigvuldigen met het aantal maanden dat u in die rubriek moet invullen, en delen door 12. Rond het resultaat af naar het hogere of lagere veelvoud van 10 euro naargelang de eenheid 5 euro bereikt of niet.

- 5 %: dividenden bedoeld in artikel 171, 3^osepties, WIB 92 in de mate dat ze voortkomen uit de aantasting van liquidatiereserves en dat het aangetaste gedeelte ten minste 5 jaar behouden gebleven is.

▲ Opgelet!

- **Gewone dividenden** (bedoeld in artikel 18, eerste lid, 1°, WIB 92) zijn **vrijgesteld tot een bedrag van 800 euro** (1) per belastingplichtige.

Echtgenoten en wettelijk samenwonenden hebben elk afzonderlijk recht op een vrijstelling van 800 euro (1).

De vrijstelling geldt echter niet voor dividenden:

- uitgekeerd door of verkregen door tussenkomst van juridische constructies
- van instellingen voor collectieve belegging
- verkregen door tussenkomst van gemeenschappelijke beleggingsfondsen.

Als u voor vrijstelling in aanmerking komende dividenden hebt verkregen waarop geen roerende voorheffing is ingehouden en die tegen meer dan één van de bovenvermelde percentages belastbaar zijn, mag u de vrijstelling van 800 euro (1) bij voorrang toepassen op de dividenden die belastbaar zijn tegen het (de) hoogste percentage(s).

- ▲ Opgelet: de bovenvermelde **vrijstelling van 800 euro** (1) geldt ook voor dividenden waarop roerende voorheffing is ingehouden (zie ook de [uitleg bij rubriek 1, b](#) hiervoor). De vrijstelling is echter **maar één maal per belastingplichtige van toepassing** (voor dividenden met en zonder roerende voorheffing samen). Als u voor vrijstelling in aanmerking komende dividenden met en zonder roerende voorheffing hebt verkregen, mag u zelf kiezen op welke van die dividenden u de vrijstelling toepast zonder echter het maximaal vrijstelbare bedrag van 800 euro (1) te overschrijden.

Houd het detail van de vrijgestelde en de aangegeven dividenden ter beschikking van de belastingdienst.

- **Interesten van in artikel 21, eerste lid, 10°, WIB 92 bedoelde erkende sociale ondernemingen** (voorheen: erkende vennootschappen met een sociaal oogmerk) zijn **vrijgesteld tot een bedrag van 200 euro** (2) per belastingplichtige.

Echtgenoten en wettelijk samenwonenden hebben elk afzonderlijk recht op een vrijstelling van 200 euro (2).

Houd het detail van de vrijgestelde en de aangegeven interesten ter beschikking van de belastingdienst.

-
- (1) Als u in vak II, rubriek A, 6 moet invullen (omdat u tijdens het inkomstenjaar minder dan 12 maanden aan de personenbelasting onderworpen rijksinwoner was), moet u dit bedrag vermenigvuldigen met het aantal maanden dat u in die rubriek moet invullen, en delen door 12. Rond het resultaat af naar de hogere of lagere euro naargelang de centiemen 50 bereiken of niet.
 - (2) Als u in vak II, rubriek A, 6 moet invullen (omdat u tijdens het inkomstenjaar minder dan 12 maanden aan de personenbelasting onderworpen rijksinwoner was), moet u dit bedrag vermenigvuldigen met het aantal maanden dat u in die rubriek moet invullen, en delen door 12. Rond het resultaat af naar het hogere of lagere veelvoud van 10 euro naargelang de eenheid 5 euro bereikt of niet.

- **Interesten van leningen** met een jaarlijkse interestvoet en een looptijd van ten minste 4 jaar die u buiten de uitoefening van uw beroepswerkzaamheid, **via een erkend crowdfundingplatform** hebt verstrekt **aan startende kleine vennootschappen** zijn onder bepaalde voorwaarden (zie artikel 21, eerste lid, 13°, WIB 92) **voor 4 jaar vrijgesteld in de mate dat ze slaan op de eerste schijf van 15.630 euro** van het totale bedrag van die leningen.

Echtgenoten en wettelijk samenwonenden hebben elk afzonderlijk recht op vrijstelling voor een eerste schijf van 15.630 euro.

Als u in 2023 tijdens de eerste 4 jaar van zulke leningen interesten hebt verkregen waarop geen roerende voorheffing is ingehouden, vermeld dan in rubriek b, 1 het bedrag van die interesten in de mate dat het bedrag van de leningen waarop die interesten slaan, 15.630 euro overschrijdt.

Na de eerste 4 jaar van die leningen moet u het volledige bedrag van de interesten waarop geen roerende voorheffing is ingehouden, in rubriek b, 1 vermelden.

Houd het in artikel 2bis van het koninklijk besluit tot uitvoering van het WIB 92 bedoelde document van de startende kleine vennootschap (dat o.a. het bedrag van de in 2023 betaalde interesten vermeldt) ter beschikking van de belastingdienst.

B. NETTO-INKOMEN VAN VERHURING, VERPACHTING, GEBRUIK OF CONCESSIE VAN ROERENDE GOEDEREN

Als u, **niet beroepsmatig**, gemeubileerde woningen, appartementen of kamers verhuurt, moet u hier de nettohuur van het meubilair vermelden.

Tenzij het anders is bepaald in het huurcontract moet u de brutohuur van de meubelen forfaitair bepalen op 40 % van de totale huur. Het saldo vormt een inkomen uit onroerende goederen (zie de [uitleg bij vak III](#)).

Van de brutohuur mag u de werkelijke kosten aftrekken die u hebt gedragen om die inkomsten te verkrijgen of te behouden (afschrijvingen, onderhouds- en herstellingskosten, enz.), **behalve interesten**.

U mag de kosten ook forfaitair ramen op 50 % van de brutohuur van de meubelen.

Houd de volgende gegevens ter beschikking van de belastingdienst:

- a) ligging van de gemeubileerd verhuurde lokalen
- b) datum van de huurovereenkomst
- c) periode van verhuring
- d) bedrag van de huur van het meubilair
- e) kosten van afschrijving, onderhoud en herstelling van dat meubilair (tenzij u bovenvermeld kostenforfait toepast).

▲ **Opgelet:** inkomsten van **onder**verhuring van gemeubileerde onroerende goederen moet u **niet** hier vermelden, maar in vak XV, A, 2, a.

C. INKOMSTEN BEGREPEN IN LIJFRENTEN OF TIJDELIJKE RENTEN

Het gaat hier om inkomsten die begrepen zijn in lijfrenten of tijdelijke renten (behalve pensioenen) die na 1.1.1962 onder bezwarende titel zijn aangelegd ten laste van een onderneming of rechtspersoon (in België of in het buitenland).

Als die renten aangelegd zijn tegen storting met afstand van het kapitaal, moet u 3 % van dat kapitaal aangeven. Voor Belgische renten is het belastbare bedrag vermeld op een individueel fiche 281.40.

Houd de identiteitsgegevens van de schuldenaar van buitenlandse renten ter beschikking van de belastingdienst.

D. INKOMSTEN UIT AUTEURSRECHTEN, NABURIGE RECHTEN EN WETTELIJKE EN VERPLICHTE LICENTIES

Voorafgaande opmerking

De programmawet (I) van 26.12.2022 heeft het **belastingstelsel van de inkomsten uit auteursrechten en naburige rechten en wettelijke en verplichte licenties betaald of toegekend vanaf 1.1.2023 fundamenteel gewijzigd.**

Daardoor komen bepaalde inkomsten die tot aanslagjaar 2023 (inkomsten van 2022) onder artikel 17, § 1, 5°, van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 (WIB 92) vielen, nu niet langer voor de toepassing van die (gewijzigde) bepaling in aanmerking.

Voor aanslagjaar 2024 (inkomsten van 2023) bevat artikel 551, § 2, WIB 92 echter een **overgangsregeling**. Als u voor aanslagjaar 2023 werd belast op inkomsten uit de **cessie of concessie van auteursrechten, naburige rechten en wettelijke en verplichte licenties**, bedoeld in boek XI van het Wetboek van economisch recht (WER) of in overeenkomstige bepalingen in het buitenlands recht (zie vak VII, rubriek D van de voorbereiding van uw aangifte van aanslagjaar 2023), maar voor aanslagjaar 2024 geen aanspraak kunt maken op de nieuwe regeling (zie de [uitleg bij rubriek 1](#) hierna), kunt u voor aanslagjaar 2024 onder bepaalde voorwaarden en binnen bepaalde grenzen (zie de [uitleg bij rubriek 2](#) hierna) nog een laatste keer aanspraak maken op de toepassing van artikel 17, § 1, 5°, WIB 92, zoals het bestond vóór de wijziging door bovenvermelde programmawet. Als uw inkomsten aan die voorwaarden en grenzen beantwoorden, mag u ze vermelden in [rubriek 2](#).

1. Inkomsten die in aanmerking komen voor de nieuwe regeling (bepaald in artikel 17, § 1, 5°, van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 (WIB 92))

a) Inkomsten (bruto)

De inkomsten die in deze rubriek worden bedoeld, zijn de inkomsten:

- verkregen uit de overdracht of de verlening van een licentie door de **oorspronkelijke rechthebbende, zijn erfgenamen of legatarissen**, van auteursrechten en naburige rechten, alsook van de wettelijke en verplichte licenties die bij wet zijn geregeld, bedoeld in **boek XI, titel 5, van het WER** of in analoge bepalingen van buitenlands recht
- die betrekking hebben op **originele werken van letterkunde of kunst** bedoeld in **artikel XI.165 van het WER** of op **prestaties van uitvoerende kunstenaars** bedoeld in **artikel XI.205 van het WER**
- met het **oog op de exploitatie of het daadwerkelijk gebruik van deze rechten**, behalve in geval van een gebeurtenis veroorzaakt buiten de wil van de overeenkomstsluitende partijen, volgens de eerlijke beroepsgebruiken, door de verkrijger, de licentiehouder of een derde
- op voorwaarde:
 - dat de oorspronkelijke rechthebbende beschikt over een **kunstwerkattest** bedoeld in artikel 6 van de wet van 16.12.2022 tot oprichting van de Kunstwerkcommissie en tot verbetering van de sociale bescherming van kunstwerkers, of in analoge bepalingen genomen door of met gelijkaardige gevolgen in een andere lidstaat van de Europese Economische Ruimte, of, bij gebrek daaraan,
 - dat de rechthebbende die rechten overdraagt of in licentie geeft aan een derde voor **mededeling aan het publiek**, voor **openbare uitvoering of opvoering**, of voor **reproductie**,

alsook de bovenvermelde inkomsten die door de bovenvermelde rechthebbende worden verkregen via een in artikel I.16, § 1, 4° tot 6°, van het WER bedoelde beheersorganisatie.

De hiervoor bedoelde inkomsten zijn **in deze rubriek** aan te geven als u ze hebt verkregen:

- ofwel **buiten de uitoefening van een beroepswerkzaamheid**
- ofwel **in het kader van de uitoefening van een beroepswerkzaamheid, maar dan alleen:**
 - **op voorwaarde dat:**

het **gemiddelde** van uw (in het kader van de uitoefening van een beroepswerkzaamheid verkregen) **inkomsten** uit auteursrechten en naburige rechten (ongeacht of ze als inkomsten van roerende goederen of als beroepsinkomsten zijn belast) ontvangen in de **vorige 4 belastbare tijdperken niet meer dan 70.220 euro bruto** (voor aftrek van de eventueel ingehouden buitenlandse belasting, van kosten en van de eventueel ingehouden roerende voorheffing) bedraagt.

▲ **Opgelet!**

 - Als uw activiteit in de loop van die vorige 4 belastbare tijdperken is begonnen, moet u bij het berekenen van het gemiddelde alleen de volledige jaren van activiteit in aanmerking nemen.
 - Als dat gemiddelde **meer dan 70.220 euro bruto** bedraagt, mag u uw in 2023 (in het kader van de uitoefening van een beroepswerkzaamheid) verkregen inkomsten uit de overdracht of de verlening van een licentie van auteursrechten, enz. **niet in deze rubriek** vermelden, maar moet u het **volledige bedrag** van die inkomsten aangeven als **beroepsinkomsten** (bv. als bezoldigingen van werknemers of als baten van vrije beroepen).
 - **in de mate dat:**

1ste grens (enkel van toepassing als de overdracht of de verlening van een licentie van auteursrechten en naburige rechten gepaard gaat met het leveren van prestaties):

het totale bedrag van uw in 2023 (in het kader van de uitoefening van een beroepswerkzaamheid) verkregen **vergoedingen voor de eigenlijke overdracht of licentieverlening** van auteursrechten en naburige rechten **niet meer dan 50 %** bedraagt van het algemene totaal bestaande uit het totale bedrag van uw **bovenvermelde vergoedingen en** het totale bedrag van uw in 2023 verkregen **vergoedingen voor het leveren van prestaties** die met die overdracht of licentieverlening gepaard gaan

▲ **Opgelet!**

 - Als het totale bedrag van de vergoedingen voor de eigenlijke overdracht of licentieverlening **meer dan 50 %** bedraagt, mag u het **gedeelte boven de 50 %** **niet in deze rubriek** vermelden, maar moet u dat gedeelte aangeven als **beroepsinkomsten** (bv. als bezoldigingen van werknemers of als baten van vrije beroepen).
 - Deze begrenzing moet **voor elke overdracht- of licentieovereenkomst en voor elke verkrijger van een recht afzonderlijk** worden toegepast, tenzij verschei-

dene overeenkomsten betrekking hebben op dezelfde handeling.

2de grens: het totale bedrag van uw in 2023 (in het kader van de uitoefening van een beroepswerkzaamheid) verkregen inkomsten uit de overdracht of de verlening van een licentie van auteursrechten, enz. **niet meer dan 70.220 euro (1) bruto** (voor aftrek van de eventueel ingehouden buitenlandse belasting, van kosten en van de eventueel ingehouden roerende voorheffing) bedraagt.

- ▲ **Opgelet:** als het totale bedrag van die inkomsten **meer dan 70.220 euro (1) bruto** bedraagt, mag u het **gedeelte boven dat bedrag niet in deze rubriek** vermelden, maar moet u dat gedeelte aangeven als **beroepsinkomsten** (bv. als bezoldigingen van werknemers of als baten van vrije beroepen).

Vermeld in deze rubriek steeds het brutobedrag **na aftrek van de eventuele buitenlandse belasting**, maar vóór aftrek van kosten en van de eventueel ingehouden roerende voorheffing, van de inkomsten (zowel van Belgische als van buitenlandse oorsprong) die u in 2023 hebt verkregen.

b) Kosten (werkelijke of forfaitaire)

Vermeld hier het bedrag van de werkelijke kosten **behalve interesten**, die u in 2023 hebt gedragen om de in rubriek 1, a) vermelde inkomsten te verkrijgen of te behouden.

Als u werkelijke kosten aangeeft, moet u de bewijsstukken ter beschikking houden van de belastingdienst.

Bij gebrek aan bewijsstukken mag u de kosten om inkomsten uit auteursrechten, enz. te verkrijgen of te behouden ook forfaitair ramen.

Dat kostenforfait moet u dan berekenen op het in rubriek 1, a) vermelde bedrag van de inkomsten en bedraagt:

- 50 % van de schijf van 0 euro tot 18.720 euro (1), plus
- 25 % van de schijf van 18.720 euro (1) tot 37.450 euro (1).

Als u in rubriek 1, a) echter inkomsten hebt vermeld die specifiek voortkomen uit de concessie van het recht om:

- grammofoonplaten te persen
- bioscoopfilms of gelijkaardige audiovisuele werken te verdelen of te vertonen
- radio- en televisieprogramma's uit te zenden of gelijktijdig en onverkort door te geven

mag u de kosten voor het verkrijgen of behouden van die inkomsten, in afwijking van bovenvermeld forfait, ramen op 85 % van die inkomsten.

(1) Als u in vak II, rubriek A, 6 moet invullen (omdat u tijdens het inkomstenjaar minder dan 12 maanden aan de personenbelasting onderworpen rijksinwoner was), moet u dit bedrag vermenigvuldigen met het aantal maanden dat u in die rubriek moet invullen, en delen door 12. Rond het resultaat af naar het hogere of lagere veelvoud van 10 euro naargelang de eenheid 5 euro bereikt of niet.

2. Inkomsten die in aanmerking komen voor de overgangsregeling (bepaald in artikel 551, § 2, van het WIB 92)

a) Inkomsten (bruto)

Als u:

- voor aanslagjaar 2023 (inkomsten van 2022) werd belast op inkomsten uit de cessie of concessie van auteursrechten, naburige rechten en wettelijke en verplichte licenties, bedoeld in boek XI van het Wetboek van economisch recht (WER) of in overeenkomstige bepalingen in het buitenlands recht (zie vak VII, rubriek D van de voorbereiding van uw aangifte van aanslagjaar 2023), en
- voor aanslagjaar 2024 (inkomsten van 2023):
 - geen aanspraak kunt maken op de in rubriek 1 bedoelde nieuwe regeling voor de inkomsten uit de overdracht of de verlening van een licentie van auteursrechten en naburige rechten en van wettelijke en verplichte licenties die bij wet zijn geregeld (zie de [uitleg bij die rubriek](#))
 - opnieuw inkomsten hebt verkregen uit de cessie of concessie van auteursrechten, naburige rechten en wettelijke en verplichte licenties, bedoeld in boek XI van het WER of in overeenkomstige bepalingen in het buitenlands recht,

mag u die inkomsten in deze rubriek vermelden als u ze hebt verkregen:

- ofwel buiten de uitoefening van een beroepswerkzaamheid
- ofwel in het kader van de uitoefening van een beroepswerkzaamheid, maar dan alleen:
 - op voorwaarde dat:

het gemiddelde van uw (in het kader van de uitoefening van een beroepswerkzaamheid verkregen) inkomsten uit auteursrechten en naburige rechten (ongeacht of ze als inkomsten van roerende goederen of als beroepsinkomsten zijn belast) ontvangen in de vorige 4 belastbare tijdperken niet meer dan 70.220 euro bruto (voor aftrek van de eventueel ingehouden buitenlandse belasting, van kosten en van de eventueel ingehouden roerende voorheffing) bedraagt.

▲ Opgelet!

- Als uw activiteit in de loop van die vorige 4 belastbare tijdperken is begonnen, moet u bij het berekenen van het gemiddelde alleen de volledige jaren van activiteit in aanmerking nemen.
- Als dat gemiddelde meer dan 70.220 euro bruto bedraagt, mag u uw in 2023 (in het kader van de uitoefening van een beroepswerkzaamheid) verkregen inkomsten uit de cessie of concessie van auteursrechten, enz. niet in deze rubriek vermelden, maar moet u het volledige bedrag van die inkomsten aangeven als beroepsinkomsten (bv. als bezoldigingen van werknemers of als baten van vrije beroepen).

- **in de mate dat:**

1ste grens (enkel van toepassing als de cessie of concessie van auteursrechten en naburige rechten gepaard gaat met het leveren van prestaties):

het totale bedrag van uw in 2023 (in het kader van de uitoefening van een beroepswerkzaamheid) verkregen **vergoedingen voor de eigenlijke cessie of concessie** van auteursrechten en naburige rechten

niet meer dan 50 % bedraagt van

het algemene totaal bestaande uit het totale bedrag van uw **bovenvermelde vergoedingen** en het totale bedrag van uw in 2023 verkregen **vergoedingen voor het leveren van prestaties** die met die cessie of concessie gepaard gaan

▲ **Opgelet!**

- Als het totale bedrag van de vergoedingen voor de eigenlijke cessie of concessie **meer dan 50 %** bedraagt, mag u het **gedeelte boven de 50 % niet in deze rubriek** vermelden, maar moet u dat gedeelte aangeven als **beroepsinkomsten** (bv. als bezoldigingen van werknemers of als baten van vrije beroepen).
- Deze beperking moet **voor elke cessie- of concessie-overeenkomst en voor elke verkrijger van een recht afzonderlijk** worden toegepast, tenzij verscheidene overeenkomsten betrekking hebben op dezelfde handeling.

2de grens: het totale bedrag van uw in 2023 (in het kader van de uitoefening van een beroepswerkzaamheid) verkregen inkomsten uit de cessie of concessie van auteursrechten, enz. **niet meer dan 35.110 euro (1) bruto** (voor aftrek van de eventueel ingehouden buitenlandse belasting, van kosten en van de eventueel ingehouden roerende voorheffing) bedraagt.

- ▲ **Opgelet:** als het totale bedrag van die inkomsten **meer dan 35.110 euro (1) bruto** bedraagt, mag u het **gedeelte boven dat bedrag niet in deze rubriek** vermelden, maar moet u dat gedeelte aangeven als **beroepsinkomsten** (bv. als bezoldigingen van werknemers of als baten van vrije beroepen).

Vermeld in deze rubriek steeds het brutobedrag **na aftrek van de eventuele buitenlandse belasting**, maar vóór aftrek van kosten en van de eventueel ingehouden roerende voorheffing, van de inkomsten (zowel van Belgische als van buitenlandse oorsprong) die u in 2023 hebt verkregen.

(1) Als u in vak II, rubriek A, 6 moet invullen (omdat u tijdens het inkomstenjaar minder dan 12 maanden aan de personenbelasting onderworpen rijksinwoner was), moet u dit bedrag vermenigvuldigen met het aantal maanden dat u in die rubriek moet invullen, en delen door 12. Rond het resultaat af naar het hogere of lagere veelvoud van 10 euro naargelang de eenheid 5 euro bereikt of niet.

b) Kosten (werkelijke of forfaitaire)

Vermeld hier het bedrag van de werkelijke kosten **behalve interesten**, die u in 2023 hebt gedragen om de in rubriek 2, a vermelde inkomsten te verkrijgen of te behouden.

Als u werkelijke kosten aangeeft, moet u de bewijsstukken ter beschikking houden van de belastingdienst.

Bij gebrek aan bewijsstukken mag u de kosten om inkomsten uit auteursrechten, enz. te verkrijgen of te behouden ook forfaitair ramen.

Dat kostenforfait moet u dan berekenen op het in rubriek 2, a vermelde bedrag van de inkomsten en bedraagt:

- 50 % van de schijf van 0 euro tot 9.360 euro (1), plus
- 25 % van de schijf van 9360 euro (1) tot 18.720 euro (1).

Als u in rubriek 2, a) echter inkomsten hebt vermeld die specifiek voortkomen uit de concessie van het recht om:

- grammofoonplaten te persen
- bioscoopfilms of gelijkaardige audiovisuele werken te verdelen of te vertonen
- radio- en televisieprogramma's uit te zenden of gelijktijdig en onverkort door te geven

mag u de kosten voor het verkrijgen of behouden van die inkomsten, in afwijking van bovenvermeld forfait, ramen op 85 % van die inkomsten.

3. Roerende voorheffing

Vermeld hier het bedrag van de roerende voorheffing die op de in rubrieken 1, a en 2, a vermelde inkomsten is ingehouden.

Houd het bewijs van de inhouding van de roerende voorheffing ter beschikking van de belastingdienst.

E. INNINGS- EN BEWARINGSKOSTEN BETREFFENDE AANGEGEVEN INKOMSTEN

Vermeld hier de innings- en bewaringskosten en andere soortgelijke kosten die slaan op inkomsten die u in vak VII hebt vermeld.

F. INKOMSTEN WAAROP EEN BIJZONDER AANSLAGSTELSEL VAN TOEPASSING IS

Het gaat hier om buitenlandse inkomsten waarvoor de belastingregeling door specifieke bepalingen van sommige belastingovereenkomsten afwijkt van het interne recht.

- ▲ **Opgelet:** als u een papieren aangifte indient, moet u de in deze rubriek gevraagde gegevens op **blz. 3** van die aangifte vermelden.

(1) Als u in vak II, rubriek A, 6 moet invullen (omdat u tijdens het inkomstenjaar minder dan 12 maanden aan de personenbelasting onderworpen rijksinwoner was), moet u dit bedrag vermenigvuldigen met het aantal maanden dat u in die rubriek moet invullen, en delen door 12. Rond het resultaat af naar het hogere of lagere veelvoud van 10 euro naargelang de eenheid 5 euro bereikt of niet.

Vak VIII - AFTREKBARE VORIGE VERLIEZEN EN BESTEDINGEN

1. Nog aftrekbare beroepsverliezen van vorige belastbare tijdperken

Het gaat hier om de aftrekbare verliezen die u tijdens vorige jaren in de uitoefening van uw beroepswerkzaamheid hebt geleden en nog niet van uw beroepsinkomsten hebt kunnen aftrekken.

Vermeld de beroepsverliezen die u hebt geleden in vennootschappen en verenigingen zonder rechtspersoonlijkheid (feitelijke verenigingen) bedoeld in artikel 80 van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 in rubriek 1, a en houd het detail ervan ter beschikking van de belastingdienst. Als het om verliezen gaat die voortvloeien uit verrichtingen die beantwoorden aan rechtmatige financiële en economische behoeften, moet u ook de bewijzen daarvan ter beschikking houden.

Vermeld de andere verliezen in rubriek 1, b.

2. Onderhoudsuitkeringen

Het gaat hier om de onderhoudsuitkeringen die u in 2023 **hebt betaald**.

Voor het begrip 'onderhoudsuitkeringen': zie de [uitleg bij vak VI](#).

Vermeld het bedrag dat u in 2023 werkelijk hebt betaald (ook als dat een kapitaal is dat u in éénmaal hebt betaald).

Als u alleen wordt belast, moet u altijd de linkerkolom van rubriek 2, a invullen.

Als u en uw echtgeno(o)t(e) of wettelijk samenwonende partner een gezamenlijke aangifte indienen, moet u, naargelang het geval, rubriek 2, a of 2, b invullen.

Vul rubriek 2, a in als de onderhoudsuitkering maar door één van de echtgenoten of wettelijk samenwonenden verschuldigd is (bv. één van de echtgenoten is een uitkering verschuldigd aan zijn kinderen uit een vorig huwelijk). Als beide echtgenoten of wettelijk samenwonenden afzonderlijk een uitkering verschuldigd zijn, moet u uiteraard beide kolommen van rubriek 2, a invullen.

Vul rubriek 2, b in als de onderhoudsuitkeringen door beide echtgenoten of wettelijk samenwonenden samen verschuldigd zijn (bv. ouders aan hun gemeenschappelijk kind).

Als de in rubriek 2 (a of b) vermelde bedragen uitkeringen bevatten die u hebt betaald na een gerechtelijke beslissing waarin het bedrag met terugwerkende kracht is vastgesteld of verhoogd (zie de [uitleg bij vak VI, 2](#)), moet u een afschrift van de gerechtelijke beslissing en het detail van de uitkeringen ter beschikking houden van de belastingdienst.

▲ Opgelet!

- De in vak VIII, 2 te vermelden bedragen zijn maar voor 80 % aftrekbaar. Vermeld echter altijd het werkelijk betaalde bedrag. De belastingdienst zal die beperking zelf toepassen.
- In vak VIII, 2 mag u geen onderhoudsuitkeringen vermelden die u hebt betaald voor kinderen die fiscaal te uwen laste zijn (kinderen vermeld in vak II, B, 1 en 2).
Het feit dat kinderen voor het jaar van de feitelijke scheiding van hun gehuwde of wettelijk samenwonende ouders, fiscaal nog ten laste zijn van beide ouders (die nog samen worden belast), is echter geen beletsel voor de aftrek van de onderhoudsuitkeringen die één van de feitelijk gescheiden ouders in dat jaar voor die kinderen heeft betaald.
- In vak VIII, 2 mag u ook geen onderhoudsuitkeringen vermelden als bedoeld in vak VI, rubriek 2 (d.w.z. onderhoudsuitkeringen die slaan op jaren vóór 2023,

maar die u pas in 2023 hebt betaald door een gerechtelijke beslissing waarin het bedrag met terugwerkende kracht is vastgesteld of verhoogd) die u hebt betaald voor kinderen voor wie het belastingvoordeel van de tenlasteneming in één van de vorige aanslagjaren is verdeeld over u en de andere ouder.

- Als u regelmatig betaalde of gekapitaliseerde onderhoudsuitkeringen (zie de [uitleg bij vak VI, rubriek 1](#) en [rubriek 3](#)) aftrekt voor kinderen van wie de huisvesting gelijkmatig is verdeeld over u en de andere ouder die voldoet aan de onderhoudsplicht van die kinderen, kan het belastingvoordeel van de tenlasteneming van die kinderen niet over u en die andere ouder worden verdeeld en mag u die kinderen dus **niet in vak II, B, 2 of 3** vermelden, tenzij die onderhoudsuitkeringen alleen slaan op de periode vóór de gelijkmatig verdeelde huisvesting van de kinderen.
- In vak VIII, 2 mag u geen onderhoudsuitkeringen vermelden die u hebt betaald aan personen die deel uitmaken van uw gezin (zie ook de [uitleg bij vak VI, 1](#)).

Het feit dat echtgenoten en wettelijk samenwonende partners voor het jaar van de feitelijke scheiding nog samen worden belast, is op zich echter geen beletsel voor de aftrek van de onderhoudsuitkeringen die u in dat jaar, vanaf de datum van de feitelijke scheiding, aan uw echtgenoot of wettelijk samenwonende partner hebt betaald. Die uitkeringen moeten echter wel ook in aanmerking worden genomen voor de vaststelling van het belastbaar inkomen van die echtgenoot of partner (zie de [uitleg bij vak VI, 1](#)).

Vermeld in rubriek 2, c de naam, de voornaam en het adres van de geniet(er)s van de onderhoudsuitkeringen die u in de rubrieken 2, a en 2, b hebt vermeld. Als u een papieren aangifte indient, moet u die gegevens op **blz. 3** van die aangifte vermelden.

3. Bijzondere bijdragen voor de sociale zekerheid van de jaren 1982 tot 1988 die u in 2023 aan de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening hebt betaald

Vermeld hier het bedrag dat u in 2023 voor de bijzondere bijdrage van de jaren 1982 tot 1988 hebt gestort op rekening BE26 6790 7508 0929 van de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening (RVA) – Bijzondere bijdrage, Keizerslaan 7, 1000 Brussel, en waarvoor u een attest hebt ontvangen. Houd dat attest ter beschikking van de belastingdienst.

- ▲ Opgelet: u mag alleen het eigenlijke bedrag van de bijzondere bijdrage en dus **niet** de eventuele **nalatighedsinteressen** vermelden.

Vak IX - INTERESTEN EN KAPITAALFLOSSINGEN VAN LENINGEN EN SCHULDEN, PREMIES VAN INDIVIDUELE LEVENSVZERKERINGEN EN ERFPACHT- EN OPSTALVERGOEDINGEN OF GELIJKAARDIGE VERGOEDINGEN, DIE RECHT GEVEN OP EEN BELASTINGVOORDEEL

I. GEWESTELIJK: NIET IN II, A VERMELDE UITGAVEN VOOR UW 'EIGEN WONING'

Voorafgaande opmerkingen

Algemeen

In rubriek I mag u alleen uitgaven vermelden die slaan op de woning die **op het tijdstip van de betaling** uw 'eigen woning' was. Als zij aan de voorwaarden voldoen, kunnen zij in aanmerking komen voor een **gewestelijke** belastingvermindering.

Onder 'eigen woning' moet worden verstaan: de woning die u als eigenaar, bezitter, erfpachter, opstalhouder of vruchtgebruiker zelf betreft of niet zelf betreft om één van de volgende redenen:

- beroepsredenen
- redenen van sociale aard
- wettelijke of contractuele belemmeringen waardoor u de woning onmogelijk zelf kan betrekken
- de stand van de bouw- of verbouwingswerkzaamheden waardoor u de woning niet zelf kan betrekken.

▲ Opgelet!

- Als u de woning maar gedeeltelijk zelf betreft, wordt het **gedeelte van de woning betrokken door personen die geen deel uitmaken van uw gezin**, niet als uw 'eigen woning' beschouwd.
- Als een **gedeelte van de woning** wordt **gebruikt voor uw beroep of voor het beroep van één van uw gezinsleden**, wordt dat gedeelte evenmin als uw 'eigen woning' beschouwd.
- Op het tijdstip van de betaling kan maar één woning als uw 'eigen woning' worden beschouwd.

Als u meer dan één woning zelf betreft, wordt de woning waar uw fiscale woonplaats is gevestigd als uw 'eigen woning' beschouwd.

Als u zowel een woning bezit die u zelf betreft als één of meer woningen die u niet zelf betreft om de hierboven opgesomde redenen, wordt de woning die u zelf betreft als uw 'eigen woning' beschouwd.

Als u meer dan één woning bezit, maar geen enkele daarvan zelf betreft om de hierboven opgesomde redenen, mag u zelf kiezen welke van die woningen u als uw 'eigen woning' beschouwt. Die keuze is echter onherroepelijk totdat u één van uw woningen zelf betreft of totdat u de gekozen woning niet meer bezit.

- Als een woning maar voor een gedeelte van het jaar als uw 'eigen woning' kan worden beschouwd, mag u **alleen de uitgaven betaald tijdens het jaargedeelte dat de woning als uw 'eigen woning' kan worden beschouwd, in rubriek I vermelden.**
- Bij samen belaste echtgenoten en wettelijk samenwonenden gelden alle voormelde bepalingen over de 'eigen woning', voor beiden samen.

Belangrijke opmerking

U hebt **geen recht op een gewestelijke belastingvermindering of een gewestelijk belastingkrediet** voor de **in rubrieken 2 tot 6 bedoelde uitgaven** voor uw 'eigen woning' in de mate dat:

- een **handeling gesteld vanaf 1.11.2015 de op 1.11.2015 contractueel voorziene duur** waarvoor u op zo'n belastingvermindering of belastingkrediet aanspraak kon maken, **verlengt**
 - een **handeling gesteld vanaf 1.1.2016 de op 1.1.2016 contractueel voorziene duur** waarvoor u op zo'n belastingvermindering of belastingkrediet aanspraak kon maken, **verlengt**.
- ▲ **Uitzondering:** een verlenging van die duur wordt **wel aanvaard** als ze **het gevolg is van een betalingsuitstel** dat tijdens de periode van 1.4.2020 tot 30.6.2021 in het kader van de charters 'betalingsuitstel hypothecair krediet' op uw verzoek is toegestaan wegens de gevolgen van **de COVID-19-gezondheidscrisis**.

1. Interesten en kapitaalaflossingen van hypothecaire leningen en premies van individuele levensverzekeringen gesloten vanaf 2016 die in aanmerking komen voor de 'chèque habitat'

▲ Opgelet!

- Als u vanaf 2016 een hypothecaire lening hebt gesloten om uw enige woning te verwerven, hebt u onder bepaalde voorwaarden (zie de uitleg hierna) recht op een gewestelijke belastingvermindering ('chèque habitat') voor uw betaalde interesten, kapitaalaflossingen en levensverzekeringspremies.

U hebt dat recht voor **20 aanslagjaren** vanaf het eerste aanslagjaar waarvoor die voorwaarden zijn vervuld.

Of de voorwaarden voor een aanslagjaar zijn vervuld of niet, wordt beoordeeld per belastingplichtige en niet per woning.

Als die voorwaarden voor een bepaald aanslagjaar zijn vervuld, wordt u geacht de belastingvermindering te hebben verkregen en dit ongeacht:

- het bedrag van die vermindering (zelfs als die 0 euro bedraagt)
- of u uw betaalde interesten, kapitaalaflossingen en verzekeringspremies in uw aangifte hebt vermeld of niet.

Bedoelde interesten en kapitaalaflossingen

In rubriek 1 mag u de interesten en kapitaalaflossingen vermelden van hypothecaire leningen met een looptijd van ten minste 10 jaar die u **vanaf 2016** bij een instelling gevestigd in de Europese Economische Ruimte (EER) hebt aangegaan en die specifiek tot doel hebben om de volle eigendom te verwerven van een woning gelegen in de EER die **op 31 december van het jaar van afsluiting van de lening uw enige woning** was en die u op diezelfde datum **zelf betrok**.

- ▲ **Uitzondering:** u mag de interesten en kapitaalaflossingen van een hypothecaire lening die aan die voorwaarden voldoet echter **niet in rubriek 1** vermelden als er bij het sluiten van die lening **nog een andere lening voor dezelfde woning** bestond die u vóór 2016 hebt aangegaan en **die in aanmerking kwam voor een ander gewestelijk belastingvoordeel** (bedoeld in de rubrieken 2 tot 4). In dat geval mag u

de interesten en kapitaalaflossingen van de vanaf 2016 gesloten hypothecaire lening wel in die andere rubrieken vermelden als aan de voorwaarden daarvoor is voldaan (zie de uitleg bij die rubrieken en de ['Belangrijke opmerking'](#) onder de 'Voorafgaande opmerkingen' bij rubriek I).

▲ **Opgelet!**

- Interesten en kapitaalaflossingen van hypothecaire leningen die vanaf 2016 zijn gesloten tot **herfinanciering van leningen die vóór 2016 zijn aangegaan**, komen **niet in aanmerking voor de 'chèque habitat'** en mag u hier dus niet invullen. U mag ze wel vermelden in de rubrieken 2 tot 4 als aan de voorwaarden daarvoor is voldaan (zie de uitleg bij die rubrieken en de ['Belangrijke opmerking'](#) onder de 'Voorafgaande opmerkingen' bij rubriek I).
- Onder **'verwerven van een woning'** moet worden verstaan:
 - de aankoop
 - het bouwen
 - de betaling van successierechten of schenkingsrechten voor de bedoelde woning
 - de herfinanciering van een vanaf 2016 gesloten hypothecaire lening die aan de voorwaarden voor de 'chèque habitat' voldeed.
- Om te bepalen of de woning **op 31 december van het jaar van afsluiting van de lening uw enige woning** was, moet u **geen rekening houden met**:
 - andere woningen waarvan u mede-eigenaar, naakte eigenaar of vruchtgebruiker was door erfenis of schenking
 - een andere woning die op 31 december van het jaar van afsluiting van de lening op de vastgoedmarkt te koop werd aangeboden en die u ten laatste op 31 december van het jaar daarna hebt (zult hebben) verkocht
 - andere woningen die u verhuurde via een sociaal verhuurkantoor of een openbare huisvestingsmaatschappij.
- Om te beoordelen of u uw enige woning **op 31 december van het jaar van afsluiting van de lening zelf betrok**, moet u **geen rekening houden met** het feit dat u die woning niet zelf kon betrekken:
 - door beroepsredenen of redenen van sociale aard
 - door wettelijke of contractuele belemmeringen of door de stand van de bouw- of verbouwingswerken. In die gevallen moet u de woning ten laatste op 31 december van het tweede jaar volgend op het jaar van afsluiting van de lening zelf betrekken, zoniet zult u het recht op de 'chèque habitat' vanaf dat jaar verliezen. U zult echter opnieuw recht hebben op die 'chèque' vanaf het jaar waarin die belemmeringen wegvallen of de bouw- of verbouwingswerken worden beëindigd, op voorwaarde dat u de woning ten laatste op 31 december van dat jaar zelf betreft.
- Bij samen belaste echtgenoten en wettelijk samenwonenden gelden de voorwaarden voor elke echtgenoot of partner afzonderlijk.

Om beiden voor de 'chèque habitat' in aanmerking te kunnen komen, moeten zij dus allebei een deel van de volle eigendom van de woning bezitten en moet die woning voor elk van beiden de enige woning zijn.

Als maar één van beiden aan de voorwaarden voldoet, kan de andere echtgenoot of partner geen aanspraak maken op de 'chèque habitat'.

Vermeld de interesten en kapitaalaflossingen van hypothecaire **leningen gesloten**:

- **in 2023**: in rubriek 1, a, 1

- **van 2016 tot 2022:** in rubriek 1, b, 1.

Houd het attest 281.61 van uw kredietinstelling ter beschikking van de belastingdienst.

Bedoelde premies van individuele levensverzekeringen

In rubriek 1 mag u de premies vermelden van individuele levensverzekeringscontracten die u vanaf 2016 bij een instelling gevestigd in de Europese Economische Ruimte hebt gesloten, **uitsluitend** tot waarborg of wedersamenstelling van een hypothecaire lening bedoeld in rubriek 1 (zie de [uitleg onder de titel 'Bedoelde interesten en kapitaalaflossingen'](#) hiervoor).

Die contracten moeten bovendien aan de volgende voorwaarden voldoen:

- u moet ze hebben aangegaan vóór de leeftijd van 65 jaar
 - u moet de enige verzekerde zijn
 - als ze voordelen bij leven voorzien, moeten ze een looptijd hebben van ten minste 10 jaar
 - de begunstigde(n) moet(en) zijn:
 - bij leven: uzelf, vanaf de leeftijd van 65 jaar
 - bij overlijden: de personen die na uw overlijden de volle eigendom of het vruchtgebruik van de woning verkrijgen.
- ▲ **Uitzondering:** u mag de premies van een levensverzekering die aan de voormelde voorwaarden voldoet echter **niet in rubriek 1** vermelden als er bij het sluiten van de hypothecaire lening die die verzekering waarborgt of wedersamenstelt, **nog een andere lening voor dezelfde woning** bestond die u vóór 2016 hebt aangegaan en die in **aanmerking kwam voor een ander gewestelijk belastingvoordeel** (bedoeld in de rubrieken 2 tot 4). In dat geval mag u de premies van de vanaf 2016 gesloten levensverzekering wel vermelden in de rubrieken 2 of 5 als aan de voorwaarden daarvoor is voldaan (zie de uitleg bij die rubrieken en de ['Belangrijke opmerking'](#) onder de 'Voorafgaande opmerkingen' bij rubriek 1).
- ▲ **Opgelet!**
- Van zodra u eenmaal de 'chèque habitat' voor de premies hebt verkregen, zullen de uit het contract voortvloeiende voordelen worden belast. Als u die belasting wilt vermijden, mag u die premies nooit in rubriek 1 invullen.
 - Als u in rubriek 1 premies van individuele levensverzekeringen vermeldt, moet u ook het (de) nr(s). van het (de) contract(en) en de naam (namen) van de verzekeringsinstelling(en) invullen. Als u een papieren aangifte indient, moet u die gegevens op **blz. 3** van die aangifte vermelden.

Vermeld de premies van verzekeringen gesloten tot waarborg of wedersamenstelling van **hypothecaire leningen gesloten:**

- **in 2023:** in rubriek 1, a, 2
- **van 2016 tot 2022:** in rubriek 1, b, 2.

Houd het attest 281.62 van uw verzekeringsinstelling ter beschikking van de belastingdienst.

In uw aangifte te vermelden bedragen

Door de wettelijke beperkingen komen de in rubriek 1 bedoelde interesten en kapitaalaflossingen en premies van individuele levensverzekeringen niet altijd volledig of gedeeltelijk voor de 'chèque habitat' in aanmerking. Vul echter altijd de **in 2023 werkelijk betaalde bedragen** in. De belastingdienst zal, waar nodig, de wettelijke beperkingen toepassen.

- ▲ Opgelet: als u de **lening samen met één of meer andere personen hebt aangegaan**, vermeld dan in rubriek 1 het gedeelte van de interesten en kapitaalaflossingen dat u verkrijgt door het totale bedrag van de in 2023 betaalde interesten en kapitaalaflossingen te vermenigvuldigen met een breuk waarvan de teller gelijk is aan uw aandeel in de woning (d.w.z. uw aandeel in de volle eigendom) en de noemer gelijk is aan de som van de aandelen in de woning van u en de andere personen die de lening samen met u hebben aangegaan.

Die verdeling geldt ook voor samen belaste echtgenoten en wettelijk samenwonenden die samen een lening hebben aangegaan waarvoor **beiden** recht hebben op de 'chèque habitat'. Als maar **één van beiden** recht heeft op die 'chèque', dan mag alleen die echtgenoot of partner zijn aandeel in het totale bedrag van de betaalde interesten en kapitaalaflossingen (berekend zoals hiervoor uitgelegd) in rubriek 1 invullen. Het saldo van de betaalde interesten en kapitaalaflossingen komt dan niet voor belastingvermindering in aanmerking.

Hebt u in 1, b interesten, kapitaalaflossingen of premies vermeld, beantwoord dan ook de volgende vraag:

was de woning waarvoor die leningen zijn aangegaan, op 31.12.2023 nog altijd uw enige woning?

- ▲ Opgelet: om te bepalen of die woning op 31.12.2023 nog altijd uw enige woning was, moet u geen rekening houden met:
 - andere woningen waarvan u mede-eigenaar, naakte eigenaar of vruchtgebruiker was door erfenis of schenking
 - andere woningen die u verhuurde via een sociaal verhuurkantoor of een openbare huisvestingsmaatschappij.

2. Interesten en kapitaalaflossingen van hypothecaire leningen en premies van individuele levensverzekeringen gesloten vanaf 2005 die in aanmerking komen voor de gewestelijke 'woonbonus'

Bedoelde interesten en kapitaalaflossingen

In rubriek 2 mag u de interesten en kapitaalaflossingen vermelden van hypothecaire leningen met een looptijd van ten minste 10 jaar die u **vanaf 1.1.2005** bij een instelling gevestigd in de Europese Economische Ruimte (EER) hebt aangegaan en die specifiek hebben gediend voor het verwerven of behouden van de in de EER gelegen **enige woning** waarvan u **op 31 december van het jaar van afsluiting van de lening** eigenaar, bezitter, erfpachter, opstalhouder of vruchtgebruiker was en die u op diezelfde datum **zelf betrok**.

Vermeld de interesten en kapitaalaflossingen van hypothecaire **leningen gesloten**:

- **vanaf 2015**: in rubriek 2, a, 1
- **van 2005 tot 2014**: in rubriek 2, b, 1.

▲ Opgelet!

- In rubriek **2, a, 1** mag u interesten en kapitaalaflossingen invullen van leningen gesloten:
 - in 2015
 - **vanaf 2016**, maar **alleen** die bedoeld in de '[Uitzondering op de 'chèque habitat'](#)'.
- Interesten en kapitaalaflossingen van hypothecaire leningen die vanaf 1.1.2005 zijn gesloten tot **herfinanciering** van leningen die **vóór 1.1.2005** zijn aangegaan, komen **niet** in aanmerking voor de gewestelijke 'woonbonus' en mag u hier dus niet invullen. U mag ze wel vermelden in de rubrieken 3 en 4

als aan de voorwaarden daarvoor is voldaan (zie de uitleg bij die rubrieken).

- Onder 'het **verwerven of behouden van de woning**' moet worden verstaan:
 - de aankoop
 - het bouwen
 - de volledige of gedeeltelijke vernieuwing (de vernieuwingswerken die in aanmerking komen, zijn vermeld in rubriek XXXI van tabel A van de bijlage bij het koninklijk besluit nr. 20 van 20.7.1970 tot vaststelling van de tarieven van de btw en tot indeling van de goederen en de diensten bij die tarieven)
 - de betaling van successierechten of schenkingsrechten voor de bedoelde woning.
- Om te bepalen of de woning **op 31 december van het jaar van afsluiting van de lening uw enige woning** was, moet u **geen rekening houden met**:
 - andere woningen waarvan u mede-eigenaar, naakte eigenaar of vruchtgebruiker was door erfenis
 - een andere woning die op 31 december van het jaar van afsluiting van de lening op de vastgoedmarkt te koop werd aangeboden en die u ten laatste op 31 december van het jaar daarna hebt verkocht.
- Om te bepalen of u uw enige woning **op 31 december van het jaar van afsluiting van de lening zelf betrok**, moet u **geen rekening houden met** het feit dat u die woning niet zelf kon betrekken:
 - door beroepsredenen of redenen van sociale aard
 - door wettelijke of contractuele belemmeringen of door de stand van de bouw- of verbouwingswerken. In die gevallen moet u de woning ten laatste op 31 december van het tweede jaar na het jaar van afsluiting van de lening zelf betrekken, zoniet verliest u vanaf dat tweede jaar het recht op de gewestelijke 'woonbonus'. U hebt echter opnieuw recht op die 'woonbonus' vanaf het jaar waarin die belemmeringen zijn weggevallen of de bouw- of verbouwingswerken zijn beëindigd, op voorwaarde dat u de woning ten laatste op 31 december van dat jaar zelf betreft.
- Bij samen belaste echtgenoten en wettelijk samenwonenden gelden de voorwaarden voor elke echtgenoot of partner afzonderlijk.

Om beiden voor de gewestelijke 'woonbonus' in aanmerking te kunnen komen, moest de woning dus voor elk van beiden de enige woning zijn waarvan hij of zij eigenaar, bezitter, erfpachter, opstalhouder of vruchtgebruiker was.

Als de woning maar aan één van beide echtgenoten of partners toebehoorde, kan de andere echtgenoot of partner geen aanspraak maken op de gewestelijke 'woonbonus', tenzij de inkomsten van dat eigen goed volgens het burgerlijk recht gemeenschappelijk waren. Dat is het geval bij echtgenoten die gehuwd zijn volgens het wettelijk huwelijksvermogensstelsel.

Houd de volgende **attesten van uw kredietinstelling** ter beschikking van de belastingdienst:

- het attest 281.61 van uw interesten en kapitaalaflossingen betaald in 2023
- het eenmalig basisattest van de lening, behalve voor leningen gesloten vanaf 2016.

Bijzondere gevallen

- Als u **van 1.1.2005 tot 31.12.2013** voor het verwerven of behouden van een woning een **hypothecaire lening** hebt aangegaan die voldeed aan de voorwaarden voor de **afrek voor enige woning**, terwijl u voor **diezelfde woning** nog een **oudere lening** had die in aanmerking kwam voor de **gewone of bijkomende interestafrek**

of voor de **vermindering voor het bouwsparen**, en u in uw aangifte van het jaar van het aangaan van de nieuwe lening hebt gekozen voor de **af trek voor enige woning**, dan mag u, als de woning op het tijdstip van de betaling uw 'eigen woning' was, alleen de interesten en kapitaalaflossingen van die **nieuwe lening** vermelden in rubriek **2, b, 1**. De interesten en kapitaalaflossingen van de **oudere lening** mag u dan **niet** meer invullen. Met '**oudere lening**' wordt hier bedoeld, een hypothecaire lening gesloten vóór 2005 (of een herfinanciering ervan) of een hypothecaire lening gesloten vanaf 2005, terwijl er nog een vóór 2005 gesloten lening in aanmerking kwam voor de gewone of bijkomende interestaftrek of voor het bouwsparen.

Hebt u in het jaar van het aangaan van de nieuwe lening daarentegen voor de **gewone of bijkomende interestaftrek** of voor de **vermindering voor het bouwsparen** gekozen, dan mag u, als de woning op het tijdstip van de betaling uw 'eigen woning' was, de interesten en de kapitaalaflossingen van **de oudere en de nieuwe lening** vermelden in de rubrieken **3, b (1, b of 2, b); 3, c, 1, b of 4, a (1, b of 2)** voor zover aan de voorwaarden daarvoor is voldaan (zie de uitleg bij die rubrieken). In rubriek **2** mag u dan **niets** invullen.

- Als u **vanaf 1.1.2014** voor het verwerven of behouden van een woning een **hypothecaire lening** hebt aangegaan die voldoet aan de voorwaarden voor de **gewestelijke 'woonbonus'** (zie hiervoor), terwijl u voor **diezelfde woning** nog een **oudere lening** had die in aanmerking kwam, ofwel voor de in de rubrieken **3, b; 3, c, 1 of 4, a** bedoelde **gewestelijke belastingverminderingen** (zie de uitleg bij die rubrieken), ofwel voor de in de rubrieken **II, B, 3 of II, B, 4, a** bedoelde **federale belastingverminderingen** (zie de uitleg bij die rubrieken), dan moet u in uw aangifte van het jaar van het aangaan van de nieuwe lening (of van het jaar waarin de woning uw 'eigen woning' wordt als dat in het jaar van het aangaan van die lening nog niet het geval is) **kies**en tussen de gewestelijke 'woonbonus' en die andere gewestelijke verminderingen. Met '**oudere lening**' wordt hier bedoeld, een hypothecaire lening gesloten vóór 2005 (of een herfinanciering ervan) of een hypothecaire lening gesloten vanaf 2005, terwijl er nog een vóór 2005 gesloten lening in aanmerking kwam voor de gewone of bijkomende interestaftrek of een in rubriek **3, b; 3, c, 1 of II, B, 3** bedoelde belastingvermindering voor interesten of voor het bouwsparen.

Als u voor de **gewestelijke 'woonbonus'** hebt gekozen, mag u alleen de interesten en kapitaalaflossingen van de **nieuwe lening** vermelden in rubriek **2 (a, 1 of b, 1)**. De interesten en kapitaalaflossingen van de **oudere lening** mag u dan niet meer invullen.

Hebt u daarentegen voor de **andere gewestelijke verminderingen** gekozen, dan mag u, als de woning op het tijdstip van de betaling uw 'eigen woning' was, de interesten en de kapitaalaflossingen van **de oudere en de nieuwe lening** vermelden in de rubrieken **3, b; 3, c, 1 of 4, a** voor zover aan de voorwaarden daarvoor is voldaan (zie de uitleg bij die rubrieken). In rubriek **2** mag u dan **niets** invullen.

▲ Opgelet!

- Uw gemaakte keuze geldt niet alleen voor de interesten en kapitaalaflossingen van de beoogde leningen, maar **ook voor de premies van individuele levensverzekeringen die uitsluitend tot waarborg of wedersamenstelling van die leningen zijn aangegaan** (zie ook de [uitleg onder de titel 'Bijzondere gevallen'](#) hierna).
- Uw gemaakte keuze is definitief en onherroepelijk. Ze geldt ook voor de volgende aanslagjaren.
- Samen belaste echtgenoten en wettelijk samenwonenden moeten dezelfde keuze maken.

Bedoelde premies van individuele levensverzekeringen

In rubriek 2 mag u de premies vermelden van individuele levensverzekeringscontracten die u **vanaf 1.1.2005** bij een instelling gevestigd in de Europese Economische Ruimte hebt gesloten, **uitsluitend** tot waarborg of wedersamenstelling van een in dezelfde rubriek bedoelde hypothecaire lening (zie de [uitleg onder de titel 'Bedoelde interesten en kapitaalaflossingen'](#) hiervoor).

Die contracten moeten bovendien aan de volgende voorwaarden voldoen:

- u moet ze hebben aangegaan vóór de leeftijd van 65 jaar
- u moet de enige verzekerde zijn
- als ze voordelen bij leven voorzien, moeten ze een looptijd hebben van ten minste 10 jaar
- de begunstigde(n) moet(en) zijn:
 - bij leven: uzelf, vanaf de leeftijd van 65 jaar
 - bij overlijden: de personen die na uw overlijden de volle eigendom of het vruchtgebruik van de woning verkrijgen.

Vermeld de premies van verzekeringen gesloten tot waarborg of wedersamenstelling van **hypothecaire leningen gesloten**:

- **vanaf 2015**: in rubriek 2, a, 2
- **van 2005 tot 2014**: in rubriek 2, b, 2.

▲ Opgelet!

- In rubriek 2, a, 2 mag u premies invullen van levensverzekeringen gesloten tot waarborg of wedersamenstelling van leningen gesloten:
 - in 2015
 - **vanaf 2016**, maar **alleen** die bedoeld in de ['Uitzondering' op de 'chèque habitat'](#).
- Van zodra u eenmaal de gewestelijke 'woonbonus' of de omzetting ervan in een belastingkrediet voor de betaalde premies hebt verkregen, zullen de uit het contract voortvloeiende voordelen worden belast. Als u die belasting wilt vermijden, mag u rubriek 2, a, 2 en 2, b, 2 nooit invullen.

Houd de volgende attesten van uw verzekeringsinstelling ter beschikking van de belastingdienst:

- het attest 281.62 van uw premies betaald in 2023
- het eenmalig basisattest van de verzekering, behalve voor verzekeringen gesloten vanaf 2016.

▲ Opgelet: als u in rubriek 2, a, 2 of 2, b, 2 premies van individuele levensverzekeringen vermeldt, moet u ook het (de) nr(s). van het (de) contract(en) en de naam (namen) van de verzekeringsinstelling(en) invullen. Als u een papieren aangifte indient, moet u die gegevens op **blz. 3** van die aangifte vermelden.

Bijzondere gevallen

Lees eerst de ['Bijzondere gevallen' besproken in de uitleg onder de titel 'Bedoelde interesten en kapitaalaflossingen'](#) hiervoor. Als de **nieuwe lening wordt gewaarborgd of wedersamengesteld door een individuele levensverzekering die uitsluitend daarvoor is aangegaan**, moet u ook de volgende regels volgen.

Als u voor een nieuwe lening aangegaan van 1.1.2005 tot 31.12.2013 hebt gekozen voor de **af trek voor enige woning**, of voor een nieuwe lening aangegaan vanaf 1.1.2014 hebt gekozen voor de **gewestelijke 'woonbonus'**, mag u de premies van de

uitsluitend tot waarborg of wedersamenstelling van de **nieuwe** lening gesloten individuele levensverzekering vermelden in rubriek 2, a, 2 of 2, b, 2 (als de woning op het tijdstip van de betaling uw 'eigen woning' was). De premies van een individuele levensverzekering gesloten tot waarborg of wedersamenstelling van de **oudere** lening mag u dan **niet** meer invullen.

Hebt u daarentegen gekozen voor de **gewone of bijkomende interestaftrek** of voor de **vermindering voor het bouwsparen** (als de nieuwe lening van 1.1.2005 tot 31.12.2013 is gesloten) of voor de **andere gewestelijke verminderingen** (als de nieuwe lening vanaf 1.1.2014 is gesloten), dan mag u de premies van **beide** verzekeringen vermelden in rubriek 5 (als de woning op het tijdstip van de betaling uw 'eigen woning' was en voor zover aan de andere voorwaarden daarvoor is voldaan – zie de [uitleg bij die rubriek](#)). In rubriek 2 mag u dan **niets** invullen.

In uw aangifte te vermelden bedragen

De bedragen van de in rubriek 2 bedoelde interesten en kapitaalaflossingen en premies van individuele levensverzekeringen komen niet altijd volledig voor de gewestelijke 'woonbonus' in aanmerking.

Hierna wordt uitgelegd hoe u de in uw aangifte te vermelden bedragen moet bepalen.

1ste stap: Als u de lening **alleen** hebt aangegaan, neemt u het totale bedrag van de interesten en kapitaalaflossingen die u in 2023 hebt betaald (ongeacht of de lening vanaf 2015 of van 2005 tot 2014 gesloten is).

Hebt u de lening daarentegen **samen met één of meer andere personen** aangegaan, neem dan het gedeelte van de interesten en kapitaalaflossingen dat u verkrijgt door het totale bedrag van de in 2023 betaalde interesten en kapitaalaflossingen te vermenigvuldigen met een breuk waarvan de teller gelijk is aan uw aandeel in de woning (d.w.z. uw aandeel in de (volle) eigendom, het bezit, de erfpacht, de opstal of het vruchtgebruik) en de noemer gelijk is aan de som van de aandelen in de woning, van u en de andere personen die de lening samen met u hebben aangegaan.

▲ Opgelet!

- Samen belaste echtgenoten en wettelijk samenwonenden die samen een lening hebben aangegaan waarvoor **beiden** recht hebben op de gewestelijke 'woonbonus', nemen het totale bedrag van de door hen beiden betaalde interesten en kapitaalaflossingen.
- Als samen belaste echtgenoten of wettelijk samenwonenden samen een lening hebben aangegaan waarvoor maar **één van beiden** recht heeft op de gewestelijke 'woonbonus', neemt die echtgenoot of partner het gedeelte van de interesten en kapitaalaflossingen dat hij verkrijgt door het totale bedrag van de in 2023 betaalde interesten en kapitaalaflossingen te vermenigvuldigen met een breuk waarvan de teller gelijk is aan zijn aandeel in de woning en de noemer gelijk is aan het aandeel van beide echtgenoten of wettelijk samenwonenden in de woning. De andere echtgenoot of partner kan het saldo van de betaalde interesten en kapitaalaflossingen vermelden in de rubrieken 3, c, 2; 4, b of II, A als aan de voorwaarden daarvoor is voldaan (zie de uitleg bij die rubrieken).

2de stap: Tel het totale bedrag van de in 2023 betaalde verzekeringspremies bedoeld in rubriek 2 bij het resultaat van de 1ste stap.

3de stap: Beperk het resultaat van de 2de stap (per echtgenoot of partner) tot 2.290 euro. Als u de **lening** hebt **gesloten van 2014 tot 2023** en de woning

waarvoor u de lening hebt aangegaan op 31.12.2023 nog altijd uw enige woning was, mag u dat bedrag verhogen tot 3.050 euro (3.130 euro als u op 1 januari van het jaar na het jaar van afsluiting van de lening 3 of meer kinderen ten laste had).

▲ Opgelet!

- Om te bepalen of de woning waarvoor u de lening hebt aangegaan op 31.12.2023 nog altijd uw enige woning was, moet u **geen rekening houden met**:
 - andere woningen waarvan u mede-eigenaar, naakte eigenaar of vruchtgebruiker was door erfenis
 - andere woningen waarvan u naakte eigenaar was, maar waarvan u de naakte eigendom niet door erfenis hebt verkregen (deze uitzondering geldt **alleen als u de lening hebt aangegaan vóór 2023**)
 - een andere woning die op 31.12.2023 op de vastgoedmarkt te koop werd aangeboden en die u ten laatste op 31.12.2024 zult hebben verkocht (deze uitzondering geldt **alleen als u de lening hebt aangegaan in 2023**).
- Om het aantal kinderen ten laste op 1 januari van het jaar na het jaar van afsluiting van de lening te bepalen mag u de kinderen die op dat tijdstip zwaar gehandicapt waren (zie de [uitleg bij vak II, B, 'Voorafgaande opmerkingen', 'Zware handicap'](#)), dubbel tellen.

4de stap: Samen belaste echtgenoten en wettelijk samenwonenden **die beiden recht hebben op de gewestelijke 'woonbonus'** mogen hun (gezamenlijke) resultaat van de 3de stap vrij onder elkaar verdelen, met dien verstande dat zij het maximum van 2.290 euro, 3.050 euro of 3.130 euro per echtgenoot of partner niet mogen overschrijden.

5de stap: Verdeel het resultaat van de vorige stap vrij onder de rubrieken van de interesten en kapitaalaflossingen enerzijds en van de verzekeringspremies anderzijds, met dien verstande dat u:

- in 2, a, 1 nooit meer mag vermelden dan de **werkelijk betaalde interesten en kapitaalaflossingen** van hypothecaire leningen **gesloten vanaf 2015**
 - in 2, b, 1 nooit meer mag vermelden dan de **werkelijk betaalde interesten en kapitaalaflossingen** van hypothecaire leningen **gesloten van 2005 tot 2014**
 - in 2, a, 2 nooit meer mag vermelden dan de **werkelijk betaalde premies** van individuele levensverzekeringen tot waarborg of wedersamenstelling van hypothecaire leningen **gesloten vanaf 2015**
 - in 2, b, 2 nooit meer mag vermelden dan de **werkelijk betaalde premies** van individuele levensverzekeringen tot waarborg of wedersamenstelling van hypothecaire leningen **gesloten van 2005 tot 2014**.
- ▲ Opgelet: bij samen belaste echtgenoten en wettelijk samenwonenden mag de som van de voor beiden vermelde bedragen in elk van de hierboven vermelde rubrieken niet hoger zijn dan het totaal van hun werkelijk betaalde uitgaven bedoeld in elk van die rubrieken.

Hebt u in 2, a interesten, kapitaalaflossingen of premies vermeld, beantwoord dan ook de volgende vragen:

- **was de woning waarvoor die leningen zijn aangegaan, op 31.12.2023 nog altijd uw enige woning?**
Om te bepalen of die woning op 31.12.2023 uw enige woning was, zie de [uitleg bij de 3de stap](#) hiervoor.
- **aantal kinderen ten laste op 1 januari van het jaar na het jaar van afsluiting van die leningen?**
 - ▲ Opgelet: om het aantal kinderen ten laste op 1 januari van het jaar na het jaar van afsluiting van de lening te bepalen mag u de kinderen die op dat tijdstip zwaar gehandicapt waren (zie de [uitleg bij vak II, B, 'Voorafgaande opmerkingen', 'Zware handicap'](#)), dubbel tellen.

Hebt u in 2, b interesten, kapitaalaflossingen of premies vermeld die slaan op een lening gesloten in 2014?

Als u naast deze vraag het vakje 'Ja' aankruist, beantwoord dan ook de volgende vragen:

- **was de woning waarvoor die lening is aangegaan, op 31.12.2023 nog altijd uw enige woning?**
Om te bepalen of die woning op 31.12.2023 uw enige woning was, zie de [uitleg bij de 3de stap](#) hiervoor.
- **aantal kinderen ten laste op 1.1.2015?**
 - ▲ Opgelet: om het aantal kinderen ten laste op 1.1.2015 te bepalen mag u de kinderen die op dat tijdstip zwaar gehandicapt waren (zie de [uitleg bij vak II, B, 'Voorafgaande opmerkingen', 'Zware handicap'](#)), dubbel tellen.

3. Andere dan de in 1 en 2 bedoelde interesten, die in aanmerking komen voor een gewestelijke belastingvermindering

Voorafgaande opmerking

In rubriek 3 mag u de interesten vermelden die betrekking hebben op de woning die op het tijdstip van de betaling uw 'eigen woning' was (zie de [uitleg bij rubriek I, onder 'Voorafgaande opmerkingen', 'Algemeen'](#)) en die in aanmerking komen voor een andere gewestelijke belastingvermindering dan die bedoeld in rubrieken 1 en 2.

a) Gegevens over het vrijgestelde inkomen van uw 'eigen woning'

Voorafgaande opmerking

Voor de berekening van de gewestelijke belastingverminderingen voor de in rubriek 3 vermelde interesten moet u hier de gevraagde gegevens invullen over het vrijgestelde inkomen van uw 'eigen woning' (zie ook de [uitleg over het vrijgestelde inkomen van de 'eigen woning'](#)).

- ▲ Opgelet: **samen belaste echtgenoten en wettelijk samenwonenden** moeten de gevraagde inkomsten van hun 'eigen woning' invullen volgens het principe uitgelegd in de [eerste voorafgaande opmerking bij vak III](#).

Vermeld het **niet geïndexeerde** bedrag van het vrijgestelde kadastraal inkomen (KI) van uw 'eigen woning' gelegen in België of in het buitenland (zie ook de [uitleg over het in de aangifte te vermelden KI van onroerende goederen gelegen in het buitenland](#)).

Als u uw 'eigen woning' verhuurt in andere omstandigheden dan in rubriek 3, a, 2, moet u in rubriek 3, a, 3 ook de brutohuur vermelden (zie ook de [uitleg bij](#)

[vak III, rubriek A, 5\).](#)

b) Interesten van hypothecaire leningen (met een minimumlooptijd van 10 jaar) die na 30.4.1986 en (in principe) vóór 2005 zijn gesloten om in de Europese Economische Ruimte:

- 1) uw enige woning te bouwen of in nieuwe staat (met btw) te verwerken**
- 2) uw enige en bij het sluiten van de lening sedert ten minste 15 of 20 jaar in gebruik zijnde woning te vernieuwen**

▲ Opgelet!

- In deze rubrieken mag u in principe **geen** interesten vermelden van hypothecaire leningen die **vanaf 2005** zijn aangegaan. Dit geldt echter **niet** voor de interesten van:
 - hypothecaire leningen die vanaf 2005 zijn gesloten tot herfinanciering van een bovenbedoelde vóór 2005 aangegane hypothecaire lening
 - hypothecaire leningen die vanaf 2005 zijn gesloten terwijl u nog een andere, vóór 2005 aangegane hypothecaire lening voor dezelfde woning (of een herfinanciering van zo'n lening) had die in aanmerking kwam voor de bijkomende interestaf trek of voor de in rubriek 3, b bedoelde belastingvermindering voor interesten (zie ook de [uitleg bij rubriek 2, 'Bedoelde interesten en kapitaalaflossingen', 'Bijzondere gevallen'](#)).
- Als u in de hiervoor bedoelde ['Bijzondere gevallen'](#) hebt gekozen voor de in rubriek 2 bedoelde gewestelijke 'woonbonus', mag u de interesten van de oudere hypothecaire lening hier **niet** invullen (en ook niet in een andere rubriek).
- In rubriek **3, b, 1, a** mag u interesten vermelden van leningen gesloten:
 - in 2015
 - **vanaf 2016**, maar **alleen** die bedoeld in de ['Uitzondering' op de 'chèque habitat'](#).

De voorwaarde van de **enige woning** wordt beoordeeld **op 31.12.2023**.

Bij echtgenoten en wettelijk samenwonenden geldt de voorwaarde van de enige woning voor elke echtgenoot of partner afzonderlijk.

Als u de lening **alleen** hebt aangegaan, mag u het totale bedrag vermelden van de interesten die u in 2023 werkelijk hebt betaald.

Hebt u de lening daarentegen **samen met één of meer andere personen** aangegaan, dan mag u maar het gedeelte van de interesten vermelden dat u verkrijgt door het totale bedrag van de in 2023 werkelijk betaalde interesten te vermenigvuldigen met een breuk waarvan de teller gelijk is aan uw aandeel in de woning (d.w.z. uw aandeel in de (volle) eigendom, het bezit, de erfpacht, de opstal of het vruchtgebruik) en de noemer gelijk is aan de som van de aandelen in de woning, van u en de andere personen die de lening samen met u hebben aangegaan.

- ▲ **Opgelet:** als de lening echter door (één van beide of beide) **samen belaste echtgenoten of wettelijk samenwonenden** is aangegaan voor hun **gemeenschappelijke, enige woning** (d.w.z. de woning waarin beiden een aandeel hebben en die voor beiden de enige woning is), mogen zij de interesten vrij onder elkaar verdelen.

Als u in rubriek 3, b interesten vermeldt, vul dan ook de **andere** in die rubriek gevraagde **gegevens** in **in de kolom van de ontleners**. Als de lening door beide samen belaste echtgenoten of wettelijk samenwonenden is aangegaan, moet u die gegevens dus in beide kolommen invullen.

▲ **Opgelet!**

- Naast 'Bedrag van de lening' moet u altijd het totale bedrag van de lening vermelden, ongeacht of u ze alleen of samen met één of meer andere personen hebt aangegaan.
- Om het aantal kinderen ten laste op 1 januari van het jaar na het jaar van afsluiting van de lening te bepalen mag u de kinderen die op dat tijdstip zwaar gehandicapt waren (zie de [uitleg bij vak II, B, 'Voorafgaande opmerkingen'](#), 'Zware handicap'), dubbel tellen.
- U mag alleen de kinderen die op bovenvermeld tijdstip werkelijk te uwen laste waren, meetellen.

Samen belaste echtgenoten en wettelijk samenwonenden die (alleen of samen) een lening hebben aangegaan voor hun **gemeenschappelijke, enige woning**, mogen de kinderen die op datzelfde tijdstip ten laste waren (van één van beiden of van beiden), echter allebei als kinderen ten laste meetellen.

- Onder aandeel in de 'eigen woning' moet worden verstaan: het aandeel in de (volle) eigendom, het bezit, de erfpacht, de opstal of het vruchtgebruik van uw enige woning.

Vermeld zowel naast code 3148-53 (en/of 4148-23) als naast code 3149-52 (en/of 4149-22) het percentage **tot 2 cijfers na de komma** (bv. 100,00; 66,67; 33,33; 0,00; enz.).

- Op de vraag 'Gaaf het om de 'eigen woning' van beide samen belaste echtgenoten of wettelijk samenwonenden, die voor beiden de enige woning is?' mag u alleen 'Ja' antwoorden als:
 - u en uw echtgenoot of wettelijk samenwonende partner **samen worden belast** en u in rubriek 3, b interesten hebt vermeld van leningen die u en uw echtgenoot of partner (alleen of samen) hebben aangegaan,
 - voor **een woning waarin u beiden een aandeel hebt** in de (volle) eigendom, het bezit, de erfpacht, de opstal of het vruchtgebruik,
 - en die **voor beiden de enige woning** is.

Houd het bewijs van de betaling van de interesten ter beschikking van de belastingdienst.

Voor de in rubriek 3, b, 2 bedoelde vernieuwingswerken moet u ook een voor eensluidend verklaard afschrift van de facturen van de uitgevoerde werken ter beschikking houden. Die werken moeten voor u zijn uitgevoerd en aan u zijn gefactureerd en slaan op dienstverrichtingen vermeld in rubriek XXXI van tabel A van de bijlage bij het koninklijk besluit nr. 20 van 20.7.1970 tot vaststelling van de tarieven van de btw en tot indeling van de goederen en de diensten bij die tarieven.

Voor de **van 1.5.1986 tot 31.10.1995 aangegane leningen** moeten de vernieuwingswerken zijn uitgevoerd aan een **woning die sedert ten minste 20 jaar in gebruik genomen was** en moet de totale kostprijs van die werken (btw inbegrepen) ten minste gelijk zijn aan het overeenkomstige bedrag in de tabel hierna:

Jaar van afsluiting van de lening	Minimale kostprijs van de werken (in euro)
1986 tot 1989	19.831,48
1990	20.451,22
1991	21.145,32
1992 tot 1995	21.814,63

Voor de **vanaf 1.11.1995 aangegane leningen** moeten de vernieuwingswerken zijn uitgevoerd aan een **woning die sedert ten minste 15 jaar in gebruik genomen was** en moet de totale kostprijs van die werken (btw inbegrepen) ten minste gelijk zijn aan het overeenkomstige bedrag in de tabel hierna:

Jaar van afsluiting van de lening	Minimale kostprijs van de werken (in euro)
1995 tot 1998	21.814,63
1999	22.012,94
2000	22.260,84
2001	22.800,00
2002	23.360,00
2003	23.740,00
2004	24.120,00
2005	24.630,00
2006	25.310,00
2007	25.760,00
2008	26.230,00
2009 en 2010	27.410,00
2011	28.000,00
2012	28.980,00
2013	29.810,00
2014	30.140,00
2015	30.240,00

▲ Opgelet: de minimale kostprijs van de werken wordt beoordeeld per woning.

c) **Andere dan de in b bedoelde interesten van leningen en schulden voor het verwerven of behouden van uw 'eigen woning'**

1) **leningen die (in principe) vóór 2005 zijn gesloten**

Hier mag u de andere dan de in rubriek 3, b bedoelde interesten vermelden van leningen die u (in principe) **vóór 2005** specifiek hebt aangegaan voor het verwerven of behouden van de woning die op het tijdstip van de betaling uw 'eigen woning' was.

Houd het bewijs van de betaling van de interesten ter beschikking van de belastingdienst.

▲ Opgelet!

- In deze rubriek mag u in principe **geen** interesten vermelden van leningen die **vanaf 2005** zijn aangegaan. Dit geldt echter **niet** voor interesten van:
 - leningen die vanaf 2005 zijn gesloten tot herfinanciering van een bovenbedoelde vóór 2005 aangegane lening

- leningen die vanaf 2005 zijn gesloten terwijl u nog een andere, vóór 2005 aangegane lening voor het verwerven of behouden van dezelfde woning had die in aanmerking kwam voor de gewone interestaftrek of voor de in deze rubriek bedoelde belastingvermindering.
- In rubriek **3, c, 1, a** mag u interesten invullen van leningen gesloten:
 - in 2015
 - vanaf 2016, maar **alleen** die bedoeld in de [‘Uitzondering’ op de ‘chèque habitat’](#).

Als u de lening **alleen** hebt aangegaan, mag u het totale bedrag vermelden van de interesten die u werkelijk in 2023 hebt betaald.

Als u de lening **samen met één of meer andere personen** hebt aangegaan, mag u maar het gedeelte van de interesten vermelden dat u verkrijgt door het totale bedrag van de in 2023 werkelijk betaalde interesten te vermenigvuldigen met een breuk waarvan de teller gelijk is aan uw aandeel in de woning (d.w.z. uw aandeel in de (volle) eigendom, het bezit, de erfpacht, de opstal of het vruchtgebruik) en de noemer gelijk is aan de som van de aandelen in de woning, van u en de andere personen die de lening samen met u hebben aangegaan.

- ▲ **Opgelet: samen belaste echtgenoten en wettelijk samenwonenden** die (alleen of samen) een lening hebben aangegaan voor een woning waarvan **elke echtgenoot of partner recht heeft op een deel van het inkomen van de woning** volgens het vermogensrecht (zie ook het principe uitgelegd in de [eerste voorafgaande opmerking bij vak III](#)), mogen het totale bedrag van de interesten vermelden. Als een echtgenoot of partner die volgens het vermogensrecht **geen recht heeft op een deel van het inkomen van de woning**, de lening daarentegen alleen heeft aangegaan, mag hij of zij de interesten niet invullen.

2) andere schulden aangegaan vóór 2015

Hier mag u de niet in de rubrieken 1; 2; 3, b en 3, c, 1 bedoelde interesten invullen van schulden die u **specifiek** hebt aangegaan om de woning die op het tijdstip van de betaling uw ‘eigen woning’ was, te verwerven of te behouden. Dat betekent dat de schuld werkelijk bestemd moest zijn en werkelijk gediend heeft om de woning te verwerven of te behouden.

Houd het bewijs van de betaling van de interesten ter beschikking van de belastingdienst.

Als u de schuld **alleen** hebt aangegaan, mag u het totale bedrag vermelden van de interesten die u werkelijk in 2023 hebt betaald.

Als u de schuld **samen met één of meer andere personen** hebt aangegaan, mag u maar het gedeelte van de interesten vermelden dat u verkrijgt door het totale bedrag van de in 2023 werkelijk betaalde interesten te vermenigvuldigen met een breuk waarvan de teller gelijk is aan uw aandeel in de woning (d.w.z. uw aandeel in de (volle) eigendom, het bezit, de erfpacht, de opstal of het vruchtgebruik), en de noemer gelijk is aan de som van de aandelen in de woning, van u en de andere personen die de schuld samen met u hebben aangegaan.

- ▲ **Opgelet: samen belaste echtgenoten en wettelijk samenwonenden** die (alleen of samen) een schuld hebben aangegaan voor een woning waarvan **elke echtgenoot of partner recht heeft op een deel van het inkomen van de woning** volgens het vermogensrecht (zie ook het principe uitgelegd in

de [eerste voorafgaande opmerking bij rubriek III](#)), mogen het totale bedrag van de interesten vermelden. Als een echtgenoot of partner die volgens het vermogensrecht **geen recht heeft op een deel van het inkomen van de woning**, de schuld daarentegen alleen heeft aangegaan, mag hij of zij de interesten niet vermelden.

4. Kapitaalaflossingen van hypothecaire leningen aangegaan voor het verwerven of (ver)bouwen van uw 'eigen woning'

Voorafgaande opmerkingen

- In rubriek 4 mag u de andere dan de in rubrieken 1 en 2 bedoelde kapitaalaflossingen van hypothecaire leningen vermelden die in aanmerking komen voor de gewestelijke vermindering voor het bouwsparen (rubriek 4, a) of voor de gewestelijke vermindering voor het lange termijnsparen (rubriek 4, b).
- Door de wettelijke beperkingen geven de in deze rubriek te vermelden bedragen niet altijd volledig recht op belastingvermindering. Vermeld echter altijd het totaal van de in principe in aanmerking te nemen bedragen, tenzij het in de toelichting anders wordt vermeld. De belastingdienst zal, waar nodig, de wettelijke beperkingen toepassen.

Algemene voorwaarden

De in de rubrieken 4, a en b bedoelde kapitaalaflossingen van hypothecaire leningen komen maar voor de gewestelijke vermindering voor het bouwsparen of het lange termijnsparen in aanmerking als u de lening hebt aangegaan:

- bij een instelling gevestigd in de Europese Economische Ruimte (EER)
- voor een looptijd van ten minste 10 jaar
- specifiek voor het verwerven of (ver)bouwen van een woning gelegen in de EER (als u de lening gesloten hebt vóór 1989 moet de woning in België gelegen zijn) die op het tijdstip van de betaling uw 'eigen woning' was.

Houd de volgende attesten van uw kredietinstelling waaruit blijkt dat aan de wettelijke voorwaarden is voldaan, ter beschikking van de belastingdienst:

- het attest 281.61 van uw kapitaalaflossingen betaald in 2023
- het eenmalig basisattest van de lening, behalve voor leningen gesloten vanaf 2016.

a) die in aanmerking komen voor de gewestelijke vermindering voor het bouwsparen

Onder de algemene voorwaarden hierboven mag u hier alleen de aflossingen vermelden van een hypothecaire lening die (in principe) **vóór 2005** is aangegaan.

Voor leningen aangegaan **vanaf 1993** geldt bovendien de bijkomende voorwaarde dat de woning bij het afsluiten van de lening uw **enige woning** was. Bij echtgenoten en wettelijk samenwonenden geldt die bijkomende voorwaarde voor elke echtgenoot of partner afzonderlijk.

▲ Opgelet!

- In deze rubriek mag u in principe **geen** kapitaalaflossingen vermelden van hypothecaire leningen die **vanaf 2005** zijn aangegaan. Dit geldt echter **niet** voor de aflossingen van:
 - hypothecaire leningen die vanaf 2005 zijn gesloten tot herfinanciering van een bovenbedoelde vóór 2005 aangegane hypothecaire lening
 - hypothecaire leningen die vanaf 2005 zijn gesloten terwijl u nog een andere, vóór 2005 aangegane hypothecaire lening voor dezelfde woning

(of een herfinanciering van zo'n lening) had die in aanmerking kwam voor het bouwsparen (zie ook de [uitleg bij rubriek 2, 'Bedoelde interesten en kapitaalaflossingen'](#), ['Bijzondere gevallen'](#)).

- Als u in de hiervoor bedoelde ['Bijzondere gevallen'](#) gekozen hebt voor de in rubriek 2 bedoelde gewestelijke 'woonbonus', mag u de aflossingen van de oudere hypothecaire lening hier **niet** invullen (en ook niet in een andere rubriek).

Als de aflossingen bij **beide echtgenoten of wettelijk samenwonenden voor de gewestelijke vermindering voor het bouwsparen** in aanmerking komen (zie bovenvermelde voorwaarden) en zij de hypothecaire lening hoofdelijk en onverdeeld hebben aangegaan en elk (ten minste gedeeltelijk) eigenaar zijn van de woning waarvoor de lening is aangegaan, mogen zij het bedrag van de in principe voor die vermindering in aanmerking komende aflossingen (bedrag berekend volgens de hierna uitgelegde regels) vrij onder elkaar verdelen.

1) Leningen gesloten vanaf 1989 en (in principe) vóór 2005

- ▲ Opgelet: in rubriek 4, a, 1, a mag u kapitaalaflossingen vermelden van leningen gesloten:
 - in 2015
 - **vanaf 2016**, maar **alleen** die bedoeld in de ['Uitzondering' op de 'chèque habitat'](#).

U mag de aflossingen maar vermelden **in de mate dat** zij slaan op de eerste schijf van de lening die in de tabel hierna is opgenomen:

Jaar van afsluiting van de lening	In aanmerking te nemen aanvangsbedrag (in euro) van de lening naargelang het aantal kinderen ten laste op 1 januari van het jaar na het jaar van afsluiting van de lening				
	0	1	2	3	meer dan 3
1989	49.578,70	52.057,64	54.536,58	59.494,45	64.452,32
1990	51.115,64	53.668,95	56.222,25	61.353,65	66.460,25
1991	52.875,69	55.528,15	58.180,61	63.460,74	68.740,87
1992 tot 1998	54.536,58	57.263,40	59.990,23	65.443,89	70.872,76
1999	55.057,15	57.808,77	60.560,39	66.063,62	71.566,86
2000	55.652,10	58.453,29	61.229,70	66.782,52	72.360,12
2001	57.570,00	60.440,00	63.320,00	69.080,00	74.830,00
2002	58.990,00	61.930,00	64.880,00	70.780,00	76.680,00
2003	59.960,00	62.950,00	65.950,00	71.950,00	77.940,00
2004	60.910,00	63.960,00	67.000,00	73.090,00	79.180,00

- ▲ Opgelet: om het aantal kinderen ten laste op 1 januari van het jaar na het jaar van afsluiting van de lening te bepalen mag u de kinderen die op dat tijdstip zwaar gehandicapt waren (zie de [uitleg bij vak II, B, 'Voorafgaande opmerkingen'](#), ['Zware handicap'](#)), dubbel tellen.

Als de lening niet meer bedraagt dan het overeenstemmende bedrag uit de tabel, mag u de aflossingen volledig vermelden.

Als de lening meer bedraagt dan dat bedrag, mag u maar het gedeelte van de aflossingen vermelden dat u verkrijgt door de in 2023 betaalde kapitaalaflossingen te vermenigvuldigen met een breuk waarvan de teller het overeenstemmende bedrag uit de tabel is en de noemer gelijk is aan het bedrag van de lening. Het overschot van de kapitaalaflossingen geeft geen recht op belastingvermindering en mag u dus ook niet in een andere rubriek vermelden.

2) Leningen gesloten vóór 1989:

a. voor een sociale woning

Vermeld het totaal van de in 2023 betaalde kapitaalaflossingen.

b. voor een middelgrote woning

1. Kapitaalaflossingen van hypothecaire leningen die vanaf 1.5.1986 zijn aangegaan om een middelgrote woning te bouwen of in nieuwe staat (met btw) te verwerven

a) Lening(en) (per woning) niet hoger dan 49.578,70 euro

Vermeld het totaal van de in 2023 betaalde kapitaalaflossingen.

b) Lening(en) (per woning) hoger dan 49.578,70 euro

Vermeld het resultaat dat u verkrijgt door de in 2023 betaalde kapitaalaflossingen te vermenigvuldigen met een breuk waarvan de teller 49.578,70 euro is en de noemer gelijk is aan het bedrag van de lening(en).

2. Kapitaalaflossingen van hypothecaire leningen die zijn aangegaan:

- vanaf 1.5.1986 om een middelgrote woning te kopen (anders dan in nieuwe staat) of te verbouwen
- vóór 1.5.1986 om een middelgrote woning te kopen, te bouwen of te verbouwen

a) Lening(en) (per woning) niet hoger dan 9.915,74 euro

Vermeld het totaal van de in 2023 betaalde kapitaalaflossingen.

b) Lening(en) (per woning) hoger dan 9.915,74 euro

Vermeld het resultaat dat u verkrijgt door de in 2023 betaalde kapitaalaflossingen te vermenigvuldigen met een breuk waarvan de teller 9.915,74 euro is en de noemer gelijk is aan het bedrag van de lening(en).

b) die in aanmerking komen voor de gewestelijke vermindering voor het lange termijnsparen (leningen gesloten vanaf 1993)

Onder de '[Algemene voorwaarden](#)' [vermeld in de inleidende uitleg bij rubriek 4](#) mag u hier de in 2023 betaalde kapitaalaflossingen vermelden van een hypothecaire lening gesloten vanaf 1993 die niet in aanmerking komt voor de 'chèque habitat', de gewestelijke 'woonbonus' of de gewestelijke vermindering voor het bouwsparen.

▲ Opgelet: in rubriek 4, b mag u kapitaalaflossingen invullen van leningen gesloten:

- van 1993 tot 2015
- vanaf 2016, maar alleen die bedoeld in de '[Uitzondering](#)' op de 'chèque habitat'.

Als de aflossingen bij beide echtgenoten of wettelijk samenwonenden voor de gewestelijke vermindering voor het lange termijnsparen in aanmerking komen en zij de hypothecaire lening hoofdelijk en onverdeeld hebben aangegaan en elk (ten minste gedeeltelijk) eigenaar zijn van de woning waarvoor de lening is aangegaan, mogen zij het bedrag van de in principe voor die vermindering in aanmerking komende aflossingen (bedrag berekend volgens de hierna uitgelegde regels) vrij onder elkaar verdelen.

U mag de aflossingen maar vermelden **in de mate dat** zij slaan op de eerste schijf van de lening die in de tabel hierna is opgenomen:

Jaar van afsluiting van de lening	In aanmerking te nemen aanvangsbedrag van de lening (in euro)
1993 tot 1998	54.536,58
1999	55.057,15
2000	55.652,10
2001	57.570,00
2002	58.990,00
2003	59.960,00
2004	60.910,00
2005	62.190,00
2006	63.920,00
2007	65.060,00
2008	66.240,00
2009 en 2010	69.220,00
2011	70.700,00
2012	73.190,00
2013	75.270,00
2014	76.110,00
2015	76.360,00
2016 tot 2023	in aanmerking te nemen aanvangsbedrag bestaande lening

Als de lening niet meer bedraagt dan het overeenstemmende bedrag uit de tabel, mag u de aflossingen volledig vermelden.

Als de lening meer bedraagt dan dat bedrag, mag u maar het gedeelte van de aflossingen vermelden dat u verkrijgt door de in 2023 betaalde kapitaalaflossingen te vermenigvuldigen met een breuk waarvan de teller het overeenstemmende bedrag uit de tabel is en de noemer gelijk is aan het bedrag van de lening. Het overschot van de aflossingen geeft geen recht op belastingvermindering en mag u dus ook niet in een andere rubriek vermelden.

5. Premies van individuele levensverzekeringen

Voorafgaande opmerkingen

- In rubriek 5 mag u de andere dan de in de rubrieken 1 en 2 bedoelde premies van individuele levensverzekeringen vermelden die in aanmerking komen voor de gewestelijke vermindering voor het bouwsparen (rubriek 5, a) of voor de gewestelijke vermindering voor het lange termijnsparen (rubriek 5, b).
- Van zodra u eenmaal een gewestelijke belastingvermindering voor de betaalde premies hebt verkregen, zullen de uit het contract voortvloeiende voordelen (kapitaal, afkoopwaarde of rente) aan de taks op het lange termijnsparen of aan de personenbelasting worden onderworpen. Als u die taks of die belasting wilt vermijden, mag u rubriek 5 nooit invullen.
- Door de wettelijke beperkingen geven de in deze rubriek te vermelden bedragen niet altijd volledig recht op belastingvermindering. Vermeld echter altijd het totaal van de in principe in aanmerking te nemen bedragen, tenzij het anders wordt vermeld in de toelichting. De belastingdienst zal, waar nodig, de wettelijke beperkingen toepassen.

Algemene voorwaarden

De in de rubrieken 5, a en b bedoelde verzekeringspremies komen maar voor de gewestelijke vermindering voor het bouwsparen of het lange termijnsparen in aanmerking als het verzekeringscontract is gesloten tot waarborg of wedersamenstelling van een lening die specifiek is aangegaan voor het verwerven of behouden van een in de Europese Economische Ruimte gelegen woning die op het tijdstip van de betaling van de premies uw 'eigen woning' was en als uw verzekeringsinstelling u de volgende attesten heeft uitgereikt waaruit blijkt dat het verzekeringscontract aan de wettelijke voorwaarden voldoet:

- het attest 281.62 van uw premie betaald in 2023
- het eenmalig basisattest van de verzekering, behalve voor verzekeringen gesloten vanaf 2016.

Houd die attesten ter beschikking van de belastingdienst.

- ▲ **Opgelet:** als u in rubriek 5 (a of b) premies van individuele levensverzekeringen vermeldt, moet u ook het (de) nr(s). van het (de) contract(en) en de naam (namen) van de verzekeringsinstelling(en) invullen. Als u een papieren aangifte indient, moet u die gegevens op **blz. 3** van die aangifte vermelden.

a) die in aanmerking komen voor de gewestelijke vermindering voor het bouwsparen

Onder de 'Algemene voorwaarden' hiervoor mag u hier alleen de premies vermelden van individuele levensverzekeringscontracten die **uitsluitend** dienen tot waarborg of wedersamenstelling van een hypothecaire lening die (in principe) **vóór 2005** is gesloten voor het verwerven of (ver)bouwen van uw 'eigen woning'.

Als die lening gesloten is **vanaf 1993**, moest die woning bij het afsluiten van de lening bovendien uw **enige woning** zijn.

▲ Opgelet!

- In deze rubriek mag u in principe **geen** premies vermelden van individuele levensverzekeringen gesloten tot waarborg of wedersamenstelling van hypothecaire leningen die **vanaf 2005** zijn aangegaan. Dat geldt echter **niet** voor:
 - hypothecaire leningen die vanaf 2005 zijn gesloten tot herfinanciering van een bovenbedoelde vóór 2005 aangegane hypothecaire lening
 - hypothecaire leningen die vanaf 2005 zijn gesloten terwijl u nog een oudere hypothecaire lening voor dezelfde woning (of een herfinanciering van zo'n lening) had die in aanmerking kwam voor het bouwsparen (zie ook de [uitleg bij rubriek 2, 'Bedoelde interesten en kapitaalaflossingen'](#), ['Bijzondere gevallen'](#)).
- Als u in de hiervoor bedoelde ['Bijzondere gevallen'](#) gekozen hebt voor de in rubriek 2 bedoelde gewestelijke 'woonbonus', mag u de premies van de individuele levensverzekering gesloten tot waarborg of wedersamenstelling van de oudere hypothecaire lening hier **niet** invullen (en ook niet in een andere rubriek).
- In rubriek 5, a, 1 mag u premies vermelden van levensverzekeringen gesloten tot waarborg of wedersamenstelling van leningen afgesloten:
 - in 2015
 - **vanaf 2016**, maar **alleen** die bedoeld in de ['Uitzondering' op de 'chèque habitat'](#).

U mag de premies maar vermelden **in de mate dat** zij slaan op de eerste schijf van het verzekerd bedrag van de lening die in de tabel hierna is opgenomen:

Jaar van afsluiting van de lening	In aanmerking te nemen aanvangsbedrag (in euro) van het verzekerd bedrag van de lening naargelang het aantal kinderen ten laste op 1 januari van het jaar na het jaar van afsluiting van de lening				
	0	1	2	3	meer dan 3
vóór 1989	49.578,70	49.578,70	49.578,70	49.578,70	49.578,70
1989	49.578,70	52.057,64	54.536,58	59.494,45	64.452,32
1990	51.115,64	53.668,95	56.222,25	61.353,65	66.460,25
1991	52.875,69	55.528,15	58.180,61	63.460,74	68.740,87
1992 tot 1998	54.536,58	57.263,40	59.990,23	65.443,89	70.872,76
1999	55.057,15	57.808,77	60.560,39	66.063,62	71.566,86
2000	55.652,10	58.453,29	61.229,70	66.782,52	72.360,12
2001	57.570,00	60.440,00	63.320,00	69.080,00	74.830,00
2002	58.990,00	61.930,00	64.880,00	70.780,00	76.680,00
2003	59.960,00	62.950,00	65.950,00	71.950,00	77.940,00
2004	60.910,00	63.960,00	67.000,00	73.090,00	79.180,00

▲ Opgelet: om het aantal kinderen ten laste op 1 januari van het jaar na het jaar van afsluiting van de lening te bepalen mag u de kinderen die op dat tijdstip zwaar gehandicapt waren (zie de [uitleg bij vak II, B, 'Voorafgaande opmerkingen'](#), ['Zware handicap'](#)), dubbel tellen.

Als het verzekerd bedrag van de lening niet meer bedraagt dan het overeenstemmende bedrag uit de tabel, mag u de premies hier volledig vermelden.

Als het verzekerd bedrag van de lening meer bedraagt dan dat bedrag, mag u hier maar het gedeelte van de premies vermelden dat u verkrijgt door de in 2023 betaalde premies te vermenvuldigen met een breuk waarvan de teller het overeenstemmende bedrag uit de tabel is en de noemer gelijk is aan het verzekerd bedrag van de lening.

Het overschot van de premies mag u dan wel in rubriek 5, b vermelden.

b) die in aanmerking komen voor de gewestelijke vermindering voor het lange termijnsparen

Onder de ['Algemene voorwaarden'](#) vermeld in de [inleidende uitleg bij rubriek 5](#) mag u hier de in 2023 betaalde premies vermelden van levensverzekeringscontracten die niet in aanmerking komen voor de 'chèque habitat', de gewestelijke 'woonbonus' of de gewestelijke vermindering voor het bouwsparen.

▲ Opgelet: in rubriek 5, b, 1 mag u premies vermelden van levensverzekeringen gesloten:

- van 1989 tot 2015
- **vanaf 2016**, maar **alleen** die bedoeld in de ['Uitzondering' op de 'chèque habitat'](#).

6. Betaalde erfpacht- en opstalvergoedingen of gelijkaardige vergoedingen

Vermeld hier de vergoedingen en lasten die u in 2023 werkelijk hebt betaald of gedragen met betrekking tot **vóór 2016** gesloten contracten om een recht van erfpacht of opstal of een gelijkaardig onroerend recht (behalve 'onroerende leasing') te verkrijgen op de woning die uw **'eigen woning'** was op het tijdstip dat u die vergoedingen en lasten hebt betaald of gedragen.

Houd het bewijs van de betaling van de vergoedingen ter beschikking van de belastingdienst.

▲ Opgelet: als u een papieren aangifte indient, moet u de in rubriek 6 gevraagde gegevens op **blz. 3** van die aangifte vermelden.

II. FEDERAAL

A. INTERESTEN VAN LENINGEN GESLOTEN VAN 2009 TOT 2011 OM ENERGIEBESPARENDE UITGAVEN TE FINANCIEREN

Vermeld hier de in 2023 **werkelijk door u gedragen** interesten van de leningen die u, als eigenaar, bezitter, erfpachter, opstalhouder, vruchtgebruiker of huurder van een woning, van 1.1.2009 tot 31.12.2011 hebt gesloten, die voldoen aan de voorwaarden voor een interestbonificatie van de Staat en die uitsluitend bestemd zijn om één of meer van de volgende uitgaven te financieren voor een rationeler energiegebruik in die woning:

- uitgaven voor het onderhoud van een stookketel of voor de vervanging van oude stookketels door condenserende ketels, stookketels op hout, installaties met warmtepomp of installaties met een systeem van microwarmte-krachtkoppeling
- uitgaven voor de installatie van een systeem van waterverwarming met zonne-energie
- uitgaven voor de plaatsing van zonnecelpanelen voor het omzetten van zonne-energie in elektrische energie
- uitgaven voor de plaatsing van alle andere uitrustingen voor geothermische energieopwekking
- uitgaven voor de plaatsing van dubbele beglazing
- uitgaven voor de isolatie van daken, muren en vloeren
- uitgaven voor de plaatsing van een warmteregeling van een installatie van centrale verwarming door thermostatische kranen of door een kamerthermostaat met tijdsinschakeling
- uitgaven voor een energie-audit van de woning.

De werken voor een energie-audit moeten zijn uitgevoerd volgens de gewestelijke wetgeving en de andere werken moeten door een aannemer voor u zijn uitgevoerd en aan u zijn gefactureerd. Als die werken uitgevoerd zijn **voor 1.1.2011** moest die aannemer bovendien **geregistreerd** zijn.

▲ Opgelet!

- Bij samen belaste echtgenoten en wettelijk samenwonenden moest minstens één van beiden eigenaar, bezitter, erfpachter, opstalhouder, vruchtgebruiker of huurder zijn van de woning.
- U mag hier **niet** vermelden, de bovenbedoelde interesten die:
 - u in aanmerking neemt als **werkelijke beroepskosten**
 - u invult in rubriek I; II, B, 1 of II, B, 3.
- U mag alleen de interesten vermelden die u hebt betaald, **na aftrek van de interestbonificatie**.

Houd de volgende **attesten van uw kredietgever** ter beschikking van de belastingdienst:

- het betalingsattest van uw interesten betaald in 2023
- het eenmalig basisattest van de lening.

B. NIET IN II, A VERMELDE UITGAVEN DIE NIET SLAAN OP UW 'EIGEN WONING'

Voorafgaande opmerkingen

Algemeen

In rubriek B mag u alleen uitgaven vermelden die **niet** slaan op een **woning** of die slaan op een woning die **op het tijdstip van de betaling niet** uw '**eigen woning**' (zie de [uitleg bij rubriek I, onder 'Voorafgaande opmerkingen, 'Algemeen'](#)) was. Als zij aan de voorwaarden daarvoor voldoen, kunnen zij in aanmerking komen voor een **federaal** belastingvoordeel.

Belangrijke opmerking

U hebt **geen recht op een federale belastingvermindering** voor de in de rubrieken B, 1; B, 2 en B, 4 (a en b) hierna bedoelde uitgaven in de mate dat een **handeling gesteld vanaf 1.1.2023 de op 31.12.2022 contractueel voorziene duur** waarvoor u op zo'n belastingvermindering aanspraak kon maken, **verlengt**.

1. Interesten en kapitaalaflossingen van hypothecaire leningen gesloten van 2005 tot 2013 die in aanmerking komen voor de federale 'woonbonus'

Bedoelde interesten en kapitaalaflossingen

Als aan de volgende voorwaarden is voldaan mag u hier de interesten en kapitaalaflossingen vermelden van hypothecaire leningen die u hebt aangegaan **van 2005 tot 2013**:

- u hebt de lening aangegaan bij een instelling gevestigd in de Europese Economische Ruimte (EER) voor een looptijd van ten minste 10 jaar
- de lening heeft specifiek gediend voor het bouwen, verwerven of verbouwen van een woning gelegen in de EER
- op 31 december van het jaar van afsluiting van de lening:
 - was die woning de **enige woning** waarvan u eigenaar, bezitter, erfpachter, opstalhouder of vruchtgebruiker was
 - **betrok u die woning zelf**
- die woning was **al vóór 2016 uw 'eigen woning' niet meer**
- u hebt **voor elk van de aanslagjaren 2016 tot 2023 al de federale 'woonbonus' gevraagd** voor uw betalingen voor die lening.

▲ Opgelet!

- Interesten en kapitaalaflossingen van hypothecaire leningen die vanaf 2005 zijn gesloten tot **herfinanciering** van leningen die **vóór 2005** zijn aangegaan, komen **niet** in aanmerking voor de federale 'woonbonus' en mag u hier dus niet invullen. U mag ze vermelden in de rubrieken B, 3 of B, 4 als aan de voorwaarden daarvoor is voldaan (zie de uitleg bij die rubrieken).
- Onder '**het bouwen, verwerven of verbouwen van de woning**' moet worden verstaan:
 - de aankoop
 - het bouwen
 - de volledige of gedeeltelijke vernieuwing (de vernieuwingswerken die in aanmerking komen, zijn vermeld in rubriek XXXI van tabel A van de bijlage bij het koninklijk besluit nr. 20 van 20.7.1970 tot vaststelling van de tarieven van de btw en tot indeling van de goederen en de diensten bij die tarieven)
 - de betaling van successierechten of schenkingsrechten voor de bedoelde woning.

- Om te bepalen of de woning **op 31 december van het jaar van afsluiting van de lening uw enige woning** was, moet u **geen rekening houden met**:
 - andere woningen waarvan u mede-eigenaar, naakte eigenaar of vruchtgebruiker was door erfenis
 - een andere woning die op 31 december van het jaar van afsluiting van de lening op de vastgoedmarkt te koop werd aangeboden en die u ten laatste op 31 december van het jaar daarna hebt verkocht.
- Om te bepalen of u uw enige woning **op 31 december van het jaar van afsluiting van de lening zelf betrok**, moet u **geen rekening houden met** het feit dat u die woning niet zelf kon betrekken:
 - door beroepsredenen of redenen van sociale aard
 - door wettelijke of contractuele belemmeringen of door de stand van de bouw- of verbouwingswerken. In die gevallen moet u de woning ten laatste op 31 december van het tweede jaar na het jaar van afsluiting van de lening zelf betrekken, zoniet verliest u vanaf dat tweede jaar het recht op de federale 'woonbonus'. U hebt echter opnieuw recht op die 'woonbonus' vanaf het jaar waarin die belemmeringen zijn weggevallen of de bouw- of verbouwingswerken zijn beëindigd, op voorwaarde dat u de woning ten laatste op 31 december van dat jaar zelf betreft.
- Bij samen belaste echtgenoten en wettelijk samenwonenden gelden de voorwaarden voor elke echtgenoot of partner afzonderlijk.

Om beiden voor de federale 'woonbonus' in aanmerking te kunnen komen, moest de woning dus voor elk van beiden de enige woning zijn waarvan hij of zij eigenaar, bezitter, erfpachter, opstalhouder of vruchtgebruiker was.

Als de woning maar aan één van beide echtgenoten of partners toebehoorde, kan de andere echtgenoot of partner geen aanspraak maken op de federale 'woonbonus', tenzij de inkomsten van dat eigen goed volgens het burgerlijk recht gemeenschappelijk waren. Dat is het geval bij echtgenoten die gehuwd zijn volgens het wettelijk huwelijksvermogensstelsel.

Houd de volgende attesten van uw kredietinstelling ter beschikking van de belastingdienst:

- het attest 281.61 van uw interesten en kapitaalaflossingen betaald in 2023
- het eenmalig basisattest van de lening, behalve voor herfinancieringsleningen gesloten vanaf 2016.

Bijzonder geval

Als u **van 2005 tot 2013** voor het bouwen, verwerven of verbouwen van een woning een **hypothecaire lening** hebt aangegaan die voldeed aan de voorwaarden voor de **af trek voor enige woning**, terwijl u voor **diezelfde woning** nog een **oudere lening** had die in aanmerking kwam voor de **gewone of bijkomende interestaftrek** of voor de **vermindering voor het bouwsparen**, en u in uw aangifte van het jaar van het aangaan van de nieuwe lening hebt gekozen voor de **af trek voor enige woning**, dan mag u alleen de interesten en kapitaalaflossingen van die **nieuwe lening** vermelden in rubriek **B, 1**. De interesten en kapitaalaflossingen van de **oudere lening** mag u dan **niet** meer invullen. Met '**oudere lening**' wordt hier bedoeld, een hypothecaire lening gesloten vóór 2005 (of een herfinanciering ervan) of een hypothecaire lening gesloten vanaf 2005, terwijl er nog een vóór 2005 gesloten lening in aanmerking kwam voor de gewone of bijkomende interestaftrek of voor het bouwsparen.

Hebt u in het jaar van het aangaan van de nieuwe lening daarentegen voor de

gewone of bijkomende interestafrek of voor de vermindering voor het bouwsparen gekozen, dan mag u de interesten en de kapitaalaflossingen van de oudere en de nieuwe lening vermelden in de rubrieken B, 3 of B, 4, a voor zover aan de voorwaarden daarvoor is voldaan (zie de uitleg bij die rubrieken). In rubriek B, 1 mag u dan niets invullen.

▲ **Opgelet!**

- Uw gemaakte keuze geldt niet alleen voor de interesten en kapitaalaflossingen van de beoogde leningen, maar ook voor de premies van individuele levensverzekeringen die uitsluitend tot waarborg of wedersamenstelling van die leningen zijn aangegaan (zie ook de uitleg bij rubriek B, 2 onder de titel 'Bijzonder geval').
- Uw gemaakte keuze is definitief en onherroepelijk. Ze geldt ook voor de volgende aanslagjaren.
- Samen belaste echtgenoten en wettelijk samenwonenden moeten dezelfde keuze maken.

In uw aangifte te vermelden bedrag

Het bedrag van de in deze rubriek bedoelde interesten en kapitaalaflossingen komt niet altijd volledig voor de federale 'woonbonus' in aanmerking. In uw aangifte mag u maar het bedrag vermelden dat werkelijk voor die 'woonbonus' in aanmerking komt. U kunt dat bedrag als volgt bepalen:

1ste stap: Als u de lening alleen hebt aangegaan, neemt u het totale bedrag van de interesten en kapitaalaflossingen die u in 2023 hebt betaald.

Hebt u de lening daarentegen samen met één of meer andere personen aangegaan, neem dan het gedeelte van de interesten en kapitaalaflossingen dat u verkrijgt door het totale bedrag van de in 2023 betaalde interesten en kapitaalaflossingen te vermenigvuldigen met een breuk waarvan de teller gelijk is aan uw aandeel in de woning (d.w.z. het aandeel in de (volle) eigendom, het bezit, de erfpacht, de opstal of het vruchtgebruik) en de noemer gelijk is aan de som van de aandelen in de woning, van u en de andere personen die de lening samen met u hebben aangegaan.

▲ **Opgelet!**

- Samen belaste echtgenoten en wettelijk samenwonenden die samen een lening hebben aangegaan waarvoor beiden recht hebben op de federale 'woonbonus', nemen het totale bedrag van de door hen beiden betaalde interesten en kapitaalaflossingen.
- Als samen belaste echtgenoten of wettelijk samenwonenden samen een lening hebben aangegaan waarvoor maar één van beiden recht heeft op de federale 'woonbonus', neemt die echtgenoot of partner het gedeelte van de interesten en kapitaalaflossingen dat hij verkrijgt door het totale bedrag van de in 2023 betaalde interesten en kapitaalaflossingen te vermenigvuldigen met een breuk waarvan de teller gelijk is aan zijn aandeel in de woning en de noemer gelijk is aan het aandeel van beide echtgenoten of wettelijk samenwonenden in de woning. De andere echtgenoot of partner kan het saldo van de betaalde interesten en kapitaalaflossingen vermelden in de rubrieken A; B, 3, b of B, 4, b als aan de voorwaarden daarvoor is voldaan (zie de uitleg bij die rubrieken).

- 2de stap:** Tel het totale bedrag van de in 2023 betaalde verzekeringspremies bedoeld in rubriek B, 2 bij het resultaat van de 1ste stap.
- 3de stap:** Beperk het resultaat van de 2de stap (per echtgenoot of partner) tot 2.350 euro (1).
- 4de stap:** Samen belaste echtgenoten en wettelijk samenwonenden **die beiden recht hebben op de federale 'woonbonus'** mogen hun (gezamenlijke) resultaat van de 3de stap vrij onder elkaar verdelen, met dien verstande dat zij het maximum van 2.350 euro (1) per echtgenoot of partner niet mogen overschrijden.
- 5de stap:** Verdeel het resultaat van de vorige stap vrij onder de rubrieken B, 1 (interesten en kapitaalaflossingen) en B, 2 (verzekeringspremies), met dien verstande dat u in B, 1 nooit meer dan de **werkelijk betaalde interesten en kapitaalaflossingen** en in B, 2 nooit meer dan de **werkelijk betaalde verzekeringspremies** mag vermelden.
- ▲ Opgelet: bij samen belaste echtgenoten en wettelijk samenwonenden mag de som van de voor beiden in rubriek B, 1 vermelde bedragen niet hoger zijn dan het totaal van hun werkelijk betaalde interesten en kapitaalaflossingen, en mag de som van de voor beiden in rubriek B, 2 vermelde bedragen niet hoger zijn dan het totaal van hun werkelijk betaalde verzekeringspremies.

2. Premies van individuele levensverzekeringen gesloten vanaf 2005 die in aanmerking komen voor de federale 'woonbonus'

Als aan de volgende voorwaarden is voldaan mag u hier de premies vermelden van individuele levensverzekeringen die u vanaf 2005 hebt aangegaan:

- u hebt de verzekering aangegaan bij een instelling gevestigd in de Europese Economische Ruimte
- de verzekering dient **uitsluitend** tot waarborg of wedersamenstelling van een hypothecaire lening die in aanmerking komt voor de federale 'woonbonus' (zie de voorwaarden in de uitleg bij [rubriek B, 1](#))
- u hebt de verzekering aangegaan vóór de leeftijd van 65 jaar
- u bent de enige verzekerde
- als de verzekering voordelen bij leven voorziet, moet ze een looptijd hebben van ten minste 10 jaar
- de begunstigde(n) moet(en) zijn:
 - bij leven: uzelf, vanaf de leeftijd van 65 jaar
 - bij overlijden: de personen die na uw overlijden de volle eigendom of het vruchtgebruik van de woning verkrijgen
- u hebt **voor elk van de aanslagjaren 2016 tot 2023 al de federale 'woonbonus' gevraagd** voor de premies van die verzekering.

Houd de volgende attesten van uw verzekeringsinstelling ter beschikking van de belastingdienst:

- het attest 281.62 van uw premies betaald in 2023
- het eenmalig basisattest van de verzekering.

(1) Als u in vak II, rubriek A, 6 moet invullen (omdat u tijdens het inkomstenjaar minder dan 12 maanden aan de personenbelasting onderworpen rijksinwoner was), moet u dit bedrag vermenigvuldigen met het aantal maanden dat u in die rubriek moet invullen, en delen door 12. Rond het resultaat af naar het hogere of lagere veelvoud van 10 euro naargelang de eenheid 5 euro bereikt of niet.

- ▲ Opgelet: als u in rubriek B, 2 premies van individuele levensverzekeringen vermeldt, moet u ook het (de) nr(s). van het (de) contract(en) en de naam (namen) van de verzekeringsinstelling(en) invullen. Als u een papieren aangifte indient, moet u die gegevens op **blz. 3** van die aangifte vermelden.

Bijzonder geval

Lees eerst het '[Bijzonder geval](#)' besproken in de uitleg bij rubriek B, 1. Als de **nieuwe lening** (aangegaan van 2005 tot 2013) **wordt gewaarborgd of wedersamengesteld door een individuele levensverzekering die uitsluitend daarvoor is aangegaan**, moet u ook de volgende regels volgen.

Als u voor die nieuwe lening hebt gekozen voor de **af trek voor enige woning**, mag u de premies van de uitsluitend tot waarborg of wedersamenstelling van die **nieuwe** lening gesloten individuele levensverzekering vermelden in rubriek B, 2. De premies van een individuele levensverzekering gesloten tot waarborg of wedersamenstelling van de **oudere** lening mag u dan **niet** meer invullen.

Hebt u daarentegen gekozen voor de **gewone of bijkomende interestaftrek** of voor de **vermindering voor het bouwsparen**, dan mag u de premies van **beide** verzekeringen vermelden in rubriek B, 5 voor zover aan de voorwaarden daarvoor is voldaan (zie de [uitleg bij die rubriek](#)). In rubriek B, 2 mag u dan **niets** invullen.

In uw aangifte te vermelden bedrag

Het bedrag van de hierboven bedoelde premies komt niet altijd volledig voor de federale 'woonbonus' in aanmerking. In uw aangifte mag u maar het bedrag vermelden dat werkelijk voor die 'woonbonus' in aanmerking komt.

In de uitleg bij rubriek B, 1 is onder de titel '[In uw aangifte te vermelden bedrag](#)' uitgelegd hoe u dat bedrag kunt bepalen.

3. Andere dan de in 1 bedoelde interesten, die in aanmerking komen voor een federaal belastingvoordeel

Voorafgaande opmerking

In rubriek B, 3 mag u de interesten vermelden die **op het tijdstip van hun betaling niet slaan op uw 'eigen woning'** (zie de [uitleg bij rubriek I, onder 'Voorafgaande opmerkingen'](#), '[Algemeen](#)') en die in aanmerking komen voor:

- de andere federale belastingvermindering voor interesten van hypothecaire leningen dan de in rubriek B, 1 bedoelde federale 'woonbonus' (rubriek B, 3, a)
- de gewone interestaftrek (rubriek B, 3, b).

a) van hypothecaire leningen (met een minimumlooptijd van 10 jaar) die na 30.4.1986 en (in principe) vóór 2005 zijn gesloten om in de Europese Economische Ruimte:

- uw enige woning te bouwen of in nieuwe staat (met btw) te verwerven
- uw enige en bij het sluiten van de lening sedert ten minste 15 of 20 jaar in gebruik zijnde woning te vernieuwen

U mag de interesten van die leningen in rubriek B, 3, a vermelden als aan de volgende voorwaarden is voldaan:

- de woning waarvoor u de lening hebt aangegaan, was **op 31.12.2023 uw enige woning**
- die woning is **uw 'eigen woning' geweest**, maar was **al vóór 2016 uw 'eigen woning' niet meer**

- u hebt voor elk van de aanslagjaren 2016 tot 2023 al de in rubriek B, 3, a bedoelde federale belastingvermindering gevraagd voor uw interesten van die lening.

▲ Opgelet!

- In deze rubriek mag u in principe geen interesten vermelden van hypothecaire leningen die vanaf 2005 zijn aangegaan. Dat geldt echter niet voor de interesten van:
 - hypothecaire leningen die vanaf 2005 zijn gesloten tot herfinanciering van een bovenbedoelde vóór 2005 aangegane hypothecaire lening
 - hypothecaire leningen die van 2005 tot 2013 zijn gesloten terwijl u nog een andere, vóór 2005 aangegane hypothecaire lening voor dezelfde woning (of een herfinanciering van zo'n lening) had die in aanmerking kwam voor de bijkomende interestaf trek (zie ook de [uitleg bij rubriek B, 1 onder de titel 'Bijzonder geval'](#)).
- Als u in het hiervoor bedoeld 'Bijzonder geval' hebt gekozen voor de in rubriek B, 1 bedoelde federale 'woonbonus', mag u de interesten van de oudere hypothecaire lening hier niet invullen (en ook niet in een andere rubriek).
- Bij echtgenoten en wettelijk samenwonenden geldt de voorwaarde van de enige woning voor elke echtgenoot of partner afzonderlijk.

Als u de lening alleen hebt aangegaan, mag u het totale bedrag vermelden van de interesten die u in 2023 werkelijk hebt betaald.

Hebt u de lening daarentegen samen met één of meer andere personen aangegaan, dan mag u maar het gedeelte van de interesten vermelden dat u verkrijgt door het totale bedrag van de in 2023 werkelijk betaalde interesten te vermenigvuldigen met een breuk waarvan de teller gelijk is aan uw aandeel in de woning (d.w.z. het aandeel in de (volle) eigendom, het bezit, de erfpacht, de opstal of het vruchtgebruik) en de noemer gelijk is aan de som van de aandelen in de woning, van u en de andere personen die de lening samen met u hebben aangegaan.

- ▲ Opgelet: als de lening echter door (één van beide of beide) samen belaste echtgenoten of wettelijk samenwonenden is aangegaan voor hun gemeenschappelijke, enige woning (d.w.z. de woning waarin beiden een aandeel hebben en die voor beiden de enige woning is), mogen zij de interesten vrij onder elkaar verdelen.

Als u in rubriek B, 3, a interesten vermeldt, vul dan ook de volgende gegevens in de kolom van de ontlener (als de lening door beide samen belaste echtgenoten of wettelijk samenwonenden is aangegaan, moet u die gegevens dus in beide kolommen invullen):

- uw aandeel in de woning
- het aandeel in de woning, van personen die de lening samen met u hebben aangegaan.

▲ Opgelet!

- Onder 'aandeel in de woning' moet worden verstaan: het aandeel in de (volle) eigendom, het bezit, de erfpacht, de opstal of het vruchtgebruik van uw enige woning.
- Vermeld zowel naast code 1148-16 (en/of 2148-83) als naast code 1149-15 (en/of 2149-82) het percentage tot 2 cijfers na de komma (bv. 100,00; 66,67; 33,33; 0,00; enz.).

Op de vraag 'Gaat het om een woning van beide samen belaste echtgenoten of wettelijk samenwonenden die voor beiden de enige woning is?' mag u alleen 'Ja' antwoorden als:

- u en uw echtgenoot of wettelijk samenwonende partner **samen worden belast** en u in rubriek B, 3, a interesten hebt vermeld van leningen die u en uw echtgenoot of partner (alleen of samen) hebben aangegaan,
- voor een woning waarin u beiden een aandeel hebt in de (volle) eigendom, het bezit, de erfpacht, de opstal of het vruchtgebruik,
- en die voor beiden de enige woning is.

Houd het bewijs van de betaling van de interesten ter beschikking van de belastingdienst.

Voor de in rubriek B, 3, a, tweede streepje bedoelde vernieuwingswerken moet u ook een voor eensluidend verklaard afschrift van de facturen van de uitgevoerde werken ter beschikking houden. Die werken moeten uitgevoerd zijn door een geregistreerde aannemer en slaan op dienstverrichtingen vermeld in rubriek XXXI van tabel A van de bijlage bij het koninklijk besluit nr. 20 van 20.7.1970 tot vaststelling van de tarieven van de btw en tot indeling van de goederen en de diensten bij die tarieven. De voorwaarde dat de aannemer geregistreerd moet zijn, geldt alleen voor contracten gesloten vóór 1.9.2012.

Voor de **van 1.5.1986 tot 31.10.1995 aangepane leningen** moeten de vernieuwingswerken zijn uitgevoerd aan een **woning die sedert ten minste 20 jaar in gebruik genomen was** en moet de totale kostprijs van die werken (btw inbegrepen) ten minste gelijk zijn aan het overeenkomstige bedrag in de tabel hierna:

Jaar van afsluiting van de lening	Minimale kostprijs van de werken (in euro)
1986 tot 1989	19.831,48
1990	20.451,22
1991	21.145,32
1992 tot 1995	21.814,63

Voor de **van 1.11.1995 tot 31.12.2013 aangepane leningen** moeten de vernieuwingswerken zijn uitgevoerd aan een **woning die sedert ten minste 15 jaar in gebruik genomen was** en moet de totale kostprijs van die werken (btw inbegrepen) ten minste gelijk zijn aan het overeenkomstige bedrag in de tabel hierna:

Jaar van afsluiting van de lening	Minimale kostprijs van de werken (in euro)
1995 tot 1998	21.814,63
1999	22.012,94
2000	22.260,84
2001	22.800,00
2002	23.360,00
2003	23.740,00
2004	24.120,00
2005	24.630,00
2006	25.310,00
2007	25.760,00
2008	26.230,00
2009 en 2010	27.410,00
2011	28.000,00
2012	28.980,00
2013	29.810,00

▲ Opgelet: de minimale kostprijs van de werken wordt beoordeeld per woning.

b) van andere dan de in a bedoelde schulden voor het verwerven of behouden van onroerende goederen die niet vrijgestelde onroerende inkomsten hebben opgebracht

Hier mag u de **niet** in de rubrieken B, 1 en B, 3, a bedoelde interesten invullen van schulden die u **specifiek** hebt aangegaan voor het verwerven of behouden van **onroerende goederen** die in 2023 **niet vrijgestelde onroerende inkomsten** hebben opgebracht.

Houd het bewijs van de betaling van de interesten ter beschikking van de belastingdienst.

▲ Opgelet!

- De interesten komen alleen in aanmerking als de schuld waarop ze zijn betaald **werkelijk** was **bestemd** en werkelijk heeft **gediend** voor het verwerven of behouden van de bedoelde onroerende goederen.
- In rubriek B, 3, b mag u **geen** interesten vermelden van schulden voor onroerende goederen:
 - waarvan de onroerende inkomsten zijn **vrijgesteld** (zie de [tweede voorafgaande opmerking bij vak III](#));
 - die u **voor uw beroep** gebruikt (zie ook de [uitleg bij vak III, A, 1](#)).
- Als een onroerend goed maar tijdens een **gedeelte van 2023** niet vrijgestelde onroerende inkomsten heeft opgebracht, mag u alleen de tijdens dat jaargedeelte betaalde interesten vermelden.
- U mag hier ook **geen** interesten vermelden van een **renovatiekrediet voor de grondige energetische renovatie of de sloop en heropbouw** van een vanaf 1.1.2021 verworven niet-energiezuinige woning of niet-energiezuinig appartement gelegen in het Vlaams Gewest, waarvoor u een **rentesubsidie van het Vlaams Energie- en Klimaatagentschap** hebt aangevraagd.

Als u de schuld **alleen** hebt aangegaan, mag u het totale bedrag vermelden van de interesten die u in 2023 werkelijk hebt betaald.

Als u de schuld **samen met één of meer andere personen** hebt aangegaan, mag u maar het gedeelte van de interesten vermelden dat u verkrijgt door het totale bedrag van de in 2023 werkelijk betaalde interesten te vermenigvuldigen met een breuk waarvan de teller gelijk is aan uw aandeel in het onroerend goed (d.w.z. het aandeel in de (volle) eigendom, het bezit, de erfpacht, de opstal of het vruchtgebruik) en de noemer gelijk is aan de som van de aandelen in datzelfde goed, van u en de andere personen die de schuld samen met u hebben aangegaan.

▲ Opgelet: **samen belaste echtgenoten of wettelijk samenwonenden** die (alleen of samen) een schuld hebben aangegaan voor een onroerend goed waarvan **elke echtgenoot of partner recht heeft op een deel van het inkomen** volgens het vermogensrecht (zie ook het principe uitgelegd in de [eerste voorafgaande opmerking bij vak III](#)), mogen de interesten vrij onder elkaar verdelen.

4. Kapitaalaflossingen van hypothecaire leningen aangegaan voor het verwerven of (ver)bouwen van een andere woning dan uw 'eigen woning'

Voorafgaande opmerkingen

- In rubriek B, 4 mag u de andere dan de in rubriek B, 1 bedoelde kapitaalaflossingen van hypothecaire leningen vermelden die in aanmerking komen voor

de federale vermindering voor het bouwsparen (rubriek B, 4, a) of voor de federale vermindering voor het lange termijnsparen (rubriek B, 4, b).

- Door de wettelijke beperkingen geven de in deze rubriek te vermelden bedragen niet altijd volledig recht op belastingvermindering. Vermeld echter altijd het totaal van de in principe in aanmerking te nemen bedragen, tenzij het in de toelichting anders wordt vermeld. De belastingdienst zal, waar nodig, de wettelijke beperkingen toepassen.

Algemene voorwaarden

De in de rubrieken B, 4, a en b bedoelde kapitaalaflossingen van hypothecaire leningen komen maar voor de federale vermindering voor het bouwsparen of het lange termijnsparen in aanmerking als u de lening hebt aangegaan:

- bij een instelling gevestigd in de Europese Economische Ruimte (EER)
- voor een looptijd van ten minste 10 jaar
- specifiek voor het verwerven of (ver)bouwen van een woning gelegen in de EER (als de lening gesloten is vóór 1993 moet de woning in België gelegen zijn) die op het tijdstip van de betaling **niet uw 'eigen woning'** was.

Houd de volgende attesten van uw kredietinstelling waaruit blijkt dat aan de wettelijke voorwaarden is voldaan, ter beschikking van de belastingdienst:

- het attest 281.61 van uw kapitaalaflossingen betaald in 2023
- het eenmalig basisattest van de lening, behalve voor leningen gesloten vanaf 2016.

a) die in aanmerking komen voor de federale vermindering voor het bouwsparen (leningen gesloten vanaf 1993 en (in principe) vóór 2005)

Hier mag u alleen de kapitaalaflossingen vermelden van hypothecaire leningen die u **vanaf 1993 en** (in principe) **vóór 2005** hebt aangegaan en waarvoor zowel voldaan is aan de 'Algemene voorwaarden' hiervoor als aan de volgende bijkomende voorwaarden:

- de woning waarvoor u de lening hebt aangegaan, was bij het afsluiten van die lening uw **enige woning**
- die woning is **uw 'eigen woning' geweest**, maar was **al vóór 2016 uw 'eigen woning' niet meer**
- u hebt **voor elk van de aanslagjaren 2016 tot 2023 al de federale vermindering voor het bouwsparen gevraagd** voor de kapitaalaflossingen van die lening.

▲ Opgelet!

- In deze rubriek mag u in principe **geen** kapitaalaflossingen vermelden van hypothecaire leningen die **vanaf 2005** zijn aangegaan. Dat geldt echter **niet** voor de aflossingen van:
 - hypothecaire leningen die vanaf 2005 zijn gesloten tot herfinanciering van een bovenbedoelde vóór 2005 aangegane hypothecaire lening
 - hypothecaire leningen die van 2005 **tot 2013** zijn gesloten terwijl u nog een andere, vóór 2005 aangegane hypothecaire lening voor dezelfde woning (of een herfinanciering van zo'n lening) had die in aanmerking kwam voor de vermindering voor het bouwsparen (zie ook de [uitleg bij rubriek B, 1 onder de titel 'Bijzonder geval'](#)).
- Als u in het hiervoor bedoeld **'Bijzonder geval'** gekozen hebt voor de in

rubriek B, 1 bedoelde federale 'woonbonus', mag u de aflossingen van de oudere hypothecaire lening hier **niet** invullen (en ook niet in een andere rubriek).

- Bij echtgenoten en wettelijk samenwonenden geldt de voorwaarde van de enige woning voor elke echtgenoot of partner afzonderlijk.

Als de aflossingen bij **beide echtgenoten of wettelijk samenwonenden** voor de **federale vermindering voor het bouwsparen** in aanmerking komen (zie bovenvermelde voorwaarden) en zij de hypothecaire lening hoofdelijk en onverdeeld hebben aangegaan en elk (ten minste gedeeltelijk) eigenaar zijn van woning waarvoor de lening is aangegaan, mogen zij het bedrag van de in principe voor die vermindering in aanmerking komende aflossingen (bedrag berekend volgens de hierna uitgelegde regels) vrij onder elkaar verdelen.

U mag de aflossingen maar vermelden **in de mate dat** zij betrekking hebben op de eerste schijf van de lening die in de tabel hierna is opgenomen:

Jaar van afsluiting van de lening	In aanmerking te nemen aanvangsbedrag (in euro) van de lening naargelang het aantal kinderen ten laste op 1 januari van het jaar na het jaar van afsluiting van de lening				
	0	1	2	3	meer dan 3
1993 tot 1998	54.536,58	57.263,40	59.990,23	65.443,89	70.872,76
1999	55.057,15	57.808,77	60.560,39	66.063,62	71.566,86
2000	55.652,10	58.453,29	61.229,70	66.782,52	72.360,12
2001	57.570,00	60.440,00	63.320,00	69.080,00	74.830,00
2002	58.990,00	61.930,00	64.880,00	70.780,00	76.680,00
2003	59.960,00	62.950,00	65.950,00	71.950,00	77.940,00
2004	60.910,00	63.960,00	67.000,00	73.090,00	79.180,00

- ▲ Opgelet: om het aantal kinderen ten laste op 1 januari van het jaar na het jaar van afsluiting van de lening te bepalen mag u de kinderen die op dat tijdstip zwaar gehandicapt waren (zie de [uitleg bij vak II, B, 'Voorafgaande opmerkingen', 'Zware handicap'](#)), dubbel tellen.

Als de lening niet meer bedraagt dan het overeenstemmende bedrag uit de tabel, mag u de aflossingen volledig vermelden.

Als de lening meer bedraagt dan dat bedrag, mag u maar het gedeelte van de aflossingen vermelden dat u verkrijgt door de in 2023 betaalde kapitaalaflossingen te vermenigvuldigen met een breuk waarvan de teller het overeenstemmende bedrag uit de tabel is en de noemer gelijk is aan het bedrag van de lening. Het overschot van de kapitaalaflossingen geeft geen recht op belastingvermindering en mag u dus ook niet in een andere rubriek vermelden.

b) die in aanmerking komen voor de federale vermindering voor het lange termijnsparen

Onder de [algemene voorwaarden vermeld in de inleidende uitleg bij rubriek B, 4](#) mag u hier de in 2023 betaalde kapitaalaflossingen vermelden van leningen die niet in aanmerking komen voor de federale 'woonbonus' of de federale vermindering voor het bouwsparen.

Als de aflossingen bij **beide echtgenoten of wettelijk samenwonenden** voor de **federale vermindering voor het lange termijnsparen** in aanmerking komen en zij de hypothecaire lening hoofdelijk en onverdeeld hebben aangegaan en elk (ten minste gedeeltelijk) eigenaar zijn van de woning waarvoor de lening is aangegaan, mogen zij het bedrag van de in principe voor die vermindering in aanmerking komende aflossingen (bedrag berekend volgens de hierna uitgelegde regels) vrij onder elkaar verdelen.

1) Leningen gesloten vanaf 1989

U mag de aflossingen maar vermelden **in de mate dat** zij betrekking hebben op de eerste schijf van de lening die in de tabel hierna is opgenomen:

Jaar van afsluiting van de lening	In aanmerking te nemen aanvangsbedrag van de lening (in euro)
1989	49.578,70
1990	51.115,64
1991	52.875,69
1992 tot 1998	54.536,58
1999	55.057,15
2000	55.652,10
2001	57.570,00
2002	58.990,00
2003	59.960,00
2004	60.910,00
2005	62.190,00
2006	63.920,00
2007	65.060,00
2008	66.240,00
2009 en 2010	69.220,00
2011	70.700,00
2012	73.190,00
2013 tot 2017	75.270,00
2018	76.860,00
2019 tot 2023	78.440,00

Als de lening niet meer bedraagt dan het overeenstemmende bedrag uit de tabel, mag u de aflossingen volledig vermelden.

Als de lening meer bedraagt dan dat bedrag, mag u maar het gedeelte van de aflossingen vermelden dat u verkrijgt door de in 2023 betaalde kapitaalaflossingen te vermenigvuldigen met een breuk waarvan de teller het overeenstemmende bedrag uit de tabel is en de noemer gelijk is aan het bedrag van de lening. Het overschot van de aflossingen geeft geen recht op belastingvermindering en mag u dus ook niet in een andere rubriek vermelden.

2) Leningen gesloten vóór 1989:

a. voor een sociale woning

Vermeld het totaal van de in 2023 betaalde kapitaalaflossingen.

b. voor een middelgrote woning

1. Kapitaalaflossingen van hypothecaire leningen die vanaf 1.5.1986 zijn aangegaan om een middelgrote woning te bouwen of in nieuwe staat (met btw) te verwerven

a) Lening(en) (per woning) niet hoger dan 49.578,70 euro

Vermeld het totaal van de in 2023 betaalde kapitaalaflossingen.

b) Lening(en) (per woning) hoger dan 49.578,70 euro

Vermeld het resultaat dat u verkrijgt door de in 2023 betaalde kapitaalaflossingen te vermenigvuldigen met een breuk waarvan de teller 49.578,70 euro is en de noemer gelijk is aan het bedrag van de lening(en).

2. Kapitaalaflossingen van hypothecaire leningen die zijn aangegaan:

- **vanaf 1.5.1986 om een middelgrote woning te kopen (anders dan in nieuwe staat) of te verbouwen**
- **vóór 1.5.1986 om een middelgrote woning te kopen, te bouwen of te verbouwen**

a) Lening(en) (per woning) niet hoger dan 9.915,74 euro

Vermeld het totaal van de in 2023 betaalde kapitaalaflossingen.

b) Lening(en) (per woning) hoger dan 9.915,74 euro

Vermeld het resultaat dat u verkrijgt door de in 2023 betaalde kapitaalaflossingen te vermenigvuldigen met een breuk waarvan de teller 9.915,74 euro is en de noemer gelijk is aan het bedrag van de lening(en).

5. Premies van individuele levensverzekeringen

Voorafgaande opmerkingen

- In rubriek B, 5 mag u de andere dan de in rubriek B, 2 vermelde premies van individuele levensverzekeringen vermelden die in aanmerking komen voor de federale vermindering voor het bouwsparen (rubriek B, 5, a) of voor de federale vermindering voor het lange termijnsparen (rubriek B, 5, b).
- Van zodra u eenmaal een federale belastingvermindering voor de betaalde premies hebt verkregen, zullen de uit het contract voortvloeiende voordelen (kapitaal, afkoopwaarde of rente) aan de taks op het lange termijnsparen of aan de personenbelasting worden onderworpen. Als u die taks of die belasting wilt vermijden, mag u rubriek B, 5 nooit invullen.
- Door de wettelijke beperkingen geven de in deze rubriek te vermelden bedragen niet altijd volledig recht op belastingvermindering. Vermeld echter altijd het totaal van de in principe in aanmerking te nemen bedragen, tenzij het in de toelichting anders wordt vermeld. De belastingdienst zal, waar nodig, de wettelijke beperkingen toepassen.

Algemene voorwaarden

De in de rubrieken B, 5, a en b bedoelde verzekeringspremies komen maar voor de federale vermindering voor het bouwsparen of het lange termijnsparen in aanmerking als ze **niet** slaan op de woning die op het tijdstip van de betaling van de premies uw **'eigen woning'** was en als uw verzekeringsinstelling u de volgende attesten heeft uitgereikt waaruit blijkt dat het verzekeringscontract aan de wettelijke voorwaarden voldoet:

- het attest 281.62 van uw premies betaald in 2023
- het eenmalig basisattest van de verzekering, behalve voor verzekeringen gesloten vanaf 2016.

Houd die attesten ter beschikking van de belastingdienst.

- ▲ Opgelet: als u in rubriek B, 5 (a of b) premies van individuele levensverzekeringen vermeldt, moet u ook het (de) nr(s). van het (de) contract(en) en de naam (namen) van de verzekeringsinstelling(en) invullen. Als u een papieren aangifte indient, moet u die gegevens op **blz. 3** van die aangifte vermelden.

a) die in aanmerking komen voor de federale vermindering voor het bouwsparen (contracten gesloten vanaf 1993)

Hier mag u alleen de premies vermelden van individuele levensverzekeringen die u **vanaf 1993** hebt gesloten en waarvoor zowel voldaan is aan de 'Algemene voorwaarden' hiervoor als aan de volgende bijkomende voorwaarden:

- de verzekering dient **uitsluitend** tot waarborg of wedersamenstelling van een hypothecaire lening die in aanmerking komt voor de federale vermindering voor het bouwsparen (zie de voorwaarden in de [uitleg bij rubriek B, 4, a](#))
- u hebt **voor elk van de aanslagjaren 2016 tot 2023 al de federale vermindering voor het bouwsparen gevraagd** voor de premies van die verzekering.

▲ Opgelet!

- In deze rubriek mag u in principe **geen** premies vermelden van individuele levensverzekeringen gesloten tot waarborg of wedersamenstelling van hypothecaire leningen die **vanaf 2005** zijn aangegaan. Dat geldt echter **niet** voor:
 - hypothecaire leningen die vanaf 2005 zijn gesloten tot herfinanciering van een bovenbedoelde vóór 2005 aangegane hypothecaire lening
 - hypothecaire leningen die van 2005 **tot 2013** zijn gesloten terwijl u nog een andere, vóór 2005 aangegane hypothecaire lening voor dezelfde woning (of een herfinanciering van zo'n lening) had die in aanmerking kwam voor het bouwsparen (zie ook de [uitleg bij rubriek B, 1 onder de titel 'Bijzonder geval'](#)).
- Als u in het hiervoor bedoeld '[Bijzonder geval](#)' gekozen hebt voor de in rubriek B, 1 bedoelde federale 'woonbonus', mag u de premies van de individuele levensverzekering gesloten tot waarborg of wedersamenstelling van de oudere hypothecaire lening hier **niet** invullen (en ook niet in een andere rubriek).

U mag de premies vermelden **in de mate dat** zij slaan op de eerste schijf van het verzekerd bedrag van de lening die in de tabel hierna is opgenomen:

Jaar van afsluiting van de lening	In aanmerking te nemen aanvangsbedrag (in euro) van het verzekerd bedrag van de lening naargelang het aantal kinderen ten laste op 1 januari van het jaar na het jaar van afsluiting van de lening				
	0	1	2	3	meer dan 3
1993 tot 1998	54.536,58	57.263,40	59.990,23	65.443,89	70.872,76
1999	55.057,15	57.808,77	60.560,39	66.063,62	71.566,86
2000	55.652,10	58.453,29	61.229,70	66.782,52	72.360,12
2001	57.570,00	60.440,00	63.320,00	69.080,00	74.830,00
2002	58.990,00	61.930,00	64.880,00	70.780,00	76.680,00
2003	59.960,00	62.950,00	65.950,00	71.950,00	77.940,00
2004	60.910,00	63.960,00	67.000,00	73.090,00	79.180,00

- ▲ Opgelet: om het aantal kinderen ten laste op 1 januari van het jaar na het jaar van afsluiting van de lening te bepalen mag u de kinderen die op dat tijdstip zwaar gehandicapt waren (zie de [uitleg bij vak II, B, 'Voorafgaande opmerkingen', 'Zware handicap'](#)), dubbel tellen.

Als het verzekerd bedrag van de lening niet meer bedraagt dan het overeenstemmende bedrag uit de tabel, mag u de premies hier volledig vermelden.

Als het verzekerd bedrag van de lening meer bedraagt dan dat bedrag, mag u hier maar het gedeelte van de premies vermelden dat u verkrijgt door de in 2023 betaalde premies te vermenigvuldigen met een breuk waarvan de teller het overeenstemmende bedrag uit de tabel is en de noemer gelijk is aan het verzekerd bedrag van de lening.

Het overschot van de premies mag u dan wel in rubriek B, 5, b vermelden.

b) die in aanmerking komen voor de federale vermindering voor het lange termijnsparen

Onder de '[Algemene voorwaarden](#)' vermeld in de inleidende uitleg bij [rubriek B, 5](#) mag u hier de in 2023 betaalde premies van levensverzekeringscontracten vermelden die **niet** slaan op een **woning** of die slaan op een **andere woning dan uw 'eigen woning'**, maar niet in aanmerking komen voor de federale 'woonbonus' of de federale vermindering voor het bouwsparen.

6. Betaalde erfpacht- en opstalvergoedingen of gelijkaardige vergoedingen voor onroerende goederen die niet vrijgestelde onroerende inkomsten hebben opgebracht

Vermeld hier de vergoedingen en lasten die u in 2023 werkelijk hebt betaald of gedragen om een recht van erfpacht of opstal of een gelijkaardig onroerend recht (behalve 'onroerende leasing') te verkrijgen op onroerende goederen die in 2023 **niet vrijgestelde onroerende inkomsten** hebben opgebracht.

Houd het bewijs van de betaling van de vergoedingen ter beschikking van de belastingdienst.

▲ **Opgelet!**

- In rubriek B, 6 mag u **geen** erfpacht- of opstalvergoedingen of gelijkaardige vergoedingen vermelden voor onroerende goederen:
 - waarvan de onroerende inkomsten zijn **vrijgesteld** (zie de [tweede voorafgaande opmerking bij vak III](#))
 - die u **voor uw beroep** gebruikt (zie ook de [uitleg bij vak III, A, 1](#)).
- Als een onroerend goed maar tijdens een **gedeelte van 2023** niet vrijgestelde onroerende inkomsten heeft opgebracht, mag u alleen de tijdens dat jaargedeelte betaalde vergoedingen vermelden.

Samen belaste echtgenoten en wettelijk samenwonenden mogen de door hen betaalde vergoedingen voor het verkrijgen van een recht van erfpacht of opstal of een gelijkaardig onroerend recht, vrij onder elkaar verdelen, op voorwaarde dat **elke echtgenoot of partner een deel van het inkomen van het onroerend goed waarop dat recht slaat, op zijn naam in de aangifte heeft vermeld** (met toepassing van het principe uitgelegd in de [eerste voorafgaande opmerking bij vak III](#)).

- ▲ **Opgelet:** als u een papieren aangifte indient, moet u de in rubriek B, 6 gevraagde gegevens op **blz. 3** van die aangifte vermelden.

Vak X - (UITGAVEN DIE RECHT GEVEN OP) BELASTINGVERMINDERINGEN

Voorafgaande opmerkingen

1. De op uw bezoldigingen ingehouden en door uw werkgever of onderneming betaalde persoonlijke bijdragen en premies voor aanvullend pensioen geven recht op een belastingvermindering. U moet die bijdragen en premies echter niet vermelden in vak X, maar wel in vak IV, F of in vak XVI, 13, naargelang u werknemer of bedrijfsleider bent (zie ook de uitleg bij die rubrieken).

Onder bepaalde voorwaarden kunnen ook de volgende uitgaven recht geven op een belastingvermindering:

- interesten van leningen om:
 - een woning te verwerven of te behouden
 - energiebesparende uitgaven te financieren
- kapitaalaflossingen van hypothecaire leningen om een woning te verwerven of te (ver)bouwen
- premies van individuele levensverzekeringen
- vergoedingen om een recht van erfpacht, opstal of een gelijkaardig recht op onroerende goederen te verwerven.

Ook die uitgaven moet u niet vermelden in vak X, maar wel in vak IX (rubrieken I, II, A en II, B, 1 tot 3, a, 4 en 5).

2. De gewestelijke belastingverminderingen vindt u in rubriek I, de federale in rubriek II.

I. GEWESTELIJK

Voorafgaande opmerkingen

1. In de rubrieken **A** en **B** moet u de bedragen van uw gedane **uitgaven** vermelden (eventueel beperkt als dat in de toelichting wordt gevraagd).

Door de wettelijke beperkingen geven de in die rubrieken te vermelden bedragen niet altijd volledig recht op belastingvermindering. Vermeld echter altijd het totale bedrag van de in aanmerking te nemen uitgaven (zie ook de uitleg bij die rubrieken). De belastingdienst zal, waar nodig, de wettelijke beperkingen toepassen.

2. In rubriek **C** moet u het aantal dienstcheques vermelden dat u in 2023 hebt aangekocht, verminderd met het aantal dat het uitgiftebedrijf u in 2023 heeft terugbetaald.
3. In de rubrieken **D** en **E** moet u de bedragen vermelden van de **belastingverminderingen** waarop u aanspraak maakt (zie ook de uitleg bij die rubrieken).

A. NIET DOOR SUBSIDIES GEDEKT GEDEELTE VAN DE UITGAVEN VOOR ONDERHOUD EN RESTAURATIE VAN EIGENDOMMEN BESCHERMD VOLGENS DE WETGEVING OP HET BEHOUD VAN MONUMENTEN EN LANDSCHAPPEN

Vermeld hier het **niet door subsidies gedekte gedeelte** van de uitgaven (met inbegrip van de btw) die u in 2023 als **eigenaar** hebt betaald voor het onderhoud en de restauratie van **niet verhuurde gebouwen, delen van gebouwen of landschappen**, die beschermd zijn volgens de wetgeving op het behoud van Monumenten en Landschappen of een gelijkaardige wetgeving in een andere lidstaat van de Europese Economische Ruimte en die **toegankelijk** zijn **voor het publiek**.

Als u en uw echtgenoot of wettelijk samenwonende partner samen worden belast,

mag u in de voor u bestemde kolom alleen uitgaven vermelden voor gebouwen of landschappen waarvan u eigenaar bent. Uitgaven voor eigendommen die aan beide echtgenoten of wettelijk samenwonenden toebehoren, mag u vrij onder elkaar verdeelen.

Als u deze rubriek invult, houd dan de volgende stukken ter beschikking van de belastingdienst:

- 1) het beschermingsbesluit van het onroerend goed
- 2) de beslissing waarbij het onroerend goed erkend is als toegankelijk voor het publiek
- 3) de facturen van de uitgevoerde werken en de bewijzen van de in 2023 gedane betalingen
- 4) het attest van de bevoegde overheid waaruit blijkt dat die werken stroken met haar voorafgaande toelating
- 5) een verklaring op eer waarin u vermeldt of er voor de onderhouds- of restauratiewerken subsidies zijn toegezegd, toegekend of betaald en, zo ja, het bedrag daarvan.

▲ Opgelet!

- De uitgaven **komen niet voor deze belastingvermindering in aanmerking** en u mag ze hier dan ook **niet** vermelden als:
 - u ze in aanmerking neemt als **werkelijke beroepskosten**
 - ze recht geven op de in vak XVII, 15 of vak XVIII, 14 vermelde **investeringsaftrek**
- Van het niet door subsidies gedekte gedeelte van de uitgaven voor het onderhoud en de restauratie van de bovenvermelde eigendommen komt maar 50 % in aanmerking voor belastingvermindering, met een maximum van 46.810 euro (bij echtgenoten en wettelijk samenwonenden geldt dat maximum van 46.810 euro per echtgenoot of partner die aan de voorwaarden voldoet). Vermeld echter altijd **het werkelijk betaalde bedrag van dat gedeelte**. De belastingdienst zal zelf de beperking toepassen.

B. BETALINGEN VOOR PRESTATIES IN HET KADER VAN PLAATSELIJKE WERKGELEGENHEIDSAGENTSCHAPPEN (PWA-CHEQUES)

Vermeld hier de nominale waarde van de op uw naam uitgegeven PWA-cheques die u in 2023 bij de uitgever van die cheques hebt aangekocht, verminderd met de nominale waarde van die cheques die u hem in 2023 hebt terugbezorgd.

- ▲ Opgelet: PWA-cheques gebruikt voor uw beroepswerkzaamheid geven geen recht op belastingvermindering. De waarde van die cheques mag u hier dus niet vermelden.

Houd het attest nr. 281.80 van de uitgever van de cheques ter beschikking van de belastingdienst.

C. AANTAL DIENSTENCHEQUES

Vermeld hier het aantal op uw naam uitgegeven dienstencheques die u in 2023 bij het uitgiftebedrijf van die cheques hebt aangekocht, verminderd met het aantal dienstencheques die dat bedrijf u in 2023 heeft terugbetaald.

- ▲ Opgelet: dienstencheques gebruikt voor uw beroepswerkzaamheid geven geen recht op belastingvermindering en mag u hier dus niet meetellen.

Houd het attest nr. 281.81 van het uitgiftebedrijf van de dienstencheques ter beschikking van de belastingdienst.

D. BELASTINGVERMINDERING VOOR UITGAVEN VOOR DAKISOLATIE IN EEN WONING DIE OP 31 DECEMBER VAN HET JAAR VAN HET BEGIN VAN DE WERKEN TEN MINSTE 5 JAAR IN GEBRUIK GENOMEN WAS

Vermeld hier de **belastingvermindering** voor de uitgaven die in 2023 werkelijk zijn betaald voor de isolatie van het dak van een woning waarvan u **eigenaar, bezitter, erfpachter, opstalhouder, vruchtgebruiker** of **huurder** bent en die op 31 december van het jaar van het begin van de werken **ten minste 5 jaar in gebruik genomen** was.

Die uitgaven komen maar voor de belastingvermindering in aanmerking op voorwaarde dat:

- de werken voor u zijn uitgevoerd en aan u zijn gefactureerd
- u de volgende documenten ter beschikking houdt van de belastingdienst:
 - de facturen die voor de werken zijn uitgereikt en die beantwoorden aan de voorschriften bepaald in het koninklijk besluit tot uitvoering van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 (dat betekent o.a. dat die facturen of de bijlagen erbij een verklaring moeten bevatten waarin de aannemer die de werken heeft uitgevoerd, bevestigt dat de **thermische weerstand R van het gebruikte isolatiemateriaal ten minste 2,5 m² kelvin per watt** bedraagt)
 - Die facturen moeten slaan, ofwel op het materiaal en de werken, ofwel op de werken alleen (facturen die alleen op materiaal slaan, komen niet voor belastingvermindering in aanmerking).
 - de betalingsbewijzen van die facturen
 - de documenten waaruit blijkt dat de woning op 31 december van het jaar van het begin van de werken ten minste 5 jaar als woning in gebruik was genomen.

▲ **Opgelet:** de uitgaven **komen niet voor deze belastingvermindering in aanmerking** als:

- u ze in aanmerking neemt als **werkelijke beroepskosten**
- ze recht geven op de in vak XVII, 15 of vak XVIII, 14 vermelde **investeringsaftrek**
- ze in aanmerking komen voor de **belastingvermindering voor onderhoud en restauratie van beschermde monumenten en landschappen** (zie de [uitleg bij vak X, rubriek I, A](#))
- ze in aanmerking komen voor de in vak X, rubriek I, E vermelde **belastingvermindering voor uitgaven voor de vernieuwing van een woning verhuurd via een sociaal verhuurkantoor**.

Het bedrag van de **belastingvermindering** dat u voor aanslagjaar 2024 in uw aangifte mag vermelden, is gelijk aan **30 %** van de voor de vermindering in aanmerking komende uitgaven (btw inbegrepen) met een **maximum van 3.740 euro per woning**.

▲ **Opgelet!**

- Als de eigendom, het bezit, de erfpacht, de opstal of het vruchtgebruik van de woning waarvoor de uitgaven voor dakisolatie zijn gedaan in onverdeeldheid toebehoort aan verscheidene personen die alleen worden belast, moet elke deelhebber die bovenvermelde uitgaven heeft gedaan, het maximum van 3.740 euro beperken in verhouding tot zijn aandeel in die woning.

- Als de woning gehuurd wordt door verscheidene huurders die alleen worden belast, moet elke huurder die bovenvermelde uitgaven heeft gedaan, het maximum van 3.740 euro delen door het aantal huurders van de woning, behalve als de medehuurders de woning huren in ongelijke verhoudingen. In dat geval moet elke medehuurder die bovenvermelde uitgaven heeft gedaan, het maximum van 3.740 euro beperken in verhouding tot zijn aandeel in de woning volgens de juridische en feitelijke omstandigheden.

Houd de berekening van het in uw aangifte vermelde bedrag van de belastingvermindering ter beschikking van de belastingdienst.

E. BELASTINGVERMINDERING VOOR UITGAVEN GEDAAN VANAF 2015 VOOR DE VERNIEUWING VAN EEN WONING VERHUURD VIA EEN SOCIAAL VERHUURKANTOOR

Vermeld hier het bedrag van de **belastingvermindering** voor de uitgaven die van 2015 tot 2023 werkelijk zijn betaald voor de vernieuwing van een in België gelegen woning waarvan u **eigenaar, bezitter, erfpachter, opstalhouder** of **vruchtgebruiker** bent en die u verhuurt via een sociaal verhuurkantoor.

De uitgaven komen maar voor belastingvermindering in aanmerking als:

- 1) de woning waaraan de vernieuwingswerken zijn uitgevoerd bij het begin van de werken sedert **ten minste 15 jaar in gebruik genomen** was
- 2) de werken door een aannemer voor u zijn uitgevoerd en aan u zijn gefactureerd en vallen onder de in artikel 63¹⁴, § 1, van het koninklijk besluit tot uitvoering van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 (KB/WIB 92) bedoelde dienstverrichtingen
- 3) de totale kostprijs van de werken (btw inbegrepen) ten minste gelijk is aan het overeenkomstige bedrag in de tabel hierna:

Jaar waarin de uitgaven zijn gedaan	Minimale kostprijs van de werken (in euro)
2015	11.450
2016	11.520
2017	11.740
2018	11.990
2019	12.240
2020	12.420
2021	12.510
2022	12.810
2023	14.040

- ▲ Opgelet: de minimale kostprijs van de werken wordt beoordeeld per woning.
- 4) u de volgende documenten ter beschikking houdt van de belastingdienst:
 - a) de facturen van de uitgevoerde werken die beantwoorden aan de voorschriften bepaald in artikel 63¹⁴, § 2, KB/WIB 92.

Die facturen moeten slaan, ofwel op het materiaal en de werken, ofwel op de werken alleen (facturen die alleen op materiaal slaan, komen niet voor belastingvermindering in aanmerking).

- b) de betalingsbewijzen van die facturen
- c) een afschrift van het huurcontract van **9 jaar** of van het beheersmandaat van **9 jaar** tussen u en het sociaal verhuurkantoor.

▲ Opgelet: de uitgaven **komen niet voor deze belastingvermindering in aanmerking** als:

- u ze in aanmerking neemt of hebt genomen als **werkelijke beroepskosten**
- ze recht geven op de in vak XVII, 15 of vak XVIII, 14 vermelde **investeringsaftrek**.

Het bedrag van de **belastingvermindering** dat u voor aanslagjaar 2024 in uw aangifte mag vermelden, is gelijk aan **5 %** van de voor de vermindering in aanmerking komende uitgaven (btw inbegrepen) met een **maximum van 1.400 euro per woning**.

Als u aan de voorwaarden voldoet, hebt u recht op de belastingvermindering voor 9 opeenvolgende jaren waarin het kadastraal inkomen van de woning in uw belastbare inkomsten is begrepen en zolang u de woning via een sociaal verhuurkantoor verhuurt.

▲ Opgelet: als de eigendom, het bezit, de erfpacht, de opstal of het vruchtgebruik van de woning waarin de werken zijn uitgevoerd, in onverdeeldheid toebehoort aan verscheidene personen die alleen worden belast, moet elke deelhebber die bovenvermelde uitgaven heeft gedaan, het maximum van 1.400 euro beperken in verhouding tot zijn aandeel in de woning.

Houd de berekening van het in uw aangifte vermelde bedrag van de belastingvermindering ter beschikking van de belastingdienst.

II. FEDERAAL

Voorafgaande opmerkingen

1. In de rubrieken **A tot F, 1; G, 1 en 2; H, 1; J en K** moet u de bedragen van uw gedane **uitgaven** vermelden (**eventueel beperkt** als dat in de toelichting wordt gevraagd).

Door de wettelijke beperkingen geven de in de rubrieken A en C te vermelden bedragen niet altijd volledig recht op belastingvermindering. Vermeld echter altijd het totale bedrag van de in aanmerking te nemen uitgaven (zie ook de uitleg bij die rubrieken). De belastingdienst zal, waar nodig, de wettelijke beperkingen toepassen.

2. In rubriek **L** moet u het bedrag van de **minderwaarden** vermelden (zie ook de uitleg bij die rubriek).
3. In de rubrieken **M; N, 1; O en P** moet u de bedragen vermelden van de **belastingverminderingen** waarop u aanspraak maakt (zie ook de uitleg bij die rubrieken).
4. In de rubrieken **I, 1 en 2** moet u de bedragen van de **overgedragen belastingvermindering** vermelden (zie ook de uitleg bij die rubrieken).
5. In de rubrieken **F, 2; G, 3; H, 2; I, 3 en N, 2** moet u het **gedeelte van de voorheen verkregen belastingvermindering** voor de verwerving van aandelen vermelden **dat voor aanslagjaar 2024 moet worden teruggenomen** (zie ook de uitleg bij die rubrieken).

A. GIFTEN

Hier mag u alleen het bedrag vermelden van de voor belastingvermindering in aanmerking komende giften van of ter waarde van ten minste 40 euro (per jaar) die u in 2023 hebt gedaan aan een in aanmerking komende instelling die u het vereiste attest heeft uitgereikt.

Houd dat attest ter beschikking van de belastingdienst.

Als u voor belastingvermindering in aanmerking komende giften hebt gedaan aan verenigingen of instellingen uit andere lidstaten van de Europese Economische Ruimte moet u ook de bewijzen ter beschikking houden dat die verenigingen of instellingen gelijkwaardig zijn aan de in aanmerking komende Belgische verenigingen of instellingen en dat zij, in voorkomend geval, op een vergelijkbare wijze zijn erkend.

▲ **Opgelet!**

- Giften aan instellingen voor wetenschappelijk onderzoek die rechtstreeks verbonden zijn met een politieke partij of lijst komen niet in aanmerking voor belastingvermindering en mag u dus niet vermelden.
- De in rubriek A bedoelde giften komen niet altijd volledig voor belastingvermindering in aanmerking. Vermeld echter altijd het totaal van de in principe in aanmerking komende giften. De belastingdienst zal, waar nodig, de wettelijke beperkingen toepassen.

B. VOOR BELASTINGVERMINDERING IN AANMERKING KOMEND BEDRAG VAN DE UITGAVEN VOOR KINDEROPPAS

Het gaat hier om uitgaven die in 2023 zijn betaald voor de oppas in de Europese Economische Ruimte (EER) van één of meer kinderen die fiscaal te uwen laste zijn (zie ook de [uitleg bij vak II, B, 1](#) en [2](#)) of voor wie de helft van het belastingvoordeel aan u moet worden toegekend door de gelijkmatig verdeelde huisvesting van die kinderen (zie ook de [uitleg bij vak II, B, 3](#)) en die, bij de oppas:

- ofwel, **jonger dan 14 jaar** waren
- ofwel, jonger **dan 21 jaar en zwaar gehandicapt** waren.

Onder 'zwaar gehandicapte kinderen' moet **hier** worden verstaan, kinderen die recht hebben op de verhoogde kinderbijslag op basis van één van de volgende criteria:

- ofwel, meer dan 80 % lichamelijke of geestelijke ongeschiktheid met 7 tot 9 punten van de graad van zelfstandigheid gemeten aan de hand van de gids gevoegd bij het koninklijk besluit van 3.5.1991 tot uitvoering van de artikelen 47, 56septies en 63 van de samengeordende wetten betreffende de kinderbijslag voor loonarbeiders en van artikel 96 van de wet van 29.12.1990 houdende sociale bepalingen
- ofwel, een totaal van minstens 15 punten, vastgesteld volgens de medisch-sociale schaal overeenkomstig het koninklijk besluit van 28.3.2003 tot uitvoering van de artikelen 47, 56septies en 63 van de samengeordende wetten betreffende de kinderbijslag voor loonarbeiders en van artikel 88 van de programmawet (I) van 24.12.2002.

▲ **Opgelet:** alleen de uitgaven voor de oppas buiten de normale lessen waarin kinderen onderwijs volgen, komen voor belastingvermindering in aanmerking.

⋮ **Het in uw aangifte te vermelden bedrag mag niet meer bedragen dan 15,70 euro per oppasdag en per kind.**

Bovendien komen de bovenbedoelde uitgaven maar voor belastingvermindering in aanmerking voor kinderen voor wie u **vak II, B, 1, c; 2, c en 3, c niet hebt ingevuld** en als:

- u in 2023 beroepsinkomsten hebt verkregen (bij samen belaste echtgenoten en wettelijk samenwonenden moet ten minste één van beiden beroepsinkomsten hebben verkregen)
- de uitgaven voor kinderopas zijn betaald:
 - a) aan instellingen of opvangvoorzieningen die worden vergund, erkend, gesubsidieerd of gecontroleerd of waaraan een kwaliteitslabel werd toegekend door:

- 1) Opgroeien regie, het 'Office de la Naissance et de l'Enfance' of de regering van de Duitstalige Gemeenschap
 - 2) andere openbare besturen van de gemeenschappen of de gewesten of lokale openbare besturen
 - 3) buitenlandse openbare instellingen gevestigd in een andere lidstaat van de EER
- b) aan kinderdagverblijven of zelfstandige opvanggezinnen die onder toezicht staan van de instellingen vermeld in a, 1 of 3 hierboven
 - c) aan scholen gevestigd in de EER of instellingen of opvangvoorzieningen die met die scholen of hun inrichtende macht verbonden zijn
 - d) aan organisaties gevestigd in de EER die thuisopvang voor zieke kinderen door professionele oppassers organiseren of aan zelfstandige oppassers die een ziek kind oppassen in het kader van hun beroepsactiviteit die ze uitoefenen in de EER
- de uitgaven betaald aan een in België gevestigde opvanginstantie zijn gerechtvaardigd door een attest 281.86 dat die instantie heeft uitgereikt. Houd dat attest ter beschikking van de belastingdienst.

Als u uitgaven hebt betaald aan een opvanginstantie gevestigd in een andere lidstaat van de EER, moet u de bewijsstukken waaruit blijkt dat aan de hierboven vermelde voorwaarden is voldaan, ter beschikking houden van de belastingdienst.

C. BEZOLDIGINGEN VAN EEN HUISBEDIENDE

Hier mag u het bedrag vermelden van de bezoldigingen die in 2023 voor één enkele huisbediende zijn betaald op voorwaarde dat:

- a) die bezoldigingen aan het stelsel van de sociale zekerheid onderworpen zijn en ten minste 4.590 euro (1) bedragen, de erop verschuldigde sociale bijdragen inbegrepen
- b) die huisbediende bij zijn indiensttreding sedert ten minste 6 maanden recht had op een uitkering als volledig werkloze of op het leefloon
- c) u zich bij de indienstneming bij de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid (RSZ) hebt laten inschrijven als werkgever van huispersoneel
- d) die inschrijving uw eerste inschrijving als werkgever van huispersoneel was sinds 1.1.1980.

De voorwaarden b, c en d gelden echter niet als u op 1.7.1986 al sedert ten minste één jaar een huisbediende in dienst had.

De belastingvermindering blijft behouden als u een huisbediende die voldoet aan voorwaarde b, binnen de 3 maanden na het beëindigen van zijn arbeidsovereenkomst, vervangt door een andere huisbediende die aan dezelfde voorwaarden voldoet.

Om voor de belastingvermindering in aanmerking te komen, moet u een attest van de RSZ kunnen voorleggen waaruit blijkt dat u in 2023 ingeschreven was als werkgever van huispersoneel. Houd dat attest ter beschikking van de belastingdienst.

(1) Als u in vak II, rubriek A, 6 moet invullen (omdat u tijdens het inkomstenjaar minder dan 12 maanden aan de personenbelasting onderworpen rijksinwoner was), moet u dit bedrag vermenigvuldigen met het aantal maanden dat u in die rubriek moet invullen, en delen door 12. Rond het resultaat af naar het hogere of lagere veelvoud van 10 euro naargelang de eenheid 5 euro bereikt of niet.

Als u een huisbediende hebt **aangeworven in 2023**, moet u ook een attest 'C63' van het Werkloosheidsbureau van de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening (RVA) ter beschikking houden waaruit blijkt dat de aangeworven huisbediende bij zijn indiensttreding sedert ten minste 6 maanden recht had op een uitkering als volledig werkloze, ofwel een attest van het OCMW waaruit blijkt dat de aangeworven huisbediende bij zijn indiensttreding sedert ten minste 6 maanden recht had op het leefloon.

- ▲ **Opgelet:** de bezoldigingen van een huisbediende komen maar voor 50 % in aanmerking voor belastingvermindering, met een maximum van 7.840 euro (1). Vermeld echter altijd het werkelijk betaalde bedrag. De belastingdienst zal zelf de beperking toepassen.

D. BIJDAGEN EN PREMIES VOOR EEN AANVULLEND PENSOEN VOOR ZELFSTANDIGEN

Hier mag u de voor belastingvermindering in aanmerking komende bijdragen en premies vermelden die u in 2023 hebt betaald in het kader van een pensioenovereenkomst bedoeld in de wet van 18.2.2018 houdende diverse bepalingen inzake aanvullende pensioenen en tot instelling van een aanvullend pensioen voor de zelfstandigen actief als natuurlijk persoon, voor de meewerkende echtgenoten en voor de zelfstandige helpers (POZ).

Een POZ kan worden afgesloten door:

- zelfstandigen actief als natuurlijk persoon (het moet hier gaan om zelfstandigen met beroepsinkomsten bedoeld in vak XVII (winst) of vak XVIII (baten), dus **niet** om **bedrijfsleiders** die als zelfstandige alleen in vak XVI bedoelde bezoldigingen van bedrijfsleiders verkrijgen)
- meewerkende echtgenoten die voor de sociale zekerheid van de zelfstandigen onderworpen zijn aan het maxistatuut
- zelfstandige helpers

die voor de sociale zekerheid van de zelfstandigen minstens de minimumbijdrage in hoofdberoep verschuldigd zijn.

De hierboven bedoelde bijdragen en premies komen voor belastingvermindering in aanmerking onder de volgende **voorwaarden en** binnen de volgende **grenzen**:

- de bijdragen en premies moeten definitief zijn gestort aan een verzekeringsonderneming of een instelling voor bedrijfspensioenvoorzieningen gevestigd in een lidstaat van de Europese Economische Ruimte
- de betaalde bijdragen en premies komen maar voor belastingvermindering in aanmerking in de mate dat uw wettelijke en extra-wettelijke uitkeringen (behalve uitkeringen van pensioensparen en van andere individuele levensverzekeringen dan individuele aanvullende pensioentoezeggingen) naar aanleiding van uw pensionering, uitgedrukt in jaarlijkse renten en berekend op basis van een normale loopbaanduur van 40 jaar, niet meer bedragen dan **80 % van uw referentie-inkomen**.

(1) Als u in vak II, rubriek A, 6 moet invullen (omdat u tijdens het inkomstenjaar minder dan 12 maanden aan de personenbelasting onderworpen rijksinwoner was), moet u dit bedrag vermenigvuldigen met het aantal maanden dat u in die rubriek moet invullen, en delen door 12. Rond het resultaat af naar het hogere of lagere veelvoud van 10 euro naargelang de eenheid 5 euro bereikt of niet.

Uw referentie-inkomen is het gemiddelde van de winst en de baten (behalve de meerwaarden en de winst en baten van een vorige beroepswerkzaamheid) en de bezoldigingen als meewerkende echtgenoot, die u in de 3 vorige jaren als zelfstandige hebt verkregen, na aftrek van de erop betrekking hebbende beroepskosten (behalve de sociale bijdragen).

Als u maar in 2 van de 3 vorige jaren bovenvermelde inkomsten als zelfstandige hebt verkregen, geldt het overeenkomstige gemiddelde van die 2 jaren.

Hebt u maar in 1 van de 3 vorige jaren bovenvermelde inkomsten als zelfstandige verkregen, dan geldt het overeenkomstige inkomen van dat jaar.

Hebt u in geen van de 3 vorige jaren bovenvermelde inkomsten als zelfstandige verkregen, dan geldt het overeenkomstige inkomen van 2023.

Meer bijzonderheden over de bovenvermelde begrenzing tot 80 % kunt u vinden in artikel 145^{3/1}, § 1, van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992.

- u moet de bewijsstukken waaruit blijkt dat de in uw aangifte vermelde bijdragen en premies werkelijk zijn betaald en dat de bovenvermelde voorwaarden en grenzen zijn nageleefd, ter beschikking houden van de belastingdienst.

E. BETALINGEN VOOR PENSOENSPAREN

Het gaat hier om de betalingen die u in 2023 hebt gedaan voor het pensioensparen.

Het in uw aangifte te vermelden bedrag mag niet meer bedragen dan **990 euro** (1) behalve als u uw kredietinstelling of verzekeringsonderneming vooraf uitdrukkelijk uw keuze hebt meegedeeld om voor het jaar 2023 meer dan 990 euro (1) te sparen. In dat geval mag het in uw aangifte te vermelden bedrag niet meer dan **1.270 euro** (1) bedragen.

Echtgenoten en wettelijk samenwonenden kunnen elk afzonderlijk aanspraak maken op het toepasselijke maximumbedrag, op voorwaarde dat elk van hen houder is van een (collectieve of individuele) pensioenspaarrekening of van een pensioenspaarverzekering.

Als u rubriek E invult:

- hebt u geen recht op de vermindering bedoeld in rubriek F (die onverenigbaarheid geldt per echtgenoot of wettelijk samenwonende)
- moet u het attest nr. 281.60 van de instelling of onderneming waaraan u de betalingen hebt gedaan, ter beschikking houden van de belastingdienst.

F. BETALINGEN VOOR HET VERWERVEN VAN NIEUWE KAPITAALAANDELEN VAN EEN IN DE EUROPESE ECONOMISCHE RUIMTE GEVESTIGDE VENNOOTSCHAP WAARIN U WERKNEMER BENT OF WAARVAN UW VENNOOTSCHAP-WERKGEEFSTER EEN (KLEIN)DOCHTER-ONDERNEMING IS

1. Betalingen gedaan in 2023

Hier mag u de betalingen in geld vermelden die in 2023 zijn gedaan voor het verwerven van kapitaalaandelen van een vennootschap gevestigd in de Europese Economische Ruimte (EER), waarin u werknemer bent of waarvan de onderneming die u tewerkstelt een dochter- of kleindochteronderneming is.

(1) Als u in vak II, rubriek A, 6 moet invullen (omdat u tijdens het inkomstenjaar minder dan 12 maanden aan de personenbelasting onderworpen rijksinwoner was), moet u dit bedrag vermenigvuldigen met het aantal maanden dat u in die rubriek moet invullen, en delen door 12. Rond het resultaat af naar het hogere of lagere veelvoud van 10 euro naargelang de eenheid 5 euro bereikt of niet.

Onder 'werknemer' moet worden verstaan: arbeider, bediende of kaderlid, maar geen bedrijfsleider.

Die betalingen komen maar in aanmerking als de aandelen op 31.12.2023 nog altijd in uw bezit waren. Latere overdrachten binnen de 5 jaar kunnen leiden tot een gedeeltelijke terugname van de verkregen belastingvermindering (zie [rubriek 2](#) hierna).

Houd de bewijsstukken van de aanschaffing van de aandelen en van het feit dat ze op 31.12.2023 nog in uw bezit waren, ter beschikking van de belastingdienst.

De betalingen komen maar in aanmerking tot een bedrag van **780 euro** (1).

Echtgenoten en wettelijk samenwonenden kunnen beiden aanspraak maken op dat maximumbedrag als zij elk afzonderlijk aan de voorwaarden voldoen.

Als u rubriek F, 1 invult, hebt u geen recht op de vermindering bedoeld in rubriek E. Die onverenigbaarheid geldt per echtgenoot of wettelijk samenwonende.

2. Terugname van de voorheen verkregen belastingvermindering door de vervroegde overdracht van aandelen in 2023

Als u in 2023 aandelen bedoeld in rubriek F, 1 hebt overgedragen waarvoor u voor de aanslagjaren 2019, 2020, 2021, 2022 of 2023 (inkomsten van de jaren 2018, 2019, 2020, 2021 of 2022) een belastingvermindering hebt verkregen, dan moet u hier zoveel maal 1/60 van uw **verkregen** belastingvermindering voor de overgedragen aandelen vermelden als er op de datum van de overdracht volle maanden overleven tot het einde van de periode van 60 maanden.

- ▲ Opgelet: als de overdracht het gevolg is van het overlijden van de aandeelhouder moet er geen terugname worden aangegeven.

G. BETALINGEN DIE RECHT GEVEN OP DE BELASTINGVERMINDERING VOOR HET VERWERVEN VAN NIEUWE AANDELEN VAN STARTENDE ONDERNEMINGEN

1. Betalingen die recht geven op de vermindering van 30 %

2. Betalingen die recht geven op de vermindering van 45 %

Het gaat hier om betalingen die:

- a) rechtstreeks of via een crowdfundingplatform zijn gedaan voor het verwerven van nieuwe aandelen op naam, uitgegeven bij de oprichting of bij een kapitaalverhoging binnen de 4 jaar na de oprichting van een binnenlandse kleine vennootschap of in een andere lidstaat van de Europese Economische Ruimte gevestigde kleine vennootschap met een Belgische inrichting
- b) via een crowdfundingplatform zijn gedaan voor het verwerven van nieuwe beleggingsinstrumenten, uitgegeven door een special purpose vehicle bedoeld in artikel 145²⁶, § 1, eerste lid, b van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 (WIB 92), dat de opgehaalde sommen (na aftrek van een eventuele vergoeding voor zijn rol als tussenpersoon) rechtstreeks in bovenbedoelde nieuwe aandelen investeert
- c) zijn gedaan in nieuwe rechten van deelneming op naam, uitgegeven door een openbaar startersfonds of een private startersprivak, bedoeld in artikel 145²⁶, § 2, WIB 92, die voldoet aan de in diezelfde bepaling gestelde investeringsvoorwaarde.

(1) Als u in vak II, rubriek A, 6 moet invullen (omdat u tijdens het inkomstenjaar minder dan 12 maanden aan de personenbelasting onderworpen rijksinwoner was), moet u dit bedrag vermenigvuldigen met het aantal maanden dat u in die rubriek moet invullen, en delen door 12. Rond het resultaat af naar het hogere of lagere veelvoud van 10 euro naargelang de eenheid 5 euro bereikt of niet.

Als u zulke betalingen hebt gedaan, mag u in uw aangifte alleen het **bedrag** vermelden dat recht geeft op belastingvermindering en **dat vermeld is op een geldig attest** (bv. het attest nr. 281.85) dat de vennootschap, het special purpose vehicle, het openbaar startersfonds of de private startersprivak u **voor het jaar 2023** heeft uitge-reikt.

Houd dat attest ter beschikking van de belastingdienst en vermeld het daarop ver-melde bedrag dat recht geeft op belastingvermindering in rubriek:

- G, 1: als het op dat attest vermelde tarief van de vermindering **30 %** is
- G, 2: als het op dat attest vermelde tarief van de vermindering **45 %** is.

▲ **Opgelet!**

- Het bedrag dat voor belastingvermindering in aanmerking kan worden geno-men en dat u in uw aangifte mag vermelden is **beperkt tot 100.000 euro** (1). Echtgenoten en wettelijk samenwonenden hebben elk recht op dat maximum-bedrag voor hun eigen uitgaven.

Dat maximumbedrag van 100.000 euro (1) geldt echter **voor de volgende 3 soorten betalingen samen**:

- de in rubriek G, 1 bedoelde betalingen die recht geven op de vermindering van 30 %
- de in rubriek G, 2 bedoelde betalingen die recht geven op de vermindering van 45 %
- **de in rubriek H, 1 bedoelde betalingen voor aandelen van groeibedrijven**, die recht geven op een vermindering van 25 %.

Als u meer dan 1 van die 3 soorten betalingen hebt gedaan en die betalingen samen meer dan 100.000 euro (1) bedragen, mag u zelf kiezen voor welke be-talingen u belastingvermindering vraagt:

- zonder het (gezamenlijke) maximumbedrag van 100.000 euro (1) te over-schrijden
- met dien verstande dat u in G, 1 niet meer dan het **werkelijk betaalde** bedrag dat recht geeft op de vermindering van 30 %, in G, 2 niet meer dan het **wer-kelijk betaalde** bedrag dat recht geeft op de vermindering van 45 % en in H, 1 niet meer dan het **werkelijk betaalde** bedrag dat in aanmerking komt voor de vermindering voor aandelen van groeibedrijven mag vermelden.
- Komen **niet in aanmerking voor deze belastingvermindering**:
 - betalingen waarvoor u:
 - de **belastingvermindering voor het verwerven van werkgeversaandelen** vraagt in rubriek F, 1
 - de **belastingvermindering voor het verwerven van aandelen van erkende ontwikkelingsfondsen** vraagt in rubriek N, 1
 - betalingen voor het verwerven van aandelen (rechtstreeks of via een crowdfundingplatform, een special purpose vehicle, een openbaar starters-fonds of een private startersprivak) in een vennootschap:
 - waarin u op het ogenblik van de kapitaalbreng, rechtstreeks of on-rechtstreeks, **bedrijfsleider** bent (na de kapitaalbreng mag u wel be-drijfsleider worden van die vennootschap, maar alleen als u daarvoor geen vergoeding ontvangt)

(1) Als u in vak II, rubriek A, 6 moet invullen (omdat u tijdens het inkomstenjaar minder dan 12 maanden aan de personenbelasting onderworpen rijksinwoner was), moet u dit bedrag vermenigvuldigen met het aantal maanden dat u in die rubriek moet invullen, en delen door 12. Rond het resultaat af naar het hogere of lagere veelvoud van 10 euro naargelang de eenheid 5 euro bereikt of niet.

- waarin u een opdracht als bestuurder, zaakvoerder, vereffenaar of een gelijksoortige functie uitoefent als vaste vertegenwoordiger van een andere vennootschap
- die een aannemings- of lastgevingscontract heeft gesloten met een andere vennootschap waarvan u aandeelhouder bent en waarbij die andere vennootschap zich heeft verbonden om tegen vergoeding een leidende werkzaamheid van dagelijks bestuur, van commerciële, financiële of technische aard, in de eerste vennootschap op zich te nemen
- betalingen voor het verwerven van aandelen (rechtstreeks of via een crowdfundingplatform, een special purpose vehicle, een openbaar startersfonds of een private startersprivak) van een vennootschap **in de mate dat u daardoor meer dan 30 % van het kapitaal** van die vennootschap verwerft
- betalingen voor het verwerven van aandelen (rechtstreeks of via een crowdfundingplatform, een special purpose vehicle, een openbaar startersfonds of een private startersprivak) van een vennootschap via een quasi-inbreng.
- Om de belastingvermindering te **behouden**, moet:
 - u de in a hiervoor bedoelde aandelen en de in b hiervoor bedoelde beleggingsinstrumenten **ten minste 48 maanden** in uw bezit houden
 - u de in c hiervoor bedoelde rechten van deelneming in uw bezit houden tot **ten minste 48 maanden** na het einde van het inkomstenjaar waarvoor u de belastingvermindering hebt verkregen
 - tot **48 maanden** na de volstorting van de aandelen van de startende vennootschap worden voldaan aan de voorwaarden gesteld in artikel 145²⁶, § 3, tweede lid en derde lid, 2°, b tot d, WIB 92
 - het openbaar startersfonds of de private startersprivak de verplichtingen gesteld in artikel 145²⁶, § 2, zesde lid, WIB 92 naleven (die voorwaarde geldt **alleen voor** het behoud van de belastingvermindering voor investeringen in rechten van deelneming van **openbare startersfondsen of private startersprivaks**).

Als niet meer aan die voorwaarden is voldaan, zal uw verkregen **belastingvermindering gedeeltelijk** worden **teruggenomen** in het jaar waarin die voorwaarden niet langer zijn vervuld behalve als de overdracht van de aandelen, beleggingsinstrumenten of rechten van deelneming het gevolg is van het overlijden van de houder.

Houd het attest van de vennootschap, het special purpose vehicle, het openbaar startersfonds of de private startersprivak waaruit blijkt dat de aandelen, beleggingsinstrumenten of rechten van deelneming op 31.12.2023 nog in uw bezit waren en dat aan de in artikel 145²⁶, § 3, eerste lid, of § 2, derde lid, WIB 92 gestelde voorwaarden is voldaan, ter beschikking van de belastingdienst.

3. Terugname van de voorheen werkelijk verkregen belastingvermindering

Als u voor aanslagjaar 2020, 2021, 2022 of 2023 (inkomstenjaar 2019, 2020, 2021 of 2022) een belastingvermindering voor aandelen van startende ondernemingen hebt verkregen, maar één van de voorwaarden voor het behoud van die vermindering (zie de [uitleg bij rubriek G, 1 en 2](#)) in de loop van 2023 niet langer was vervuld, moet u hier zoveel maal 1/48 van uw **werkelijk verkregen** belastingvermindering vermelden als er op de datum waarop die voorwaarde niet langer was vervuld, volle maanden overbleven tot het einde van de periode van 48 maanden.

In geval van **overdracht** van de aandelen, beleggingsinstrumenten of rechten van deelneming **binnen de 48 maanden**, kunt u dat aantal niet verlopen maanden ook

terugvinden op het **attest** dat de vennootschap, het special purpose vehicle, het openbaar startersfonds of de private startersprivak u voor het jaar 2023 heeft uitgereikt.

Houd dat attest ter beschikking van de belastingdienst.

- ▲ **Opgelet:** als de overdracht het gevolg is van het overlijden van de houder van de aandelen, beleggingsinstrumenten of rechten van deelneming moet er geen terugname worden aangegeven.

H. BETALINGEN DIE RECHT GEVEN OP DE BELASTINGVERMINDERING VOOR HET VERWERVEN VAN NIEUWE AANDELEN VAN GROEIBEDRIJVEN

1. Betalingen gedaan in 2023

Het gaat hier om betalingen die:

- a) rechtstreeks of via een crowdfundingplatform zijn gedaan voor het verwerven van nieuwe aandelen op naam, uitgegeven bij een kapitaalverhoging vanaf het vijfde tot en met het tiende jaar na de oprichting van een als groeibedrijf te beschouwen binnenlandse kleine vennootschap of in een andere lidstaat van de Europese Economische Ruimte gevestigde kleine vennootschap met een Belgische inrichting
- b) via een crowdfundingplatform zijn gedaan voor het verwerven van nieuwe beleggingsinstrumenten, uitgegeven door een special purpose vehicle bedoeld in artikel 145²⁷, § 1, eerste lid, b, van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 (WIB 92), dat de opgehaalde sommen (na aftrek van een eventuele vergoeding voor zijn rol als tussenpersoon) rechtstreeks in bovenbedoelde nieuwe aandelen investeert.

Als u in 2023 zulke betalingen hebt gedaan en het groeibedrijf of het special purpose vehicle u **een geldig attest** (bv. het attest nr. 281.88) heeft bezorgd waaruit blijkt dat:

- aan de voorwaarden gesteld in artikel 145²⁷, §§ 1 en 2, WIB 92 is voldaan
- u de aandelen of beleggingsinstrumenten in 2023 hebt aangeschaft en op 31.12.2023 nog altijd in uw bezit had,

mag u het op dat attest vermelde bedrag van die betalingen dat recht geeft op belastingvermindering vermelden in rubriek H, 1.

Houd dat attest ter beschikking van de belastingdienst.

▲ **Opgelet!**

- Het bedrag dat voor belastingvermindering in aanmerking kan worden genomen en dat u in uw aangifte mag vermelden is **beperkt tot 100.000 euro** (1). Echtgenoten en wettelijk samenwonenden hebben elk recht op dat maximumbedrag voor hun eigen uitgaven.

Dat maximumbedrag van 100.000 euro (1) geldt echter **voor de volgende 3 soorten betalingen samen:**

(1) Als u in vak II, rubriek A, 6 moet invullen (omdat u tijdens het inkomstenjaar minder dan 12 maanden aan de personenbelasting onderworpen rijksinwoner was), moet u dit bedrag vermenigvuldigen met het aantal maanden dat u in die rubriek moet invullen, en delen door 12. Rond het resultaat af naar het hogere of lagere veelvoud van 10 euro naargelang de eenheid 5 euro bereikt of niet.

- de in rubriek G, 1 bedoelde betalingen voor aandelen van startende vennootschappen die recht geven op de vermindering van 30 %
- de in rubriek G, 2 bedoelde betalingen voor aandelen van startende vennootschappen die recht geven op de vermindering van 45 %
- de in rubriek H, 1 bedoelde betalingen voor aandelen van groei-bedrijven, die recht geven op een vermindering van 25 %.

Als u meer dan 1 van die 3 soorten betalingen hebt gedaan en die betalingen samen meer dan 100.000 euro (1) bedragen, mag u zelf kiezen voor welke betalingen u belastingvermindering vraagt:

- zonder het (gezamenlijke) maximumbedrag van 100.000 euro (1) te overschrijden
- met dien verstande dat u in G, 1 niet meer dan het **werkelijk betaalde** bedrag dat recht geeft op de vermindering van 30 %, in G, 2 niet meer dan het **werkelijk betaalde** bedrag dat recht geeft op de vermindering van 45 % en in H, 1 niet meer dan het **werkelijk betaalde** bedrag dat in aanmerking komt voor de vermindering voor aandelen van groei-bedrijven mag vermelden.
- Komen **niet in aanmerking voor deze belastingvermindering**:
 - betalingen waarvoor u:
 - de **belastingvermindering voor het verwerven van werkgeversaandelen** vraagt in rubriek F, 1
 - de **belastingvermindering voor het verwerven van aandelen van erkende ontwikkelingsfondsen** vraagt in rubriek N, 1
 - betalingen voor het verwerven van aandelen (rechtstreeks of via een crowdfundingplatform of een special purpose vehicle) in een vennootschap:
 - waarin u op het ogenblik van de kapitaalbreng, rechtstreeks of onrechtstreeks, **bedrijfsleider** bent (na de kapitaalbreng mag u wel bedrijfsleider worden, maar alleen als u daarvoor geen vergoeding ontvangt)
 - waarin u een opdracht als bestuurder, zaakvoerder, vereffenaar of een gelijksoortige functie uitoefent als vaste vertegenwoordiger van een andere vennootschap
 - die een aannemings- of lastgevingscontract heeft gesloten met een andere vennootschap waarvan u aandeelhouder bent en waarbij die andere vennootschap zich heeft verbonden om tegen vergoeding een leidende werkzaamheid van dagelijks bestuur, van commerciële, financiële of technische aard, in de eerste vennootschap op zich te nemen
 - betalingen voor het verwerven van aandelen (rechtstreeks of via een crowdfundingplatform of een special purpose vehicle) van een vennootschap **in de mate dat u daardoor meer dan 30 % van het kapitaal** van die vennootschap verwerft.

(1) Als u in vak II, rubriek A, 6 moet invullen (omdat u tijdens het inkomstenjaar minder dan 12 maanden aan de personenbelasting onderworpen rijksinwoner was), moet u dit bedrag vermenigvuldigen met het aantal maanden dat u in die rubriek moet invullen, en delen door 12. Rond het resultaat af naar het hogere of lagere veelvoud van 10 euro naargelang de eenheid 5 euro bereikt of niet.

- Om de belastingvermindering te behouden, moet:
 - u de in a hiervoor bedoelde aandelen en de in b hiervoor bedoelde beleggingsinstrumenten **ten minste 48 maanden** in uw bezit houden
 - het groeibedrijf tot **12 maanden** na de volstorting van de aandelen ten minste 10 voltijdse equivalenten tewerkstellen met een arbeidsovereenkomst
 - tot **48 maanden** na de volstorting van de aandelen van het groeibedrijf worden voldaan aan de voorwaarden gesteld in artikel 145²⁷, § 2, vierde lid en vijfde lid, 2°, b tot d, WIB 92.

Als niet meer aan die voorwaarden is voldaan, zal uw verkregen **belastingvermindering gedeeltelijk** worden **teruggenomen** in het jaar waarin die voorwaarden niet langer zijn vervuld behalve als de overdracht van de aandelen of beleggingsinstrumenten het gevolg is van het overlijden van de houder.

2. Terugname van de voorheen werkelijk verkregen belastingvermindering

Als u voor aanslagjaar 2020, 2021, 2022 of 2023 (inkomstenjaar 2019, 2020, 2021 of 2022) een belastingvermindering voor aandelen van groeibedrijven hebt verkregen, maar één van de voorwaarden voor het behoud van die vermindering (zie de [uitleg bij rubriek H. 1](#)) in de loop van 2023 niet langer was vervuld, moet u hier een deel van uw werkelijk verkregen belastingvermindering vermelden.

Dat deel is gelijk aan:

- zoveel maal 1/12 van uw **werkelijk verkregen** belastingvermindering als er op de datum waarop de tewerkstellingsvoorwaarde voor het groeibedrijf (ten minste 10 voltijdse equivalenten) niet langer was vervuld, volle maanden overbleven tot het einde van de periode van 12 maanden na de volstorting van de aandelen
- zoveel maal 1/48 van uw **werkelijk verkregen** belastingvermindering als er op de datum waarop één van de andere voorwaarden voor het behoud van de vermindering niet langer was vervuld, volle maanden overbleven tot het einde van de periode van 48 maanden.

In geval van **overdracht** van de aandelen of beleggingsinstrumenten **binnen de 48 maanden**, kunt u dat aantal niet verlopen maanden ook terugvinden op het **attest** dat de vennootschap of het special purpose vehicle u voor het jaar 2023 heeft uitgereikt.

Houd dat attest ter beschikking van de belastingdienst.

- ▲ **Opgelet:** als de overdracht het gevolg is van het overlijden van de houder van de aandelen of beleggingsinstrumenten moet er geen terugname worden aangegeven.

I. OVERGEDRAGEN BELASTINGVERMINDERINGEN VOOR IN 2020 EN 2021 GEDANE BETALINGEN VOOR HET VERWERVEN VAN NIEUWE AANDELEN VAN ONDERNEMINGEN DIE HUN OMZET STERK HEBBEN ZIEN DALEN DOOR DE COVID-19 PANDEMIE

1 en 2. Overgedragen belastingverminderingen voor betalingen gedaan in 2020 en in 2021

Als u in 2020 en/of in 2021 betalingen hebt gedaan die voor aanslagjaar 2021 en/of aanslagjaar 2022 in aanmerking kwamen voor de belastingvermindering voor aandelen van ondernemingen die hun omzet sterk hebben zien dalen door de COVID-19-pandemie, maar die vermindering nog niet volledig kon worden

aangerekend bij gebrek aan voldoende verschuldigde belasting, mag u het nog niet aangerekende gedeelte hier vermelden.

U kunt dat over te dragen gedeelte terugvinden op uw aanslagbiljet van aanslagjaar 2023.

- ▲ Opgelet: u mag het over te dragen gedeelte van de belastingvermindering voor in 2020 en 2021 verworven aandelen echter **niet** vermelden **als u in rubriek I, 3 een terugname** van de werkelijk verkregen belastingvermindering voor de betreffende aandelen **moet aangeven** omdat de voorwaarden voor het behoud van die belastingvermindering niet meer waren vervuld (zie ook de uitleg bij **rubriek I, 3** hierna).

3. Terugname van de voorheen werkelijk verkregen belastingvermindering

Als u voor de aanslagjaren 2021 en/of 2022 (inkomstjaren 2020 en/of 2021) een belastingvermindering hebt verkregen voor aandelen van ondernemingen die hun omzet sterk hebben zien dalen door de COVID-19-pandemie, maar één van de voorwaarden voor het behoud van die vermindering (bv. de voorwaarde om de aandelen ten minste 60 maanden in uw bezit te houden) in de loop van 2023 niet langer was vervuld, moet u hier een deel van uw werkelijk verkregen belastingvermindering vermelden.

Dat deel is gelijk aan zoveel maal 1/60 van uw **werkelijk verkregen** belastingvermindering als er op de datum waarop één van die voorwaarden niet langer was vervuld, volle maanden overbleven tot het einde van de periode van 60 maanden.

U kunt dat aantal niet verlopen maanden ook terugvinden op het **attest** (bv. het attest nr. 281.77 (voor aandelen verworven in 2020) en het attest nr. 281.83 (voor aandelen verworven in 2021)) dat de vennootschap u voor het jaar 2023 heeft uitgereikt.

Houd dat attest ter beschikking van de belastingdienst.

- ▲ Opgelet: als de overdracht het gevolg is van het overlijden van de houder van de aandelen moet er geen terugname worden aangegeven.

J. PREMIES VAN EEN RECHTSBIJSTANDSVERZEKERING

Het gaat hier om de premies:

- die u **in 2023** werkelijk hebt **betaald** voor een rechtsbijstandsverzekering die u individueel hebt gesloten bij een verzekeringsonderneming gevestigd in de Europese Economische Ruimte, en
- waarvoor de verzekeraar u een **attest nr. 281.63** op uw naam heeft uitgereikt waarin hij bevestigt dat de verzekeringsovereenkomst voldoet aan alle voorwaarden van hoofdstuk 2 van de wet van 22.4.2019 tot het toegankelijker maken van de rechtsbijstandsverzekering.

Het in uw aangifte te vermelden bedrag van die premies is het bedrag dat op dat attest nr. 281.63 is vermeld, met een **maximum van 310 euro**.

Echtgenoten en wettelijk samenwonenden kunnen elk afzonderlijk aanspraak maken op dat maximumbedrag op voorwaarde dat elk van hen individueel een rechtsbijstandsverzekering heeft gesloten en een attest nr. 281.63 op zijn (haar) naam heeft ontvangen waarop dat maximumbedrag is vermeld.

K. UITGAVEN VOOR DE PLAATSIING VAN EEN VAST LAADSTATION VOOR ELEKTRISCHE WAGENS IN OF BIJ DE WONING

Hier mag u de uitgaven vermelden die u in 2023 werkelijk hebt betaald voor:

- de aankoop in nieuwe staat van een vast laadstation voor elektrische wagens en de plaatsing ervan in of in de onmiddellijke nabijheid van de woning waar uw fiscale woonplaats was gevestigd op 1.1.2024 (uitgaven voor de aankoop van een laadstation dat u zelf hebt geplaatst, komen niet in aanmerking)

- de keuring van de installatie

op voorwaarde dat:

- het gaat om een 'intelligent' laadstation (d.w.z. dat de laadtijd en het laadvermogen door een energiebeheersysteem gestuurd moeten kunnen worden en dat het meldingen over het effectieve laadvermogen en statusmeldingen moet kunnen terugsturen)
- het laadstation op 1.1.2024 uitsluitend 'groene' stroom gebruikt (d.w.z. stroom die ter plaatse wordt opgewekt uit hernieuwbare energiebronnen of stroom geleverd door een stroomleverancier die zich contractueel heeft verbonden om uitsluitend stroom afkomstig van hernieuwbare energiebronnen te leveren)
- de installatie is goedgekeurd door een erkend keuringsorganisme
- u de belastingvermindering voor uitgaven voor de plaatsing van een laadstation voor elektrische wagens niet hebt gevraagd voor aanslagjaar 2022 of voor aanslagjaar 2023.

▲ Opgelet!

- Komen niet in aanmerking voor deze belastingvermindering, de hierboven bedoelde uitgaven die:
 - u in aanmerking neemt als werkelijke beroepskosten
 - recht geven op de in vak XVII, 15 of vak XVIII, 14 vermelde investeringsaftrek
 - door uw werkgever of door de rechtspersoon waarvan u bedrijfsleider bent, worden terugbetaald als eigen kosten van die werkgever of rechtspersoon.
- U mag de belastingvermindering voor uitgaven voor de plaatsing van een laadstation voor elektrische wagens maar vragen voor één aanslagjaar. Als u ze hebt gevraagd voor aanslagjaar 2022 of voor aanslagjaar 2023 mag u ze dus niet meer vragen voor aanslagjaar 2024 en als u ze vraagt voor aanslagjaar 2024, zal u ze niet meer mogen vragen voor de volgende aanslagjaren.

Het bedrag dat voor belastingvermindering in aanmerking kan worden genomen en dat u in uw aangifte mag vermelden, is beperkt tot:

- 1.750 euro per laadstation (unidirectioneel) en per belastingplichtige of
- 8.000 euro per bidirectioneel laadstation en per belastingplichtige.

Voor echtgenoten en wettelijk samenwonenden geldt dat maximum per laadstation en per echtgenoot of partner.

Om voor deze belastingvermindering in aanmerking te komen moet u de volgende twee bewijsstukken bij uw aangifte voegen:

- de factuur van de plaatsing van het laadstation (die factuur moet ook het adres vermelden waar het laadstation is geplaatst)

- het door een erkend keuringsorganisme afgeleverde attest van de goedkeuring van de installatie.
- ▲ Opgelet: voor die twee bewijsstukken volstaat het ter beschikking houden van de belastingdienst niet.

Daarnaast moet u de volgende bewijsstukken ter beschikking houden van de belastingdienst:

- de facturen van andere uitgaven (dan van de plaatsing van het laadstation) die voor de belastingvermindering in aanmerking komen
- het bewijs van de betaling van alle uitgaven die voor de belastingvermindering in aanmerking komen
- de bewijsstukken waaruit blijkt dat het gaat om een 'intelligent' laadstation dat op 1.1.2024 uitsluitend 'groene' stroom gebruikt.

L. MINDERWAARDEN OP AANDELEN GELEDEN NAAR AANLEIDING VAN DE GEHELE VERDELING VAN HET MAATSCHAPPELIJK VERMOGEN VAN PRIVATE PRIVAKS

Het gaat hier om de minderwaarden op aandelen die u in 2023 hebt geleden naar aanleiding van de gehele verdeling van het maatschappelijk vermogen van één of meer vanaf 1.1.2018 opgerichte private privaks (bedoeld in artikel 298 van de wet van 19.4.2014 betreffende de alternatieve instellingen voor collectieve belegging en hun beheerders).

- ▲ Opgelet: komen niet in aanmerking voor deze belastingvermindering:
 - minderwaarden op aandelen geleden bij een gedeeltelijke verdeling van het maatschappelijk vermogen van private privaks
 - minderwaarden op aandelen van private privaks waarvoor u voorheen één van de volgende belastingverminderingen hebt verkregen:
 - een belastingvermindering voor het verwerven van aandelen van startende ondernemingen
 - een belastingvermindering voor het verwerven van aandelen van groeibedrijven.

Voor de toepassing van deze belastingvermindering moet onder 'minderwaarde' worden verstaan: het positieve verschil tussen:

- het kapitaal dat u voor de aandelen van een private privak hebt volgestort, en
- de bedragen die u naar aanleiding van de gehele verdeling van het maatschappelijk vermogen van die privak hebt ontvangen + het totale bedrag van de dividenden die u voorheen van die privak hebt ontvangen.

Als u in 2023 zo'n minderwaarde hebt geleden, mag u het bedrag ervan maar in uw aangifte vermelden als het is opgenomen op een geldig attest (bv. het attest nr. 281.87) dat de private privak u voor het jaar 2023 heeft uitgereikt.

Het totale bedrag van die in 2023 geleden minderwaarden dat voor belastingvermindering in aanmerking komt en dat u in uw aangifte mag vermelden is beperkt tot 25.000 euro (1).

Echtgenoten en wettelijk samenwonenden hebben elk recht op dat maximumbedrag voor hun eigen (deel van de) geleden minderwaarden.

(1) Als u in vak II, rubriek A, 6 moet invullen (omdat u tijdens het inkomstenjaar minder dan 12 maanden aan de personenbelasting onderworpen rijksinwoner was), moet u dit bedrag vermenigvuldigen met het aantal maanden dat u in die rubriek moet invullen, en delen door 12. Rond het resultaat af naar het hogere of lagere veelvoud van 10 euro naargelang de eenheid 5 euro bereikt of niet.

M. BELASTINGVERMINDERING VOOR LAGE ENERGIEWONINGEN, PASSIEFWONINGEN EN NULENERGIEWONINGEN

Vermeld hier in de passende rubriek het bedrag van de **belastingvermindering** waarop u aanspraak maakt voor de investering die u als **eigenaar, bezitter, erfpachter of opstalhouder** hebt gedaan voor het bouwen of in nieuwe staat verwerven van een lage energiewoning, een passiefwoning of een nulenergiewoning of voor de volledige of gedeeltelijke vernieuwing van een onroerend goed om het tot zo'n woning te verbouwen.

Onder 'lage energiewoning', 'passiefwoning' en 'nulenergiewoning' wordt verstaan: een in de Europese Economische Ruimte (EER) gelegen woning die voldoet aan de energienormen bepaald in, respectievelijk, het tweede, derde en vierde lid van artikel 145²⁴, § 2, van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992, zoals het van toepassing was voor aanslagjaar 2012.

- ▲ Opgelet: de belastingvermindering geldt **alleen** als u zich **vóór 1.1.2012 contractueel** hebt **verbonden** om zo'n woning te bouwen of in nieuwe staat te verwerven of om voormelde verbouwingswerken uit te voeren en beschikt over een **geldig certificaat**, uitgereikt door een door de Koning erkende instelling (VZW Passiefhuis-Platform of Plate-forme Maison Passive ASBL), door de bevoegde gewestelijke administratie of door een gelijkaardige instelling of administratie gevestigd in de EER, waaruit blijkt dat de woning als lage energiewoning, passiefwoning of nulenergiewoning kan worden beschouwd.

Houd het certificaat ter beschikking van de belastingdienst.

Het bedrag van de **belastingvermindering** voor aanslagjaar 2024 bedraagt:

- **470 euro per lage energiewoning**
- **940 euro per passiefwoning**
- **1.880 euro per nulenergiewoning.**

Als u aan de voorwaarden voldoet, hebt u recht op de belastingvermindering voor **10 opeenvolgende jaren** vanaf de datum van het certificaat op voorwaarde dat u op 31 december van elk van die jaren nog altijd eigenaar, bezitter, erfpachter of opstalhouder van de lage energiewoning, passiefwoning of nulenergiewoning bent.

Die periode van **10 jaar begint in het jaar waarin een geldig certificaat is uitgereikt** waaruit blijkt dat uw woning als lage energiewoning, passiefwoning of nulenergiewoning kan worden beschouwd.

Als tijdens die periode van 10 jaar uit een nieuw geldig certificaat blijkt:

- dat uw lage energiewoning als een passiefwoning of een nulenergiewoning kan worden beschouwd, of
- dat uw passiefwoning als een nulenergiewoning kan worden beschouwd,

mag u vanaf het jaar waarin dat nieuwe certificaat is uitgereikt tot het einde van die periode van 10 jaar de (hogere) belastingvermindering voor die nieuwe classificatie in uw aangifte vermelden.

- ▲ Opgelet: als de eigendom, het bezit, de erfpacht of de opstal van een lage energiewoning, een passiefwoning of een nulenergiewoning, in onverdeeldheid toebehoort aan verscheidene personen die alleen worden belast, moet elke deelhebber die bovenvermelde investering heeft gedaan, het bedrag van de belastingvermindering beperken in verhouding tot zijn aandeel in die woning.

N. BELASTINGVERMINDERING VOOR HET VERWERVEN VAN AANDELN VAN ERKENDE ONTWIKKELINGSFONDSEN

1. Belastingvermindering voor aandelen verworven in 2023

Hier mag u het bedrag van de **belastingvermindering** invullen dat is vermeld op een geldig attest van een erkend ontwikkelingsfonds voor microfinanciering in ontwikkelingslanden als bewijs van het bedrag van ten minste 390 euro dat in 2023 is gestort voor het verwerven van aandelen die dat fonds op uw naam heeft uitgegeven en die op 31.12.2023 nog altijd in uw bezit waren.

Houd dat attest van het ontwikkelingsfonds ter beschikking van de belastingdienst.

De **belastingvermindering** is gelijk aan **5 %** van de werkelijk gedane betalingen met een **maximum van 330 euro** (1).

Elke echtgenoot of wettelijk samenwonende heeft recht op dat maximumbedrag voor de aandelen die op zijn of haar persoonlijke naam zijn uitgegeven.

▲ Opgelet!

- Om de belastingvermindering te behouden moeten de aandelen ten minste 60 maanden ononderbroken in uw bezit blijven, behalve in geval van overlijden.
- Als u de aandelen binnen de periode van 60 maanden overdraagt, heeft de nieuwe bezitter geen recht op belastingvermindering.

2. Terugnname van de voorheen werkelijk verkregen belastingvermindering door de vervroegde overdracht van aandelen in 2023

Als u in 2023 aandelen bedoeld in rubriek N hebt overgedragen waarvoor u voor de aanslagjaren 2019, 2020, 2021, 2022 of 2023 (inkomstenjaren 2018, 2019, 2020, 2021 of 2022) een belastingvermindering hebt verkregen, moet u hier zoveel maal 1/60 van de **werkelijk verkregen** belastingvermindering voor de overgedragen aandelen vermelden als er op de datum van de overdracht volle maanden overbleven tot het einde van de periode van 60 maanden. U kunt dat aantal nog niet verlopen maanden ook terugvinden op uw attest van het erkend ontwikkelingsfonds.

Houd dat attest ter beschikking van de belastingdienst.

▲ Opgelet: als de overdracht het gevolg is van het overlijden van de aandeelhouder moet er geen terugnname worden aangegeven.

O. BELASTINGVERMINDERING VOOR UITGAVEN VOOR HET VERWERVEN VAN EEN NIEUWE ELEKTRISCHE MOTORFIETS, DRIEWIELER OF VIERWIELER

Vermeld hier in de passende rubriek het bedrag van de **belastingvermindering** voor de uitgaven die in 2023 werkelijk zijn betaald voor de aankoop van een nieuwe motorfiets, driewieler of vierwieler:

- die **uitsluitend** door een elektrische motor wordt aangedreven
- die geschikt is voor het vervoer van ten minste 2 personen
- waarvoor een Belgisch rijbewijs voor voertuigen van categorie A of B of een gelijkwaardig Europees of buitenlands rijbewijs vereist is.

(1) Als u in vak II, rubriek A, 6 moet invullen (omdat u tijdens het inkomstenjaar minder dan 12 maanden aan de personenbelasting onderworpen rijksinwoner was), moet u dit bedrag vermenigvuldigen met het aantal maanden dat u in die rubriek moet invullen, en delen door 12. Rond het resultaat af naar het hogere of lagere veelvoud van 10 euro naargelang de eenheid 5 euro bereikt of niet.

▲ **Opgelet!**

- De datum van de aankoopfactuur van het voertuig mag als datum van betaling worden beschouwd op voorwaarde dat ze volledig is betaald.
- Onder 'nieuw' voertuig moet worden verstaan: een voertuig dat op de datum van de aankoopfactuur noch in België, noch in het buitenland al is ingeschreven.
- Als u **in 2023 een mobiliteitsbudget hebt ontvangen** (zie vak 25, rubriek g van uw loonfiche nr. 281.10 of vak 19, rubriek c van het fiche nr. 281.20 van uw bezoldigingen als bedrijfsleider) hebt u **geen recht op deze belastingvermindering** en mag u die dus niet in uw aangifte vermelden.

Houd de volgende documenten ter beschikking van de belastingdienst:

- de **aankoopfactuur** van het voertuig, met de in artikel 63¹³, § 2, van het koninklijk besluit tot uitvoering van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 vermelde formule waarin de verkoper bevestigt dat het voertuig aan de bovenvermelde voorwaarden beantwoordt
- het **betalingsbewijs** van die factuur.

Het in de aangifte te vermelden bedrag van de **belastingvermindering** is gelijk aan 15 % van het werkelijk betaalde bedrag van de factuur (btw inbegrepen) met een maximum van:

- 3.140 euro (1) bij aankoop van een **motorfiets** of een **driewieler**
- 5.150 euro (1) bij aankoop van een **vierwieler**.

▲ **Opgelet:** als het voertuig in onverdeeldheid toebehoort aan verscheidene personen die alleen worden belast, moet elke mede-eigenaar die bovenvermelde uitgaven heeft gedaan, het maximum van 3.140 euro (1) of 5.150 euro (1) beperken in verhouding tot zijn eigendomsaandeel in het voertuig.

Houd de berekening van het in uw aangifte vermelde bedrag van de belastingvermindering ter beschikking van de belastingdienst.

P. BELASTINGVERMINDERING VOOR UITGAVEN IN HET KADER VAN EEN ADOPTIEPROCEDURE

Het gaat hier om de volgende uitgaven die u **van 1.1.2018 tot 31.12.2023** hebt gedaan in het kader van één of meer **in 2023 beëindigde** adoptieprocedures waarin een **erkende adoptiedienst** is tussengekomen:

- voor binnenlandse adopties:
 - uitgaven met betrekking tot de geschiktheidsprocedure
 - uitgaven voor kosten aangerekend door een erkende adoptiedienst
- voor internationale adopties:
 - uitgaven met betrekking tot de geschiktheidsprocedure
 - uitgaven voor kosten aangerekend door een in België erkende adoptiedienst
 - als de adoptie in België is erkend of bij vonnis is uitgesproken:
 - uitgaven voor dossierkosten in het land van herkomst van het adoptiekind

(1) Als u in vak II, rubriek A, 6 moet invullen (omdat u tijdens het inkomstenjaar minder dan 12 maanden aan de personenbelasting onderworpen rijksinwoner was), moet u dit bedrag vermenigvuldigen met het aantal maanden dat u in die rubriek moet invullen, en delen door 12. Rond het resultaat af naar het hogere of lagere veelvoud van 10 euro naargelang de eenheid 5 euro bereikt of niet.

- uitgaven voor 1 heen- en terugreis van de adoptieouder(s) naar het land van herkomst van het adoptiekind en de vervoerkosten van het adoptiekind naar de woonplaats van de adoptieouder(s)
- uitgaven voor de verblijfkosten van de adoptieouder(s) in het land van herkomst van het adoptiekind.

Een adoptieprocedure wordt als **beëindigd** beschouwd:

- ingeval die procedure in een adoptie uitmondt: op de datum van de overschrijving van de adoptie in de registers van de burgerlijke stand
- ingeval die procedure niet in een adoptie uitmondt: op de datum waarop de overeenkomst met de erkende adoptiedienst wordt verbroken.

Als u bovenvermelde uitgaven hebt gedaan die aan de reglementaire voorwaarden voldoen, mag u het bedrag van de **belastingvermindering** waar die uitgaven recht op geven, hier vermelden.

De belastingvermindering bedraagt **20 %** van de in aanmerking komende uitgaven, maar mag niet meer bedragen dan **6.280 euro per adoptieprocedure**.

- ▲ Opgelet: als u een adoptieprocedure hebt ingezet samen met iemand waarmee u niet samen wordt belast, is de belastingvermindering voor die adoptieprocedure voor elk van beiden beperkt tot 3.140 euro.

Houd de bewijsstukken waaruit blijkt dat u de bovenbedoelde uitgaven werkelijk hebt betaald in de periode van 1.1.2018 tot 31.12.2023 en dat aan de wettelijke en reglementaire voorwaarden is voldaan, ter beschikking van de belastingdienst.

Vak XI - BEDRAGEN DIE IN AANMERKING KOMEN VOOR HET GEWESTELIJK BELASTINGKREDIET VOOR 'COUP DE POUCE'-LENINGEN

Bedoelde leningen

Het gaat hier om de geregistreerde 'coup de pouce'-leningen bedoeld in het decreet van 28.4.2016 van het Waals Gewest over de 'coup de pouce'-lening.

1. Bedragen die in aanmerking komen voor het jaarlijks belastingkrediet a) en b) Uitstaand saldo van de uitgeleende bedragen van 'coup de pouce'-leningen

Vermeld in de rubrieken a en b de totale uitstaande saldi, in hoofdsom, die u in het kader van één of meer 'coup de pouce'-leningen op 1.1.2023 en op 31.12.2023 had uitgeleend en die voor het jaarlijks belastingkrediet in aanmerking komen.

Onder 'uitstaand saldo' wordt verstaan: het uitgeleende bedrag, verminderd met de door de kredietnemer gedane terugbetalingen.

Vermeld die saldi:

- in de rubrieken a, 1 en 2: voor de 'coup de pouce'-leningen gesloten **vanaf 2020**. Die saldi mogen, elk afzonderlijk, niet hoger zijn dan **125.000 euro** (als die saldi uitsluitend betrekking hebben op leningen gesloten in 2020 mogen ze zelfs niet hoger zijn dan **50.000 euro**).
- in de rubrieken b, 1 en 2: voor de 'coup de pouce'-leningen gesloten **van 2016 tot 2019**. Die saldi mogen, elk afzonderlijk, niet hoger zijn dan **50.000 euro**.
- ▲ **Opgelet:** de som van de uitstaande saldi op 1.1.2023 (rubrieken a, 1 en b, 1 samen) mag niet hoger zijn dan **125.000 euro** (als die saldi uitsluitend betrekking hebben op leningen gesloten van 2016 tot 2020 mag die som zelfs niet hoger zijn dan **50.000 euro**). Hetzelfde geldt voor de som van de uitstaande saldi op 31.12.2023 (rubrieken a, 2 en b, 2 samen).

Bij samen belaste echtgenoten en wettelijk samenwonenden gelden die maxima van 50.000 en 125.000 euro voor elke echtgenoot of partner afzonderlijk.

Die bedragen komen maar voor het jaarlijks belastingkrediet in aanmerking op voorwaarde dat:

- 1) uw **fiscale woonplaats op 1.1.2024 gevestigd was in het Waals Gewest**
- 2) u de volgende **bewijsstukken** ter beschikking houdt van de belastingdienst:
 - a) uw **aanvraag tot registratie** van de lening met de vereiste bijlagen en de **kennisgeving van de registratiereferentie** door de bevoegde vennootschap.
 - b) uw **rekeninguittreksels** van de interesten en eventuele terugbetalingen van kapitaal die de kredietnemer in 2023 heeft betaald (tenzij hij in 2023 geen dergelijke betalingen heeft gedaan)
 - c) de **jaarlijkse verklaring op erewoord van de kredietnemer** waarin hij bevestigt dat hij:
 - de bovenvermelde interesten en eventuele terugbetalingen van kapitaal in 2023 werkelijk heeft betaald
 - de reglementaire voorwaarden van de 'coup de pouce'-lening in 2023 heeft nageleefd

(behalve als u de lening in 2023 vervroegd opeisbaar hebt gesteld of als de kredietnemer in 2023 de lening vervroegd heeft terugbetaald of niet meer over zijn maatschappelijke zetel of een exploitatiezetel in het Waals Gewest beschikte)

- d) als u de lening vervroegd opeisbaar hebt gesteld: een **kopie van uw aangetekend schrijven** (met verzendingsbewijs en ontvangstmelding) **van de vervroegde opeisbaarstelling**.
- 3) als u een 'coup de pouce'-lening hebt afgesloten vanaf 2021, u die lening niet vóór 2023 vervroegd opeisbaar hebt gesteld.

2. Bedrag dat in aanmerking komt voor het eenmalig belastingkrediet

Als u één of meer **vanaf 1.1.2021 toegestane** 'coup de pouce'-leningen opeisbaar hebt gesteld in geval van faillissement, gerechtelijke reorganisatie of vrijwillige of gedwongen ontbinding of vereffening van de kredietnemer, maar die de lening geheel of gedeeltelijk niet kan terugbetalen, mag u hier het totale bedrag van de **hoofdsom** (maximaal **125.000 euro**) vermelden waarvan de niet-terugbetaling in 2023 **definitief** is geworden, op voorwaarde dat:

- 1) **uw fiscale woonplaats op 1.1.2024 gevestigd was in het Waals Gewest**
- 2) u de volgende **bewijsstukken** ter beschikking houdt van de belastingdienst:
 - a) de bewijsstukken vermeld in rubriek 1 hiervoor
 - b) het **bewijs** waaruit blijkt dat de **niet-terugbetaling** van het in uw aangifte vermelde bedrag van de **hoofdsom** in 2023 **definitief** is geworden
 - c) in voorkomend geval: de **opzeggingsbrief** van de registratie van de 'coup de pouce'-lening.

Bij samen belaste echtgenoten en wettelijk samenwonenden geldt het maximum van 125.000 euro voor elke echtgenoot of partner afzonderlijk.

- ▲ **Opgelet:** in geval van overlijden van de kredietgever voor de contractuele vervaldag van de lening gaat het recht op het **eenmalig** belastingkrediet onder dezelfde voorwaarden over op zijn rechtverkrigenden in de verhouding dat zij de 'coup de pouce'-lening hebben verkregen.

In dat geval moeten die rechtverkrigenden ook een kopie ter beschikking houden van de belastingdienst, van:

- ofwel de verdelingsakte
- ofwel een akte van erfopvolging van de notaris belast met de nalatenschap
- ofwel een verklaring van erfopvolging afgegeven door de FOD Financiën
- ofwel een door alle erfgenamen ondertekende verklaring

waaruit de identiteit van de rechtverkrigenden en het door hen verkregen deel van de 'coup de pouce'-lening duidelijk blijkt.

3. Data waarop u de geldmiddelen ter beschikking hebt gesteld

Vermeld hier van elke 'coup de pouce'-lening die u hebt verstrekt, de datum waarop u de geldmiddelen ter beschikking hebt gesteld van de kredietnemer.

- ▲ **Opgelet:** als u een **papieren aangifte** indient, moet u die data op **blz. 3** van die aangifte vermelden.

Vak XII - VOORAFBETALINGEN VOOR HET AANSLAGJAAR 2024

Totaal bedrag van de betalingen

Vermeld hier het totale bedrag van al uw voorafbetalingen gedaan voor het aanslagjaar 2024. Samen belaste echtgenoten en wettelijk samenwonenden moeten hun voorafbetalingen vermelden in de kolom van de echtgenoot of partner op wiens naam de voorafbetalingen zijn gedaan.

Voor een overzicht van uw voorafbetalingen gedaan voor het aanslagjaar 2024 kunt u terecht op www.mymifin.be.

Vak XIII - REKENINGEN EN INDIVIDUELE LEVENSVERZEKERINGEN IN HET BUITENLAND, JURIDISCHE CONSTRUCTIES, LENINGEN AAN STARTENDE KLEINE VENNOOTSCHAPPEN EN ALS WERKELIJKE BEROEPSKOSTEN AFGETROKKEN VERGOEDINGEN VOOR DE HUUR VAN ONROERENDE GOEDEREN OF VOOR DE VESTIGING OF OVERDRACHT VAN EEN ZAKELIJK GEBRUIKSRECHT OP ONROERENDE GOEDEREN

A. REKENINGEN IN HET BUITENLAND

Vermeld in rubriek A (door het vakje naast code 1075-89 aan te kruisen of niet) of er in 2023 op enig ogenblik bij een in het buitenland gelegen bank-, wissel-, krediet- of spaarinstelling één of meer rekeningen open zijn geweest:

- ofwel op uw naam (voor echtgenoten en wettelijk samenwonenden gaat het zowel om individuele rekeningen als om rekeningen op naam van beiden)
- ofwel op naam van uw (niet ontvoogd minderjarig) kind, van wiens inkomsten u het wettelijk genot had
- ofwel op naam van een hierna bedoelde vereniging, en die worden beheerd door u, uw echtgenoot of wettelijk samenwonende partner, of uw (niet ontvoogd minderjarig) kind, van wiens inkomsten u het wettelijk genot had.
 - ▲ Opgelet: de verenigingen die hier worden bedoeld zijn verenigingen die geen winst of baten verkrijgen en die niet onderworpen zijn aan de vennootschapsbelasting of de rechtspersonenbelasting.

Als u dat vakje aankruist, vermeld dan ook, per rekening, de naam en voornaam van de titularis of, voor een rekening op naam van een bovenbedoelde vereniging, van de beheerder van de rekening, en het land waar ze geopend was, en duid aan (door het vakje ernaast aan te kruisen of niet) of u de wettelijk bepaalde gegevens over die rekening bij het Centraal Aanspreekpunt bij de Nationale Bank van België hebt gemeld.

De wet bepaalt immers dat de nummers van die rekeningen, de benaming van de bank-, wissel-, krediet- of spaarinstelling en het land of de landen waar die rekeningen geopend waren, **ten laatste gelijktijdig met de indiening van de aangifte in de personenbelasting**, bij dat Centraal Aanspreekpunt moeten worden gemeld, tenzij u die gegevens al voor een vorig aanslagjaar hebt gemeld.

Voor meer inlichtingen over de aan dat Centraal Aanspreekpunt te melden gegevens en over de manier waarop dit moet gebeuren, kunt u terecht op de websites www.fin.belgium.be of www.nbb.be.

- ▲ Opgelet: als u een papieren aangifte indient, moet u de in rubriek A gevraagde gegevens op **blz. 4** van die aangifte vermelden.

B. INDIVIDUELE LEVENSVERZEKERINGEN IN HET BUITENLAND

Vermeld in rubriek B (door het vakje aan te kruisen of niet) of er in 2023 op enig ogenblik één of meer individueel gesloten levensverzekeringscontracten liepen bij een in het buitenland gevestigde verzekeringsonderneming, waarvan uzelf, uw echtgenoot of wettelijk

samenwonende partner met wie u een gezamenlijke aangifte indient of uw (niet ontvoegd minderjarig) kind waarover u het ouderlijk gezag uitoefent, de verzekeringnemer was.

Als u dat vakje aankruist, vermeld dan ook, per verzekeringscontract, de naam en voor naam van de verzekeringnemer en het land waar de verzekeringsonderneming gevestigd was.

- ▲ Opgelet: als u een papieren aangifte indient, moet u de in rubriek B gevraagde gegevens op blz. 4 van die aangifte vermelden.

C. JURIDISCHE CONSTRUCTIES

Vermeld in rubriek C (door het vakje aan te kruisen of niet) of u, uw echtgenoot of wettelijk samenwonende partner met wie u gezamenlijk een aangifte indient of uw (niet ontvoegd minderjarig) kind waarover u het ouderlijk gezag uitoefent:

- ofwel een oprichter van een juridische constructie is in de zin van artikel 2, § 1, 14°, van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 (WIB 92),
- ofwel in 2023 een dividend of enig ander voordeel heeft verkregen van een juridische constructie.

Onder 'juridische constructie' moet worden verstaan:

- een rechtsverhouding bedoeld in artikel 2, § 1, 13°, a, WIB 92, of
- een vennootschap, vereniging, inrichting, instelling of entiteit bedoeld in artikel 2, § 1, 13°, b, WIB 92, behalve de vennootschappen, instellingen en entiteiten die door artikel 2, § 1, 13°/1, WIB 92 niet als juridische constructies worden aangemerkt, of
- een overeenkomst bedoeld in artikel 2, § 1, 13°, c, WIB 92.

- ▲ Opgelet: als u het vakje naast code 1077-87 aankruist, moet u voor elke juridische constructie ook een bijlage 276 CJC met aanvullende inlichtingen bij uw aangifte voegen.

D. LENINGEN AAN STARTENDE KLEINE VENNOOTSCHAPPEN

Vermeld in rubriek D het aantal in 2023 lopende leningen bedoeld in artikel 21, eerste lid, 13°, van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 die u vanaf 1.8.2015 als kredietgever hebt verstrekt aan een startende kleine vennootschap om nieuwe economische initiatieven te financieren.

Het gaat om leningen die geen herfinancieringslening zijn en die u hebt verstrekt:

- buiten de uitoefening van uw beroepswerkzaamheid
- via een erkend crowdfundingplatform (naar Belgisch recht of naar het recht van een andere lidstaat van de Europese Economische Ruimte (EER))
- voor een minimumlooptijd van 4 jaar en met een jaarlijks te betalen interestvoet
- aan een kleine vennootschap die sinds ten hoogste 48 maanden is ingeschreven in de Kruispuntbank van Ondernemingen of in een gelijkaardig register in een andere lidstaat van de EER
- door inschrijving op gereguleerde beleggingsinstrumenten die de leningen materialiseren.

E. ALS WERKELIJKE BEROEPSKOSTEN AFGETROKKEN VERGOEDINGEN VOOR DE HUUR VAN ONROERENDE GOEDEREN OF VOOR DE VESTIGING OF OVERDRACHT VAN EEN ZAKELIJK GEBRUIKSRECHT OP ONROERENDE GOEDEREN

Vermeld in rubriek E (door het passende vakje aan te kruisen of niet) of u in deel 1 (vak IV, A, 19) of deel 2 (vak XVI, 11; vak XVII, 8; vak XVIII, 10; vak XX, 3 of vak XXI, 7)

van uw aangifte van aanslagjaar 2024 werkelijke beroepskosten hebt vermeld waarin volgende vergoedingen voor één of meer (gebouwde of ongebouwde) onroerende goederen zijn begrepen:

- huurvergoedingen (d.w.z. de huurprijs en de huurvoordelen verleend aan de verhuurder)
- vergoedingen voor de vestiging of overdracht van een zakelijk gebruiksrecht (erfpacht, opstal, vruchtgebruik, erfdienstbaarheid, enz.) (d.w.z. de eigenlijke vergoedingen voor dat gebruiksrecht en alle andere voordelen die u daarvoor aan de verlener hebt toegerekend).

en u voor één of meer van die vergoedingen **niet beschikt over een** volgens de toepasselijke btw-reglementering opgesteld(e) **factuur of document in de plaats ervan** voor de levering van met die vergoedingen verbonden goederen of diensten door een belastingplichtige gevestigd op het grondgebied van de Gemeenschap in de zin van artikel 1, § 2, 2°, van het Wetboek van de btw, in Noorwegen, IJsland of Liechtenstein.

- ▲ **Opgelet:** als u het vakje naast code 1072-92 of naast code 2072-62 aankruist, moet u **voor elk onroerend goed waarover u niet over een bovenbedoeld(e) factuur of document beschikt, een bijlage 270 MLH met aanvullende inlichtingen bij uw aangifte voegen, zonet zijn die vergoedingen niet als beroepskosten aftrekbaar.**

Bescherming van de persoonlijke levenssfeer bij de verwerking van persoonsgegevens

Uw persoonlijke gegevens worden verwerkt door de FOD Financiën volgens de Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27.4.2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (Algemene Verordening Gegevensbescherming - AVG), de wet van 3.8.2012 houdende bepalingen betreffende de verwerking van persoonsgegevens door de FOD Financiën in het kader van zijn opdrachten (W 3.8.2012) en de wet van 30.7.2018 betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens. De FOD Financiën waakt erover dat de verwerking van persoonsgegevens steeds toereikend, ter zake dienend en niet overmatig is.

De FOD Financiën verwerkt uw persoonsgegevens om zijn wettelijke opdrachten uit te voeren. Uw persoonsgegevens mogen door de FOD Financiën niet voor andere doeleinden dan voor de uitvoering van zijn wettelijke opdrachten worden gebruikt (zie het koninklijk besluit van 17.2.2002 houdende oprichting van de Federale Overheidsdienst Financiën).

De FOD Financiën verwerkt de persoonsgegevens van uw aangifte in de personenbelasting voornamelijk in het kader van het volgende doeleinde: 'vestiging, controle, inning en invordering van belastingen (personenbelasting, belasting over de toegevoegde waarde, registratierechten, successierechten, enz.).'

Uw aandacht wordt in het bijzonder gevestigd op de volgende punten:

- a) de verantwoordelijke voor de verwerking is de FOD Financiën, Albert II-laan 33, 1030 Brussel, vertegenwoordigd door de Voorzitter van het Directiecomité.

De W 3.8.2012 heeft binnen de FOD Financiën een Dienst voor Informatieveiligheid en Bescherming van de Persoonlijke Levenssfeer opgericht, die de functionaris voor de gegevensbescherming (beter gekend als Data Protection Officer - DPO) bijstaat.

De functionaris voor gegevensbescherming is het diensthoofd van de Dienst voor Informatieveiligheid en Bescherming van de Persoonlijke Levenssfeer en is bereikbaar via het mailadres dataprotection@minfin.fed.be.

De functionaris voor gegevensbescherming is de contactpersoon voor alle vragen die verband houden met de verwerking van uw gegevens en met de uitoefening van uw rechten uit hoofde van de AVG, en waarop het antwoord niet in deze privacyverklaring is opgenomen.

- b) de categorieën van bestemmelingen aan wie de persoonsgegevens worden meegeedeeld, zijn:

- de betrokken persoon zelf
- andere bestemmelingen volgens de wettelijke verplichtingen en toelatingen voor inlichtingen en uitwisseling van inlichtingen (zie o.a. de artikelen 337 en 338 van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 - WIB 92), zoals:
 - de andere diensten van de FOD Financiën
 - de andere federale overheidsdiensten, zoals het gerecht, de politiediensten, de Cel voor financiële informatieverwerking en de instellingen van de sociale zekerheid
 - de bestuursdiensten van de Staat, met inbegrip van de parketten en de griffies van de hoven en van alle rechtscolleges, de besturen van de gemeenschappen, de gewesten, de provincies, de agglomeraties, de federaties van gemeenten, de gemeenten en de openbare instellingen en inrichtingen
 - de landen waarmee België verdragen of internationale overeenkomsten over administratieve samenwerking of uitwisseling van inlichtingen afgesloten heeft
- de ambtenaren van de FOD Financiën die, volgens artikel 5 van de W 3.8.2012 gegevens verwerken om, enerzijds, gerichte controles uit te voeren op basis van risico-indicatoren en, anderzijds, analyses uit te voeren op relationele gegevens om bv. een bepaald fiscaal beleid te evalueren, een bepaalde categorie van belastingplichtigen over een wettig belastingvoordeel te informeren of een wijziging van de grondslag van de belastingen, taksen, heffingen en andere rechten voor te bereiden

- c) elke belastingplichtige heeft het recht om zijn gegevens te raadplegen en te verbeteren op grond van de artikelen 15, 16 en 18 van de AVG. Onder bepaalde voorwaarden kan de uitoefening van uw rechten worden opgeschort (artikel 23 van de AVG). Dat is onder meer het geval voor de verwerking van persoonsgegevens die worden beheerd door de FOD Financiën gedurende de periode waarin de betrokkene het voorwerp uitmaakt van een controle, een onderzoek of de daarmee verband houdende voorbereidende werkzaamheden die worden uitgevoerd door de FOD Financiën in het kader van de uitvoering van zijn wettelijke opdrachten (artikel 11 van de W 3.8.2012)
- d) om de vaststelling, de controle, de heffing en de invordering van de belastingen te verzekeren kan de FOD Financiën, volgens zijn wettelijke verplichtingen (o.a. de artikelen 322 en volgende van het WIB 92) en rekening houdend met de toepasselijke procedures, persoonsgegevens verzamelen bij andere verantwoordelijken voor de verwerking. Die andere verantwoordelijken kunnen zijn:
- natuurlijke personen, rechtspersonen en verenigingen zonder rechtspersoonlijkheid
 - de bestuursdiensten van de Staat, met inbegrip van de parketten en de griffies van de hoven en van alle rechtscolleges, de besturen van de gemeenschappen, de gewesten, de provincies, de agglomeraties, de federaties van gemeenten, de gemeenten en de openbare instellingen en inrichtingen
 - de landen waarmee België verdragen of internationale overeenkomsten over administratieve samenwerking en uitwisseling van inlichtingen afgesloten heeft
- e) uw persoonsgegevens worden niet langer bewaard dan nodig is voor de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt. De bewaringstermijn mag niet langer duren dan de verjaaringstermijn voor de inbreuken die onder de bevoegdheid van de FOD Financiën vallen en de volledige uitputting van alle administratieve en gerechtelijke verhaalmiddelen die ermee verband houden.

Verdere informatie over dit onderwerp vindt u terug op de [website van de FOD Financiën](#).

BIJKOMENDE INFORMATIE

Algemene informatie vindt u op www.fin.belgium.be.

Meer gespecialiseerde informatie vindt u op www.fisconetplus.be.